

AV&Entertainment[®]

MAGAZINE

JAARGANG 12 - NR.2 - 2016 - MEI

TOM HOLKENBORG (JUNKIE XL):
BATMAN V SUPERMAN

IP IS DE TOEKOMST
TAFELDISCUSSIE

GESLAAGDE SPOEDKLUS
PAL MUNDO FESTIVAL

NAB 2016
BEURSVERSLAG

www.av-entertainment.nl

Panasonic

**DIGITAL
LINK**
SINGLE CABLE SOLUTION

'S WERELDS LICHTSTE 3-CHIP DLP™ LASERPROJECTOR

Panasonic pt-rq13k

- 10,000 lm helderheid
- Quad Pixel Drive (4K resolutie)
- Eindeloze positioneringsmogelijkheden
- Geometric adjustment
- Dynamic Contrast (20,000:1)
- 20.000 uur onderhoudsvrij
- Alle 3-Chip DLP lenzen zijn bruikbaar

Uw distributeur:

output

Professional audio, video & lighting

De Meerheuvel 10
5221 EA 's-Hertogenbosch
Tel: +31 (0)73 639 2600
Fax: +31 (0)73 639 2601
info@outputnl.com

www.outputnl.com

Mooie dingen maken

Of je het nou leuk vindt of niet, een beetje netwerken hoort erbij als je zakelijk succesvol wil zijn in de entertainmentbranche. Dát en gewoon kwaliteit leveren natuurlijk. Netwerken bestaat in vele vormen en maten, waarvan naast de leuke (in deze uitgave onder andere verlagen van de beurzen Prolight + Sound en NAB) helaas ook minder leuke voorbeelden bestaan. Tom Holkenborg (Junkie XL) vertelde erover tijdens ons interview over zijn werk voor de film 'Batman v Superman', toen we hem vroegen naar het belang van de Oscars. Natuurlijk zou hij uiteindelijk graag zo'n gouden kleinood op zijn schoorsteenmantel hebben staan, maar volgende de vriendelijke filmcomponist hebben de Oscars weinig te maken met wie daadwerkelijk het beste werk geleverd heeft: "Natuurlijk wil ik 'm winnen hoor, maar Ennio Morricone heeft er nu net voor het eerst eentje gewonnen. Dat is toch te triest voor woorden? Het is een heel politiek spel. Het komt allemaal neer op wie je kent en naar welke netwerkfeestjes je gaat. Nou, daar maak je mij niet blij mee en dat zit ook niet in me. Ik wil niet een heel jaar handjes schudden. Ik wil gewoon lekker werken en mooie dingen maken." Gelukkig werken wij ook in een branche waarin juist die laatste zin héél veelgehoord is. Laten we dat vooral zo houden: lekker werken en mooie dingen maken dus. Gewoon omdat dat is wat we nu eenmaal graag doen.

Teun van Thiel

Hoofdredacteur AV & Entertainment Magazine
teun@av-entertainment.nl

12

28

76

TV & Radio

TV & Radio Nieuws	7
Column John Huijbregts: Gunfactor	11
Tom Holkenborg (Junkie XL): 'Full-contact composer'	12
Uitgelicht: Panasonic VariCam LT	21
Ultieme showcase: The Passion	22
Multifunctionele (visual) radiostudio voor RTV Noord	28
Tim Klijn: Groeifactor bij Radio 10	30
Tafeldiscussie: IP is de toekomst	34
Verslag: NAB 2016	40
NAB: Hollandse Avond!	46
Wet DBA: 'Ga op tijd het gesprek aan!'	49
Kick-off DutchMulticam: spannende tijden	50

Theater & Podia

Theater & Podia	55
Het stalen brandscherm, wie heeft dat nog nodig?	56
Prolight + Sound 2016	60

Show & Events

Show & Events Nieuws	71
Hulskamp en AED Lease: nieuwe energie	74
Pal Mundo Festival: geslaagde spoedklus	76
Primetime terug na brand	83
Locker Company: stap in de toekomst	86
SCAD Re-Event: het nieuwe tekenen	88

expanding PRO-AV experiences

Connect-it vloer: modulaire vloerstandaards en trolleys voor in iedere ruimte

Een welkomstboodschap in de ontvangsthal, een informatiebord bij de lift of een videoconferentie in een vergaderzaal. Met de nieuwe Connect-it vloer oplossingen van Vogel's Professional worden kleine tot extra grote displays eenvoudig en veilig bevestigd. Rug-rug, naast elkaar of boven elkaar. Vast op de vloer gemonteerd, op een verrijdbare trolley of op een robuuste vloerstandaard. Alles is mogelijk!

Connect-it vloer: met een beperkt aantal componenten, vrijwel onbeperkte mogelijkheden.

Outside Broadcast wordt NEP Belgium

"Na ruim 27 jaar vervangen we vandaag onze naam 'Outside Broadcast NV' door onze internationale groepsnaam, en gaat ons bedrijf verder als 'NEP Belgium NV', zo meldde Managing Director Tim Koch. "Sinds april 2015 behoren wij tot het internationale netwerk van de NEP groep. Nu willen we de samenwerking met onze Europese collega's in Duitsland, Nederland, Zwitserland, Zweden, Noorwegen, Finland en UK ook via onze gezamenlijke naam benadrukken. Wij zullen meer en meer als een team optreden en elkaars expertise inschakelen om onze klanten nog beter te kunnen bedienen." Destudio's in Londerzeel worden omgedoopt tot 'NEP Studio's', andere interne merknamen zoals Mediasense en Ears verdwijnen. De volledige bedrijfsactiviteit komt onder één bedrijf en naam, zijn de NEP Belgium NV. Voor huidige klanten en partners verandert er weinig of niets. De logo's op regiewagens, kledij en briefwisseling veranderen, maar iedereen kan nog steeds terecht bij dezelfde mensen, voor dezelfde faciliteiten en hoogwaardige dienstverlening zoals ze al 27 jaar gewend zijn. "Door onze sterkere internationale positie en groter arsenaal aan faciliteiten, diensten en nieuwe technologieën, willen wij u nog beter van dienst zijn bij uw volgende projecten. Onze e-mail adressen veranderen tevens van 'outside-broadcast.be' naar 'nepgroup.com', maar uiteraard blijven de oude nog een hele tijd werken. Wij zijn alvast heel enthousiast over deze stap in de levensloop van ons bedrijf."

Panasonic breidt assortiment studiocamera's uit

Panasonic heeft op de NAB 2016 de onmiddellijke beschikbaarheid aangekondigd van de AK-UC3000 en de AK-HC5000 4K-systemen, die 1080p-beelden leveren met 240 fps. Daarmee wordt het assortiment studiocamera's aanzienlijk uitgebreid. De enkelvoudige MOS-sensor AK-UC3000 levert een UHD-sigitaal met maximaal 50p en een ongeëvenaarde beeldkwaliteit in HD. Op de B4-fitting van de camera past een compleet scala aan 2/3-inch lenzen, zodat investeringen in bestaande lenzen niet verloren gaan. Met de UC3000 kunnen ook opnamen worden gemaakt met een hoge gevoeligheid (f10/2000 lx), weinig ruis (S/N 60 dB+), een hoge resolutie (1800 tv-lijnen/UHD) en een breed dynamisch bereik van 600%.

De AK-HC5000 moet het vlaggenschipmodel worden van de studiocamera's van Panasonic. Deze camera kan beelden maken, die geleverd worden met een hoge snelheid tot 1080/240p. De AKHC-5000 beschikt over nieuwe 2,2 megapixel 3-CMOS-sensoren van het

2/3-type, met een hoge gevoeligheid (f11/2000 lx), weinig ruis (S/N 60 dB+) en een resolutie van 1100 tv-lijnen.

De HC5000 heeft veel functies gemeen met de UC3000, zoals geavanceerde scherpstellingshulp, shockless gain, een aangepaste gamma-instelling, een zwartniveau-volgsysteem voor zwarte gammacorrectie, meertraps digitale ruisonderdrukking (DNR), verminderde schuintrekking en DRS (Dynamic Range Stretch). De flashbandcompensatie van de HC5000 corrigeert het 'flashbandeffect' dat zich kan voordoen op de meeste MOS-imagers.

Een nieuwe cameraregelunit, de AK-UCU500, levert via een hybride vezelkabel spanning over een afstand van 2000 meter en levert gelijktijdig zowel 4K- als HD-signalen. Twee nieuwe afstandsbedieningspanelen, de AK-HRP1000 en de AK-HRP1005, beide met lcd-kleurenscherm, voorzien in IP-bediening. Er is ook een nieuwe 9-inch, Full-HD lcd-zoeker verkrijgbaar.

Kink FM keert terug

Na vijf jaar afwezigheid keert Kink FM terug op de radio, zo heeft Jan Hoogesteijn laten weten. Hoogesteijn is de voormalig directeur van de zender en is nu de drijvende kracht achter de herstart. Hoogesteijn: "Kink was én wordt uiteindelijk weer een radiostation met DJ's, interviews, concerten en alles wat daar verder bij hoort, inclusief alle onzin. Het is mij het afgelopen half jaar duidelijk geworden dat hier nog steeds grote behoefte aan is. Liefhebbers hebben in enorme aantallen positief gereageerd op een mogelijke terugkeer van Kink en het heeft mij oprecht verbaasd dat dit 'vreemde' radiostation, bijna vijf jaar na sluiting, nog steeds zoveel teweegbrengt. Dat is iets om trots op te zijn." En verder besluit hij: "Kink opnieuw opzetten, zonder afbreuk te doen aan de historie van dit radiostation is niet eenvoudig, dat realiseer ik mij ook wel. Iedereen heeft bepaalde herinneringen aan Kink en koestert verwachtingen waarvan ik nu al weet dat daar niet allemaal aan voldaan kan wor-

den. Het is 2016 en geen 1995 of 2011... Sommige mensen zullen dus teleurgesteld raken. Het is niet anders, maar ... geef ons wat tijd en ruimte."

KINK
2016

PRONORM
urban experiences

Lijn Helmond-Venlo 1 Regenbeemd 42 Hal V
5705 BW Helmond 4825 AT Breda
0492 542 111 076 560 0211
info@pronorm.org info@rsirental.nl

www.pronorm.org

Pronorm B.V. is onderdeel van Mansveld Expotech Groep.

RED
AUDIO

Audio faciliteiten voor

- Concert
- Festival
- Evenement
- Musical & Theater

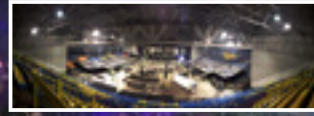
www.redaudio.nl

RED AUDIO | Felland Noord 3
9753 TB HAREN | info@redaudio.nl
050 534 69 80

Quinty's Crew
Your project is our job

0626264585
24/7
Bereikbaar

Videotechnici
Lichttechnici
Crewchiefs

www.quintycrew.nl

Quinty's Crew B.V.
Condorweg 10, Unit 8&9
7332 AC APELDOORN
055-5341100
info@quintycrew.nl

KVM-switchen als
nooit tevoren

De nieuwe DCX3000:
kosten- en ruimtebesparend
KVM-switchen, zonder
compressie of vertraging.

www.blackbox.nl/bc4

BLACK BOX 030-2417777

NICLEN
MOVING LIGHT-SYSTEMS

NicLen Dry Hire
Lorentzweg 1 - 3752 LH Bunschoten
085-7822888 - info@niclen.nl
WWW.NICLEN.NL

fence 4 events • nl
your crowd controlled 1

Fence 4 Events - Hoge Kamp 29
3853 GL Ermelo
+31 (0) 341-265434
www.fence4events.nl

Fence4events is een bruisend bedrijf op het gebied van veiligheidsvoorzieningen op evenementen. Van kassa-units tot dranghekken, bouwhekken met of zonder zeil, fietsenrekken, stagebarriers en politiebarrriers, alles ademt de betrokkenheid van ons bedrijf.

Your Crowd Controlled !

Cueco...
The Cue Company

Autocue

Bij concerten, evenementen, video, tv en presentaties. Ondersteuning van vele bekende artiesten.

Verhuur en verkoop van autocue apparatuur

Vraag vrijblijvend naar info of kijk op onze website

Contact...

Einsteinstraat 67
3316 GG Dordrecht
T: +31 10 29 29 545
F: +31 10 29 29 658
@: info@cueco.nl
www.cueco.nl

De Reuzenparasol, een bijzondere uitstraling voor elk evenement.

REUZEN PARASOL

REUZENPARASOL.NL

• VERHUUR • VERKOOP • ONTOEGANG • BUREAU SAFES • LUCHTBRUG • SPREKERS

TripleA Networks
smart solutions | strong connections

Event Networks
Point-To-Point Solutions
Mobile Communication

www.tripleanetworks.nl

L!nQ 10 JAAR

EVENT GROUP BV
< the perfect match for your event! >

Wij leveren gemotiveerd en gekwalificeerd personeel voor de op-en afbouw van evenementen en beurzen. L!nQ Crew Services is onderdeel van L!nQ Event Group.

T: 085 4864 650
(24/7 bereikbaar)
E: planning@linqeventgroup.nl
I: www.linqeventgroup.nl

EDWARD AIR

WORLD WIDE LOGISTICS

SPECIALISTS FOR THE ENTERTAINMENT INDUSTRY

EDWARD AIR CARGO B.V.
FREIGHTWAY BUILDING ROOM 408
FLAMINGOWEG 22 - 1118 EE SCHIPHOL-ZUID
TEL. +31 20 6485016 - FAX +31 20 6480979
E-MAIL : INFO@EDWARDAIR.NL
WWW.EDWARDAIR.NL

MX
mansveld expotech

Amsterdam | Eindhoven | Maastricht

www.mansveldexpotech.nl

licht
beeld
geluid
energie
rigging

Wereldprimeur Broadcast Rental en Ben de Graaf

Broadcast Rental heeft tijdens de interland Nederland - Frankrijk gezorgd voor een wereldprimeur. Voor het eerst werd de in eigen huis ontwikkelde draadloze shading voor de Canon C300 camera toegepast in een MÀVI Stabilizer langs het veld. Hierdoor is het mogelijk deze camera in te regiewagen te matchen met de overige camera's in de registratie. Cameraman Ben de Graaf, bekend van zijn beroemde 'one take openingsshot' bij de Klassieker Feyenoord-Ajax in het najaar 2014, werkte tijdens deze wedstrijd met zijn customized MÀVI met daarin een Canon C300. Door van deze compacte

camera gebruik te maken is De Graaf in staat om zich enorm snel te bewegen en soepel achter spelers aan te rennen. De shots zijn uniek en geven de kijker de beleving zich tussen de spelers en op het voetbalveld te begeven, de beelden worden vaak vergeleken met voetbal videogames. Vanaf het eerste gebruik van deze configuratie was Broadcast Rental betrokken voor de draadloze verbinding naar de reportagewagen. Nu is het daarbij ook gelukt om de shading van de camera draadloos te realiseren. Voorheen viel de shading van deze camera noodzakelijkerwijs onder het takenpakket van de cameraman. Deze kan tijdens het draaien zijn focus echter beter richten op het maken van mooi beeldmateriaal. Met behulp van het draadloze shading systeem dat Broadcast Rental in eigen huis heeft ontwikkeld zijn de beeldtechnici in de reportagewagen in staat de shading van de camera te verzorgen en deze dus te matchen met de overige camera's. Onder andere bij wisselende lichtomstandigheden biedt draadloze shading veel flexibiliteit voor zowel de regisseur als de cameraman. Broadcast Rental is gespecialiseerd in draadloze cameratechniek en ontwikkelt in nauwe samenspraak met cameramensen en regisseurs nieuwe toepassingen voor camera's om zo optimaal mogelijk gebruik te kunnen maken van techniek en talenten. Eerder ontwikkelde Broadcast Rental draadloze toepassingen voor de veelgebruikte LDK en LDX camera's van Grass Valley en voor de Sony PDW 700 ENG camera's. Foto: Proshots.

Grootschalige HDR test United

Op initiatief van United verzamelden zich op 14 april veertig professionals uit de Nederlandse film- en televisiewereld. Met als doel; een onafhankelijke test tussen high-end UHD (Ultra High Definition) camera's uit de markt. In samenwerking met o.a. Camalot, Camera Rentals en de Nederlandse Film Academie zijn negen camera's vergeleken. Een bijzonder detail; naast digitale camera's was er ook een 35mm filmcamera aanwezig op de Amsterdamse set. "UHD is meer dan alleen een hogere resolutie", vertelt Thijs van de Kamp, workflow consultant bij United. "Om de consument een intensere beleving te geven zijn ook HFR (High Frame Rate), WCG (Wide Color Gamut) en HDR (High Dynamic Range) van groot belang. We hebben in onze testen gekeken naar al deze aspecten, met de nadruk op HDR."

Wereldwijd zijn er nog maar weinig partijen die ervaring hebben in het maken van opnames in UHD en HDR. United heeft op dit vlak al wel de nodige expertise opgebouwd en staat inmiddels wereldwijd bekend als een voorloper. Eén van de recente voorbeelden is het technisch mogelijk maken van de UHD-registratie van het concert dat The Rolling Stones onlangs op Cuba gaf. United is trots op haar pioniersstatus. Om voorop te lopen in de ontwikkelingen is research van groot belang. "We hebben vier testen opgezet. Iedere test had een specifiek doel", aldus Thijs van de Kamp. "HDR is simpel gezegd het opnemen van meer kleur en contrast in de camera. In postproductie wordt deze informatie op een hoogwaardige manier bewerkt en behouden. Zodanig dat het eindproduct bij de consument bijna gelijk is aan wat het menselijk oog kan waarnemen. Om te testen hoe de verschillende camera's presteren is er een uitdagende test voor camera's opgezet met hierin veel kleur en contrast."

In de test zijn high-end camera's gebruikt van verschillende fabrikanten. Zo waren er camera's van Arri, Canon, Panasonic, Red en Sony aanwezig. "We hebben er voor gekozen om ook op 35mm film te draaien" vertelt van de Kamp. "Dit materiaal gaan we als referentie gebruiken omdat dit nog steeds als ultieme draager gezien wordt. De rest van de camera's gaan we in de postproductie hiermee vergelijken." Bijzonder aan het project is de samenwerking tussen de verschillende partijen. Na de postproductiefase zullen alle deelnemers gezamenlijk de resultaten bekijken en bespreken. De komende zomer zal United de resultaten van alle filmpjes online zetten. Houd de United website in de gaten!

GAX
STAGING
PODIUM
VERHUUR
EN ANDERE CONSTRUCTIES

WWW.GAXSTAGING.NL

0650264929
info@gaxstaging.nl

Spring
in onbekommerd
ondernemerschap

**Pareltjes produceren of facturen
verwerken: wat kies jij?**

Ben jij freelancer geworden omdat je dol bent op administratie? Of omdat je in alle vrijheid wilt doen waar je passie ligt?

Met payroll en zzp-diensten zorgt Tentoo dat jij je volledig kunt richten op die ene montage-, productie- of voice-overklus. Gewoon doen waar je goed in bent. Zonder je druk te hoeven maken om risico's en administratie. Dat doen wij voor je!

Waag de sprong en ga nú naar tentoo.nl

TENTOO
HR | PAYROLL | ZZP

MAKE THE
SWITCH TO IP

NewTek Advanced IP Workflow

Access and switch any source, live. From anywhere on your network, with NDI™, Network Device Interface, NewTek's open protocol enabling IP video workflows across standard networks.

ndi.newtek.com

Gunfactor

Het gaat niet alleen om talent. Daarom vertel ik onze studenten dat er, als je in het vak terechtkomt ergens in het land een producent is die een budget in handen heeft. Hij of zij is dan op zoek naar iemand die werkzaamheden voor hem of haar kan uitvoeren of faciliteren. Waar gaat deze klus naartoe? Komt het naar jou?

Dan komt het niet alleen aan op je skills, op je werkervaring, je inzicht, je correctheid en alles wat er omheen hangt. Want buiten dat je kundig moet zijn in je vak, gaat het ook om jou als persoon. Al gaan heel veel klussen naar mensen met te weinig ervaring, te weinig inzicht en te weinig interesse, gewoon omdat alleen maar naar het budget wordt gekeken. Da's dan heel erg jammer, maar zo zit de markt tegenwoordig in elkaar.

Naast al dat vakmanschap dat is vereist, speelt er nog een ding; de gunfactor. Die gunfactor werkt aan twee kanten.

Want naast dat vakmanschap moet je ook in een team passen. Moet je ook namens een omroep, productiebedrijf of opdrachtgever ergens op een werkvloer staan. Dan merk je ineens dat je persoonlijke voorkomen net zo belangrijk is dan je kunde. Dat ligt niet ver uit elkaar, maar het speelt wel een belangrijke rol. Dat heeft ook te maken met doorzettingsvermogen en professionaliteit, niet opgeven voor het er allemaal goed op staat. Op een vriendelijke manier.

Uiteindelijk komt het er dus op neer dat elke opdracht die je binnen krijgt een grote gunfactor heeft. Het wordt je gegund, dat moet je te allen tijde waarderen en er zeker ook rekening mee houden.

Ga je nu op de plek staan van de opdrachtgever, dan heeft die volop keus in aanbieders. Of het nou om faciliteiten gaat of diensten, dat maakt niets uit. Passen de faciliteiten of pas jijzelf in een opdracht, dan maak je al kans. Dan volgt een selectie op prijs, dan de laatste stap op persoonlijkheid, waarin de keuze valt.

“Soms gunt een opdrachtgever het niet alleen jou, maar ook zeker zichzelf om met jou, jouw diensten of jouw faciliteiten te werken.”

Soms gunt een opdrachtgever het niet alleen jou, maar ook zeker zichzelf om met jou, jouw diensten of jouw faciliteiten te werken. In dit laatste geval heb je dan zelf niet die gunfactor, maar dan gunnen ze het zichzelf om met jou te werken.

Hoe fijn is een productie zonder kopzorgen? Dan mag zo'n opdrachtgever toch wel aan zichzelf denken? Zichzelf gunnen de juiste mensen en faciliteiten op de werkvloer te hebben en te gaan voor kwaliteit!

John Huijbregts

cameraman – editor - regisseur
john@camerateam.nl

Tom Holkenborg (Junkie XL):

'FULL-CONTACT COMPOSER'

Tom Holkenborg (Junkie XL) zette jaren geleden de stap van muzikant naar filmcomponist. Een succesvolle stap, zogezegd. In zijn thuisstad Los Angeles werkte hij inmiddels aan films als 'Mad Max: Fury Road', 'The Dark Knight Rises', '300: Rise Of An Empire' en 'Man of Steel' en samen met de grote filmcomponist Hans Zimmer tekende hij bovendien voor de muziek voor 'Batman v Superman: Dawn of Justice'. Junkie XL is een grote meneer geworden in Hollywood.

Foto's Dirk Kikstra

Batman of Superman?

Holkenborg: "Batman, van kinds af aan al! Ook de comics van Frank Nolan, dat waren kunstwerken hoor. Ik was echt fan van de donkere Batman en juist dat duistere trekt me ook nu heel erg in hem aan. In deze film is hij ook echt héél donker. Bruce Wayne is een man met problemen. Hij is al wat ouder geworden, is gefrustreerd, niet helemaal fit, hij drinkt teveel en heeft een zwaar en lomp pak. Hij is heel donker in zijn hoofd en is gewoon gevaarlijk. Hij heeft er plezier in om criminelen pijn te doen voor hij ze dood maakt of overlevert aan justitie. Ben Affleck speelt hem in mijn ogen fantastisch!"

Het is daags voor de première van blockbuster 'Batman v Superman: Dawn of Justice' dat we Tom Holkenborg spreken in hotel The Dylan in Amsterdam. Het zijn tropenweken voor de vriendelijke Holkenborg, die in het land is voor de orkestopnames van de muziek die hij componeerde voor Martin Koolhovens film 'Brimstone'. Interview hier, fotosessie daar, tussendoor Skypen met mensen in Los Angeles en in de avond aan tafel bij De Wereld Draait Door om ook daar te vertellen hoe het allemaal zover gekomen is. Want wie denkt dat Holkenborg van de ene op de andere dag is verworpen tot groot filmcomponist, die zit er lelijk naast. De overstap naar muziek voor het witte doek begon met Nederlandse films als 'De Gelukkige Huisvrouw', 'De

Heineken Ontvoering', 'Blind' en 'New Kids Turbo'. "Het is een lange weg geweest", vertelt hij zelf. "Al in 2002 verhuisde ik naar Los Angeles om filmcomponist te worden, daar had ik echt mijn zinnen op gezet. Voor de buitenwereld lijkt het misschien dat ik een paar platen heb gemaakt en opeens aan al die grote films ben gaan werken, maar ik heb in L.A. echt een jaar of twaalf door het stof moeten kruipen om hier te komen. Nu ik terugkijk en het zo goed gaat, weet ik één ding zeker: eigenlijk had ik nooit artiest moeten zijn, maar alles wat ik in die tijd heb geleerd, heb ik wel nodig gehad om nu een succesvol filmcomponist te zijn. Al die facetten uit het artiestenvak, of het nou produceren, mixen, opnemen of de hele technische kant van het vak is....dat heb je als filmcomponist ook allemaal."

FRISSE BLIK OP BATMAN

Holkenborg doet nu dus waar hij écht goed in is, maar had zijn muziekcarrière nodig om alle kennis en tools daarvoor de vergaren. Zijn 'big break' was volgens hemzelf zijn samenwerking met Hans Zimmer voor de film 'Man of steel'. "Dat was nog wel echt zijn film, ik hielp hem alleen. Maar zo leerde ik wel Zack Snyder kennen en Zack geloofde heel erg in mij. Hij ging vervolgens '300: Rise of an Empire' filmen en vroeg mij voor de muziek. Te gek natuurlijk! Dat was mijn first break, een 110 miljoen dollar Hollywoodfilm die ik mijn eentje deed. Meteen daarna kwam 'Divergent', al snel gevolgd door 'Run all Night'. Zo is het balletje steeds verder gaan rollen." Uiteindelijk is dat balletje doorgerold tot aan 'Batman v Superman: Dawn of Justice', waarvoor Holkenborg samen met Hans Zimmer mocht tekenen voor de film score. "Het idee daarbij was dat ik Batman zou gaan doen en Hans vooral Superman voor zijn rekening zou nemen. Hans heeft namelijk al de nodige Batman-films op zijn naam staan en wilde met een frisse blik aan de gang kunnen. Daarom

heeft hij mij er ook bijgehaald. Maar ja, je gooit twee muzikanten bij elkaar in een kamer en dan gaan ze het uiteindelijk toch samen doen, hè? Dat is uiteindelijk dus ook gebeurd." Op de vraag waarom Zimmer/Holkenborg zo'n goed duo is, reageert Holkenborg: "Dat komt bovenal doordat we heel goede vrienden van

"Gitaar op schoot, piano voor je neus en dan met zijn tweeën elke dag zestien uur lang in een ruimte gaan zitten"

elkaar zijn. Er is over en weer heel veel respect. We zijn ontzettend kritisch op elkaars werk, maar stuwen elkaar ook naar hoogtes waar we daarvoor nog net niet kwamen met zijn tweeën. Als wij iets samen doen, dan komt er meer uit dan de som der delen."

SIGNATURE SOUND

Wie de filmmuziek van Junkie XL luistert, zal zijn voorkeuren voor een bepaalde melodie en harmonie regelmatig zien terugkeren. Daarnaast hebben zijn films altijd een mix van organische en elektronische elementen. "En zeker als het om sound design gaat, heb ik wel echt een soort 'signature sound' die heel erg van mij is. Naarmate je meer werk doet, vind je ook meer je eigen weg natuurlijk." Hans Zimmer is een grootheid in zijn vakgebied, maar naast de Duitser zijn er meer componisten waar Holkenborg héél veel respect voor heeft. "Dat zijn met name de mensen die werk hebben geleverd dat een verandering in het vak heeft opgeleverd. Vangelis bijvoorbeeld, die 'Blade Runner' deed. Nog nooit was een film op die manier gescored. John Williams is ook zo iemand. Met Star Wars heeft hij in de jaren '80 het orkest weer teruggebracht in de filmmuziek. Ennio Morricone heeft op zijn beurt de sound ontwikkeld die we nu nog steeds als typische westernmuziek kennen en wat langer geleden had Bernard Herrmann een fantastische reeks samenwerkingen met Alfred Hitchcock. Hij

datavideo

Datavideo voert een lijn met betaalbare en hoge kwaliteit PTZ camera's. Deze camera's worden bediend op afstand met een joystick, en zijn zowel rechtop als ondersteboven monteerbaar. Deze camera's zijn door hun grote populariteit nu drastisch in prijs verlaagd!

PTC-150

- Max. 1080p60 output -
- PTZ positie tracking -
- Met IP besturingsprotocol -

EUR 2780,- **EUR 2350,-**

Prijs excl. BTW

PTC-150 is ontworpen met educatie, conferenties, live evenementen en geautomatiseerde studio's in het achterhoofd. Unieke positietracking geven per frame accuraat de positie van de camera door. Grote tallylampen en 3G SDI output zorgen voor een flexibele en hoge kwaliteit camera.

PTC-120

- Max. 1080p60 output -
- 340° pan, +90° to -30° tilt, 22x zoom -
- Daisy chainable tot 7 camera's -

EUR 2315,- **EUR 2095,-**

Prijs excl. BTW

De PTC-120 is een kleine, lichtgewicht PTZ camera. Zijn compacte uiterlijk staat echter niet in verhouding tot de beeldkwaliteit! Gecombineerd met een doorkoppelbaar controleprotocol (VISCA), en een compacte joystick controller is dit de ideale partner voor kleine evenementen of kerken.

Voor meer informatie, surf naar www.datavideo.com!

DATAVIDEO TECHNOLOGIES EUROPE B.V.

INFO@DATAVIDEO.NL
WWW.DATAVIDEO.COM

Verhuur van

Satelliet uplink

Draadloze camera systemen & Point to Point verbindingen

Nu te huur: PDW700 XD-Cam + HD Videozender

VIDEOLINK

www.videolink.nl

Voor actuele prijzen kijk op de site of bel:
Tel: 0345 520177

CHAIN

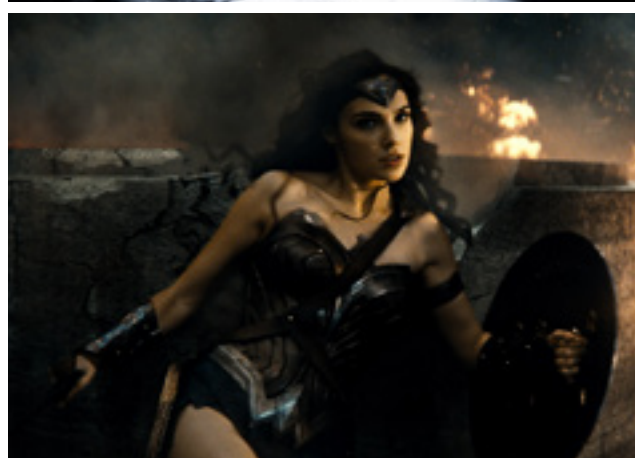
LIVE AUDIO, VISUALS, LIGHT & RIGGING

LIVE AUDIO

LIGHT & RIGGING

VISUALS

DE STERKSTE SCHAKEL
IN ELKE PRODUCTIE

heeft dingen geïntroduceerd die daarna standaard waren in een film score. Hans Zimmer heeft dat zelf gedaan met action music. Hij heeft in de jaren '90 een pallet neergezet en vanaf dat moment was voor elke filmcomponist het leven anders." Zelf zegt Holkenborg dat hij in zijn jonge leven als componist vooral percussie in filmscoring heeft weten te brengen op een manier die er eigenlijk nog niet was. "Bij 'Man of Steel' en '300' bijvoorbeeld al, maar al helemaal bij 'Mad Max: Fury Road'. Meer drums kun je in een film score volgens mij niet hebben."

FULL-CONTACT

Mad Max is zo'n voorbeeld van een project waarbij zijn muzikale carrière Holkenborg goed van pas kwam. Wat veel mensen niet weten is dat hij een aantal jaren in industrial metalbands heeft gespeeld en o.a. samenwerkingen met bands als Sepultura en Fear Factory op zijn naam heeft staan. "Dan ga je Mad Max doen en weet je inderdaad wel hoe dat werkt. Al die bagage komt dan van pas en dus kun je lekker aan de gang. Dan is het prettig dat je niet iemand hoeft in te huren om dat te

doen. Ik speel drums, gitaar, synthesizer en weet alles van software. Wat dat betreft heb ik ook wel veel met Hans gemeen. Ik noem mezelf een 'full-contact composer'. Ik moet iets in handen hebben, moet op een trom kunnen slaan of een gitaar om mijn nek hebben hangen....dát is de basis."

MANAGEN

Film scoring vergt een andere manier van werken dan het 'gewone' musiceren, benadrukt Holkenborg. "Bij mijn Junkie XL carrière had je gewoon een computer met wat plug-ins en wat instrumenten. Ik mixte alles zelf en dat was het dan. Bij film scoring heb je het over enorme computer set-ups die met gigantische netwerken aan elkaar hangen. Er komt veel meer technische kennis bij kijken. Ik heb ook gemerkt dat ik van nature heel goed weet wat ik muzikaal gezien moet doen als ik een bepaalde scène zie. Dat kun je ook niet leren, dat heb je of dat heb je niet. Ook leer je een goede manager te zijn. Er zijn hoge verwachtingen bij een regisseur en het publiek, maar ook bij een filmmaatschappij. Ook bij Batman v Superman was de druk echt heel hoog. Er zijn miljoenen fans

die wachten op het moment waarop zo'n film uitkomt. Op de piek van zo'n productie manage je echt een groep van 250 man. Orkest, koor, orchestrators, de dirigent, alle technici in de studio."

IN CONTROLE

Holkenborg is een enorme technicus. "Daarom vind ik het ook zo leuk om zelf de scores op te nemen en zelf te zeggen met welke specifieke microfoons ik bijvoorbeeld wil werken. Ik mix en master altijd mijn eigen dingen." Dat komt overigens ook doordat het volgens hem nou eenmaal moeilijk is om het werk uit handen te geven: "Het is een beetje zoals bij Ennio Morricone. Bij zijn credits moet altijd staan: 'muziek gecomponeerd, gedirigeerd en georkestreerd door Ennio Morricone'. Niet omdat hij zichzelf zo nodig op zijn borst wil slaan, maar omdat hij de mensen wil laten zien dat hij voor de volle 100% in controle is over wat jij hoort in die film. Dat heb ik bij films die ik alleen doe net zo. Ik arrangeer het zelf, doe zelf het sound design, neem het op, mix en master het en orkestreer het ook. Dan laat je ook zien aan mensen: ik ben niet een of

"Elke adverteerder zou deze
advertentie moeten lezen."

Harry Dekker, Media Director Unilever Benelux

Harry Dekker van Unilever wil graag weten of hij het juiste bedrag betaalt voor z'n advertenties. Dekker let daarbij o.a. op het HOI-keurmerk. Als titels dat keurmerk hebben, betekent dit dat de oplagecijfers gecontroleerd zijn en dat advertentietarieven daarop zijn gebaseerd. Als bladen dat certificaat niet hebben doet Dekker geen zaken met ze. PS Deze titel heeft het HOI-keurmerk.

HOI

HOI. De Harde Cijfers. www.hoi-online.nl

andere droplul die het met een heel team aan mensen voor elkaar krijgt om een film te doen. Nee, ik doe het zelf van A tot Z. En ja, natuurlijk is dat ook een soort trots.”

DELEN

Op zijn YouTube-kanaal deelt Holkenborg zijn kennis en kunde met iedereen die het interessant vindt. Als een goochelaar die zijn trucs uitlegt, al ziet hij dat zelf anders: “Ik ben namelijk niet bang om mijn trucs te verklappen, aangezien ik voor elke film toch weer iets nieuws wil bedenken. Ik vind dat je informatie moet delen. Bovendien word je daar zelf ook wijzer van, aangezien je ook ziet wat je minder goed doet. Dat komt namelijk pijnlijk aan het licht als je zulke filmpjes maakt.” Bij *Batman v Superman* ging het niet om de trucjes, maar veel meer om de muziek. “Daar hebben Hans Zimmer en ik de aandacht sterk op gericht. Hoe pakken we bijvoorbeeld het karakter van Bruce Wayne en hoe pakken we dat van *Batman*? Daar gaan we ook nog wel filmpjes over maken, denk ik. Je kunt heel makkelijk op een minder technische manier uitleggen waarom dingen op een bepaalde manier gedaan zijn. Eigenlijk is het zo gegaan: gitaar op schoot, piano of synthesizer voor je neus en dan met zijn tweeën elke dag zestien uur lang in een ruimte gaan zitten,

net zo lang tot er iets uitkwam waarvan we allebei het idee hadden van ‘ja, volgens mij hebben we nu iets te pakken’. Het is een heel lang proces en eigenlijk is het moeilijk om uit te leggen hoe het exact gegaan is. Het is echt ‘ontstaan’ namelijk.”

ENG

Wat Holkenborg bevalt aan zijn werk is dat het proces anders is dan toen hij artiest was. Destijds bepaalde hij zelf wanneer het klaar was en zat er niemand achter zijn broek aan met een deadline. “Dit is veel

“Oscars hebben weinig te maken met wie daadwerkelijk het beste werk geleverd heeft”

beter voor mij”, zegt hij zelf. “Ik produceer nu acht of negen uur muziek per jaar. In mijn artiestencarrière was dat misschien één uur in de drie jaar. Het is zoveel fijner dit, *cut the bullshit*. Maar soms is het ook eng hoor. Dan zie je reclames voorbijkomen van *Batman v Superman* terwijl ik nog aan die film zit te werken. Eigenlijk

gaat het zo: je werkt, werkt, werkt... probeert het zo goed mogelijk te doen en op een gegeven moment klopt er iemand op de deur die zegt ‘oké, kom maar op’. Een grote Italiaanse regisseur zei ooit dat een film nooit perfect is. Op een gegeven moment loop je er van weg. Je werkt eraan, doet het zo goed als je kan en op een gegeven moment is het dan: next!”

OSCAR

Hans Zimmer, waarmee Holkenborg de *Batman v Superman*-klus klaarde, heeft thuis een Oscar op de schoorsteenmantel staan. Hij mocht ‘m in 1995 in ontvangst nemen voor zijn muziek in de film ‘*The Lion King*’. Op de vraag wanneer ook in huize Holkenborg zo’n gouden beeldje in de prijzenkast staat, reageert hij schamper: “Dat is zo’n lang politiek verhaal. De Oscars hebben weinig te maken met wie daadwerkelijk het beste werk geleverd heeft. Natuurlijk wil ik ‘m winnen hoor, maar Ennio Morricone heeft er nu net voor het eerst eentje gewonnen. Dat is toch te triest voor woorden? Het is een heel politiek spel. Het komt allemaal neer op wie je kent en naar welke netwerkfeestjes je gaat. Nou, daar maak je mij niet blij mee en dat zit ook niet in me. Ik wil niet een heel jaar handjes schudden. Ik wil gewoon lekker werken en mooie dingen maken.”

DUTCHMULTICAM

Outside Broadcast Van - ENG Crews - KA-Sat - Editing

OBV

- Mercedes Sprinter L3H2
- Euro-6 motor, 313 Bluetec
- E&P Hydraulisch stabilisatie systeem
- Airco

CAMERAS

- 4 x Grass Valley LDX80 HD camera's, fiber 250 meter, uitbreidbaar tot 8 camera's, OCP, XCU
- 4 x Fujinon HD full-servo broadcast lenzen
- Cartoni Focus 22 tripod systems

VIDEO

- For-A HVS2000 / HVS2240 2ME 4K/HD switcher, flexkeys 6ME, 24 in, 18 uit
- 40 x 40 Matrix 4K/HD
- Atamos Shogun Studio, 4 x 4K/HD SSD recorder
- RTS Intercom, 4 wire
- Radiocom wireless intercom

AUDIO

- Yamaha TF3 48 kanaals audiomixer
- Yamaha Dante 2 x stagebox

LIVE

- KA-Sat
- IP Livestream

De kwaliteit en flexibiliteit van een grote wagen voor de verhuurprijs van een kleine!

www.dutchmulticam.nl

DutchMulticam

info@dutchmulticam.nl

+31 6 247 297 28

Uitgelicht:

Panasonic VariCam LT

De single operator 35 mm 4K camcorder maakt furore bij TV-producties, de high-end series voor betaalkanalen en ook bioscoopfilm. Bij Panasonic kan je zelfs spreken van Hollywood in de VariCam. Gerenommeerde BBC-series. Tatort, Netflix, Discovery, Amazon Studio...noem maar en het rolde bij de productie wel uit de VariCam 35. Deze camcorder ontving daarvoor van de Hollywood Post Alliance het predicaat Engineering Excellence Award 2015.

Tekst Ulco Schuurmans

De nieuwste telg uit de 35 mm Panasonic VariCam-familie is de LT, voor het eerst onthuld in Barcelona. Met eenzelfde 35mm single-chip MOS sensor als de VariCam 35 schiet de LT op 4K (4096 x 2160) en UHD (3840 x 2160) bij een hoge lichtgevoeligheid, zeer lage beeldruis, een breed dynamisch bereik van 14 stops en de geliefde cineastische scherptediepte. Er is video RAW-output op 3G SDI mogelijk.

LICHTSTERKE 35 MM BEELDSENSOR

De sensor stond al bekend om de nauwkeurige beeld rendering van de donkere partijen tot de highlights. Voor de standaard opnamesituaties opereert de Panasonic VariCam LT op native 800 ISO. Zoals te verwachten een perfect naar eigen smaak en maat in te stellen razend scherp kleurenbeeld. Voor de lichtwakke en nachtopnamen staat native ISO 5000 ter

beschikking. En dat is echt een verademing, want de kwaliteit doet in de praktijk echt nauwelijks onder voor de ISO 800 shots! Daarvoor zorgen de twee dedicated analoge circuits die de lichtgevoeligheid sterk verhogen zonder bijkomende ruis.

POSTPRODUCTION IN DE CAMERA

Het color gamut (V-gamut) biedt veel meer gradaties dan traditionele film en de V-Log gammacurve verzorgt net de tint en weergave die jij zoekt met een HDR van 14 stops. En met de in-camera colour grading valt de scèneweergave nauwkeurig aan te passen. Er zijn diverse LUT-bestanden en integrated looks aanwezig. Nieuw op de LT is de 5-positie scenefile-functie. Een andere feature is het kunnen verwijderen van het filter voor het zichtbare IR-licht. Dat geeft fraaie resultaten in het donker en een creatieve kleurweergave. N.B.: De VariCam-LOOK (V-LOOK) mode

is een nieuw ontwikkelde instelling voor het creëren van cinematic images zonder color grading.

CAMCORDER OP MAAT

Neem vooral de eigen objectieven mee met de VariCam LT. Naast de standard EF-mount is er de optionele PL-mount. Zowel nieuwe moderne, dedicated objectieven en primelenzen als de oudjes met net die specifieke eigenschappen of look doen het uitstekend. Behalve de 60f bps 4K heeft de VariCam LT, centre crop voor 240 bps in HD en 2K, de AVC-Ultra codec en multiple opnameformaten (4K/UHD/2K/HD proxy) aan boord. Dat maakt workflows kostenefficiënt. De flexibel uit te breiden boxbody van de LT is 10 cm korter dan de VariCam35 en weegt 2,7 kg. Met accuset, optionele zoeker, handgreep en schoudersteun lekker ergonomisch en zo 'licht als een veertje' in het veld. Naast de viewfinder van Panasonic kan de cameraman er ook die van third parties op monteren.

Het controlepaneel achterop de VariCam LT geeft een goed overzicht van de gebruiksvriendelijke ergonomie bij de camerafuncties. Dit panel is tevens afneembaar en blijft als een remote via een kabel met de camcorder verbonden.

De Panasonic VariCam LT brengt niet alleen de nieuwe generatie bij digitale cinema maar ook het instrument om de eigen emotie en creativiteit in de videofilm te leggen. Kortom, de cinematic VariCam look in de eigen handen.

De prijs van de body start bij € 18.000,-. Info: www.panasonic.com/varicam-models.html

Ultieme showcase

THE PASSION

Na vijf jaar mogen we het best een traditie noemen: op Witte Donderdag wordt ergens in Nederland flink uitpakkt met **The Passion**, waar een groot deel van de rest van Nederland dan weer thuis naar zit te kijken op tv. Dit jaar vond het spektakel plaats in Amersfoort. Egripment is één van de partijen die al vijf jaar lang betrokken zijn bij de productie: "Dit is ook voor ons een ultieme showcase", aldus Philippe Tresfon.

Foto's Michael Terlouw, Willem Jan de Bruin en Egripment

Eigenlijk kunnen ze er bij Egripment donder op zeggen. Ergens in oktober wordt het bedrijf door Eye2Eye Media benaderd met een cameraplan dat bedacht is voor de volgende editie van **The Passion**. "Wij gaan dan kijken naar de invulling en naar

de vraag of het allemaal haalbaar is", vertelt Philippe Tresfon op de dag waarop **The Passion** uitgevoerd gaat worden. "Dit jaar is er bijvoorbeeld een podium op het water gebouwd, waardoor regisseur David Grifhorst een dolly langs de passerelle van het podium wilde hebben. Dat moet dan volledig draadloos zijn en in een bepaalde hoek kunnen bewegen. Met die wensen zijn we aan de gang gegaan en hebben we uiteindelijk het systeem ontwikkeld dat we hier vanavond gaan gebruiken: de Egripment G-Track." Het is een compleet draadloos aangestuurd systeem. Tresfon: "Er zit een kabelsysteem in dat de dolly heen en weer trekt. Ook als het vanavond regent, zal het systeem niet gaan slippen. Dat was ook één van de eerste valkuilen die we moesten omzeilen. Er is een wielstel gemaakt dat om de rails heen knelt, zodat 'ie geen enkele kant op kan."

THEUN TERMIJTELEN - PRODUCTIELEIDER

Normaal gesproken werkt Theun Termijtelen (Eye2Eye Media) als productie leider vooral écht aan de televisiekant, maar bij The Passion moet hij veel meer ook de eventkant bedienen. "En dat is leuk", zo zegt hij zelf. "Wat je hier ziet staan, is echt maanden werk. Al een maand na The Passion gaan brieven de deur uit naar de gemeentes die mee willen doen aan de bid. De uitvoerend producent beoordeelt de bidboekjes op een gegeven moment, waarna er één of twee steden overblijven en we uiteindelijk een podium gaan ontwikkelen. Daarna moet je heel snel naar begrotingen toe en zorgen dat je alle mogelijke valkuilen eruit haalt. LOC7000 maakt voor ons vervolgens de weg vrij, waarbij ze twee belangrijke taken hebben: ons begeleiden bij alle vergunningaanvragen bij de gemeente – daar zit écht heel veel werk in - en de technische productie aan de eventkant."

Op locatie in Amersfoort bleek het bedachte plaatje perfect te kloppen, zag Termijtelen: "Ik kreeg net nog een compliment van de brandweer en politie. Ze zeiden dat ze het eigenlijk nooit meemaken dat alles zó volgens het boekje is. Ze zitten er bovenop en da's ook logisch. Het is een open evenement, iedereen kan in principe naar binnen. De processieroute loopt ook nog eens door het hart van de stad. Daarom zijn we ook zo blij dat we met zulke goede partijen kunnen werken. Communicatie is daarbij het toverwoord. Ik moet steeds schakelen tussen de afdelingshoofden, in totaal een man of acht. Als die afstemming goed is, dan zie je dat het ook hier op locatie allemaal op zijn plek valt."

De opbouw in Amersfoort is zes dagen voor de uitvoering van The Passion begonnen. Termijtelen: "Toen zijn we begonnen met het bouwen van de pontons. Daarna zijn we

het steeds verder gaan invullen. Na afloop begint ook meteen weer de breek. Alle showtechniek is er vannacht om drie uur weer uit, dan staat er alleen nog maar scaff en misschien ergens een lapje deco of zo. Morgen in de loop van de dag is Amersfoort dan gewoon weer Amersfoort."

Tot die tijd werkt ook Termijtelen ontspannen verder aan de 2016-editie van The Passion: "Het loopt uitermate soepel. Hier en daar blus je wel een brandje of pas je wat aan, maar dat is het dan ook wel. We werken vol vertrouwen naar de avond toe. Dadelijk is de camerarepetitie, dat is dan ook de eerste keer dat we plaatjes gaan zien. Dan krijg je vaak ook nog wel wat kleine veranderingen, maar het loopt echt allemaal zoals het vooraf de bedoeling was."

BOCHTEN

Eerst waren op de ontwikkelafdeling van Egripment andere producten bedacht, maar die bleken in geval van regen geen zekerheid te bieden. Tresfon: "We zijn toen met dit systeem gekomen, waarbij we echter nog nooit met bochten hadden gewerkt. Bij het testen viel 'ie in eerste instantie dan ook van de rails af. Toen zijn we met andere wielen gaan werken, die zoals gezegd om de rail geklemd zitten. Aan de

hand daarvan kom je vervolgens steeds weer dingetjes tegen waar je mee aan de gang moet. Onze tekenafdeling heeft alles steeds ingetekend in de Autocadtekening van het podium. We wisten welke hoeken we nodig hadden, ook omdat we steeds goed contact hadden met de podiumbouwers van Stageco. We hebben de track hier op zondag al gebracht om de tijd te hebben om die kromming daadwerkelijk te maken. Het is echt een mooi systeem dat

op afstand bestuurd wordt en wordt aangedreven door een motor die aan de zijkant zit." De ontwikkeling heeft zo'n twee maanden geduurd. "Dan is het kicken als het uiteindelijk lukt", vertelt Tresfon trots.

ALLE VARIANTEN

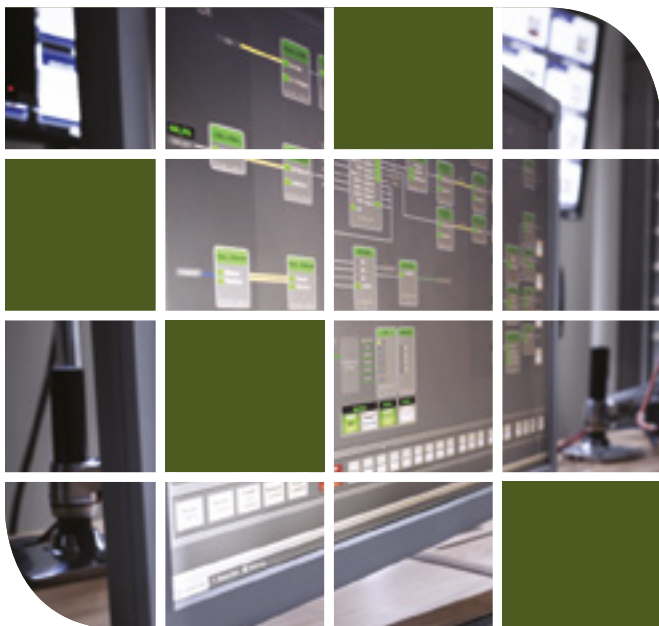
Sowieso is Tresfon trots op het werk dat Egripment levert bij The Passion. Feitelijk is het een ultieme showcase voor het bedrijf. "We hebben hier van alle vari-

Dejero

Dejero maakt acquisitie, management & distributie van HD-video over IP, kinderlijk eenvoudig.

www.dejero.com | golive@dejero.com | +1 519 772 4824

CEREBRUM BROADCAST MONITORING AND CONTROL

**TAKE CONTROL
MAKE LIFE EASIER**

In modern broadcasting, the multi-platform delivery and multi-purpose repackaging of materials demand that you master a diversity of workflows. Cerebrum makes the control and monitoring of multiple video and audio signal paths easier, more efficient and cost-effective than ever.

Cerebrum provides comprehensive tools to configure, monitor and maintain products from any manufacturer within and beyond the broadcasting industry. The result is that multiple users can take total control over multiple and complex routines.

AXON
THE HEART OF BROADCAST

DAVID GRIFHORST – REGISSEUR

David Grifhorst is de regisseur van The Passion en vindt het elk jaar weer mooi om mee te werken aan deze mega-productie: "Het is een van de grootste en meest complexe programma's, waarbij muziek, drama, film, event en technische ontwikkelingen samengesmolten worden. En dat allemaal live! Juist dat maakt het voor een regisseur heel uitdagend. Het is technisch complex vanwege het gebruik van click-track, pre-tapes en live op een enorm grote schaal. Veel PR, 20.000 man publiek op de live locatie en héél veel kijkers. Daarbij is er ook nog de processie van duizend man die door de stad trekt, met allerlei beeldverbindingen, overgangen en technische uitdagingen...ook qua weer en veiligheid. Dat maakt de druk groot en de ontlasting achteraf nog groter."

Met elk jaar een nieuwe stad, een nieuwe cast en nieuwe muziek, is de setting ieder jaar compleet anders. Grifhorst: "Elk jaar moet je The Passion dus weer vanaf de grond opbouwen. Ik laat me daarbij enorm leiden door de muziek en dat geeft ook steeds weer nieuwe mogelijkheden om dingen uit te proberen die we nog niet gedaan hebben." Ook dit jaar waren er weer de nodige nieuwigheden, geeft Grifhorst aan: "Eigenlijk is elk jaar natuurlijk alles nieuw, maar ik zoek wel elk jaar naar bepaalde momenten die onszelf technisch uitdagen. Dit jaar was dat bijvoorbeeld een shot op een Scanner Kraan van negentig seconden, bij het nummer van Judas. De kraan moest volledig door een trein heen schuiven, dus dat vergde nogal wat reken- en meetwerk. Hiervoor heeft Egripment een kleine 205 remote head geleverd die precies door het raam van de trein ging. Daarnaast wilde ik het podium per se op het water bouwen om de historische Koppelpoort als backdrop te kunnen gebruiken. Dat betekende wel dat de catwalk zelf bijna vier meter hoog moest worden en er een enorm bouwwerk moest verrijzen op het water, dat aansloot op de kade. Als dat eenmaal lukt en het op camera precies werkt zoals gehoopt, dan is dat wel te gek."

"De draadloze G-Track die custom made door Egripment was ontwikkeld, was wel een van de paradepaardjes dit jaar", vertelt Grifhorst verder. "Het gaf ons de mogelijkheid om snel en veilig op een enorme hoogte te werken en de volledige vrijheid te hebben om de catwalk te registreren. En de verlengde Flyline, dit jaar 170 meter, gaf exact het gevoel dat je 'overall' bij kon zijn, met name bij de opkomst van het verlichte kruis, waarbij we vanaf het podium naar de achterkant van het terrein vlogen. Geweldig!"

Al met al spreekt ook Grifhorst van een uitermate soepele productie: "Absoluut! Na vijf jaar is het een uitermate gelied team, dat zelfs voor de meest complexe puzzels niet terugdeinst. Iedereen begrijpt elkaar en is enorm ambitieus. We weten met zijn allen dat miljoenen mensen genieten van The Passion en dat maakt de drang om iedere keer iets bijzonders neer te zetten extra groot. De verwachtingen zijn hoog, maar ze worden ook echt waargemaakt door alle technische partijen."

De ontwikkeling heeft zo'n twee maanden geduurd. "Dan is het kicken als het uiteindelijk lukt", vertelt Tresfon trots.

anten eigenlijk wel wat staan. Een telescoopkraan van vijftien meter, een Flyline over een kabel van 170 meter (ook volledig draadloos), twee camerabanen van veertig meter, een draadloze dolly en twee beautyshots met remote heads die op meer dan veertig meter hoogte in woonto-

rens zijn geplaatst." Ook dat laatste zorgde volgens Tresfon voor uitdagingen: "Als je dat soort dingen verkeerd doet, dan is het levensgevaarlijk. Je moet bij alles nagaan of het in werkelijkheid uitvoerbaar is en zo ja, hoe je het dan kan riggen. Eén camera moest uiteindelijk op een schoor-

THE DUTCH

Evening IN
LAS VEGAS
APRIL 19TH

Bedankt alle partners!

MobileViewpoint

hcynen

ERICSSON

SONY

Canon

AXON
THE HEART OF BROADCAST

DigiNet
Expertise with Vision

RIEDEL

AA
media
GROUP

D&NS

 grass valley
A BELDEN BRAND

UNITED

datavideo

 SOCRATES

steen geplaatst worden, maar die is zo hoog dat je er met de hoogwerker niet bij kon komen, dus moest er geklommen gaan worden. Voor dat soort zaken is het fijn dat wij al vroeg in het traject bij de productie betrokken worden.”

Op zondag bracht Egriment de track naar Amersfoort en op dinsdag werd de kabel voor de flycam gespannen. “Daarvoor moesten eerst de stagebouwers klaar zijn en moesten de heftrucks van het terrein af, aangezien die kabel eerst uitgerold moet worden”, legt Tresfon uit. “Dinsdag hebben we ook de beautyshots gebouwd en een deel van de tracken uitgelegd. Gisteren kwamen de camera’s en zijn we dat deel echt gaan bouwen. Om 16.00 gistermiddag hadden we overal signalen op en kon de regisseur ook zien wat we konden maken. Gisteravond was er nog een kleine doorloop en straks begint de generale repetitie.”

ONTLADING

Het is voor Egriment de vijfde keer dat wordt meegewerkt aan The Passion. “Het is een groot project voor ons. We hebben acht mensen in de verhuur werken en die

“Het is live, iedereen praat erover en half Nederland zit vanavond te kijken naar ons werk.”

staan dan ook alle acht op deze klus. Het is ook gewoon een heel leuk project om aan mee te werken. Je hebt echt het gevoel dat je een familie bent en met zijn allen iets moois wilt neerzetten. Eye2Eye, NEP, Loc7000....het zijn altijd dezelfde mensen,

die ook allemaal dezelfde drive hebben en dat maakt het zo mooi. Het is live, iedereen praat erover en half Nederland zit vanavond te kijken naar ons werk. Dat maakt het ook wel spannend natuurlijk. Elk jaar wil je weer wat nieuws, daarom is het ook zo mooi dat we dit jaar die track hebben ontworpen voor The Passion. Volgens mij gaat het weer fantastisch worden. Alles loopt, er is geen gestress. Een goede voorbereiding is het halve werk en hier is die voorbereiding altijd uitstekend. Als het vanavond achter de rug is en alles weer in de bussen zit, dan komt pas de ontlading. Dat is genieten. Maar niet te lang, want morgen staan we met zijn allen alweer op de volgende klus.”

Multifunctionele (visual) radiostudio voor RTV Noord

Voorbeeld voor regionale omroepen

In maart nam RTV Noord een gloednieuwe multifunctionele radiostudio in gebruik. De 70-jarige regionale omroep zetelt inmiddels alweer 10 jaar in de Groningse Media Centrale, waar ook andere ICT-, media- en online bedrijven succesvol opereren. Na deze jubilea werd het tijd om de radiostudio's van RTV Noord opnieuw uit te vinden: efficiënter en klaar voor de toekomst. De gloednieuwe Radiostudio 1 vervangt de drie oudere radiostudio's en de 'muziekwerkplaats'. Eén van de studio's was ook ingericht voor muziekopnamen.

// We maakten onze dagelijkse dertien uur live radio uit drie studio's, dat is er nu nog maar één, en dan ook nog eentje waar livemuziek een plek heeft", aldus Jeroen Mennema, Hoofd Mediafaciliteiten & ICT van RTV Noord. "Het gevolg is niet alleen een flinke ruimtebesparing maar ook minder kosten voor onderhoud, licenties en bovenal een efficiëntere inzet van apparatuur. In de studio zit het

minimale aan apparatuur en is in principe alleen de bediening fysiek aanwezig. Back-up wordt gerealiseerd door een locatieset die in een voormalige radiostudio wordt ondergebracht. We zijn immers een calamiteitenzender."

VISUAL

Naast pure radioproductie vormt de integratie van video en social media een belangrijk onderdeel van de studio. "Visual Radio is tegenwoordig niet meer weg te denken en vult overdag ook ons televisiekanaal", aldus Mennema. De regie is volledig geautomatiseerd en is onderdeel van het Audisi ONE pakket van Audisi uit Almere. Deze software is op haar beurt weer naadloos geïntegreerd in het newsroomsysteem NIS op de redactie. "Het gebruik van de metadata in het newsroomsysteem wordt ook gebruikt in bijvoorbeeld titels op de visual radio. Als een gast aanschuift kan er automatisch een naamtitel verschijnen, omdat de redacteur al veel eerder deze naam in het systeem heeft gezet."

“Audisi ONE is de combinatie van de veelgebruikte GML, DHD en CAB software en is bijzonder goed geschikt voor omroepen als RTV Noord”, vertelt Bart Lugtmeier, mede-eigenaar van Audisi. “RTV Noord ging over op ‘zelfschuivende’ DJ’s maar is geen hitfabriek waar je vooral jingles en muziek instart. Men heeft veel gasten en veel verbindingen en ook nog af en toe livemuziek in de studio. En daar hebben wij de afgelopen vijf jaar onze software juist op doorontwikkeld.”

“Social media integratie wordt ook steeds belangrijker bij radioproductie”, vult Mennema aan. “Daar waar we vroeger alleen een telefoonvork hadden, zorgen social media als Facebook en Twitter voor een makkelijke interactie met kijkers en luisteraars. Tweets en Facebook-posts kunnen zeer makkelijk door de programmamakers in beeld worden gebracht en anderzijds kunnen we clips en fragmenten zeer snel op social media delen, waardoor er ook weer interactie ontstaat.”

MEER FLEXIBILITEIT

De studio van RTV Noord werd in nog geen drie maanden tijd vrijwel volledig ‘inhouse’ ontworpen en gebouwd onder leiding van Martijn Woering en Pascal Rijzinga, beide werkzaam op de afdeling Mediafaciliteiten & ICT. Het betrekken van de programmamakers bij beslissingen over de details van de studio is belangrijk geweest voor het succes. Voor het leveren van de hardware, het visualiseren van de plannen in tekeningen en check op de haalbaarheid werd system integrator D&MS ingeschakeld. De rol van ICT en IP-technologie was bij het bouwen van de studio erg belangrijk. Mennema: “Er werd hier nog wel even raar opgekeken toen we met een ICT’er een studio gingen ontwerpen, maar in de praktijk is vrijwel alle gebruikte apparatuur op basis van IT- en IP-technologie. Het gevolg is minder apparatuur en meer flexibiliteit. Zo kunnen we bijvoorbeeld het radiogeluid in de televisieregie schuiven en vice versa en kunnen muzikanten snel een eigen monitormix maken.”

Niet IP maar puur handenarbeid is de desk, het centrum van de studio. Hij is vanzelfsprekend in hoogte verstelbaar en volledig naar de wensen van de programmamakers gebouwd door KBIMF, de specialisten op dit gebied in Nederland. In de desk is zo min mogelijk techniek gebouwd, waardoor er

alle ruimte is voor de makers, gasten en incidenteel ook nog technici.

LICHT

Het eerst wat opvalt bij binnenkomst van de studio is het daglicht: het grootste deel van de wanden bestaat uit glaspartijen, met slechts een ND-filter voor de ramen. Mennema: “We hebben bewust besloten om alles open te laten. Het is niet alleen lekker werken zo maar het is voor de DJ’s ook praktisch om letterlijk te zien wat voor weer het buiten is. Ten behoeve van de

“Dankzij IP-techniek ga je zien dat een DJ door middel van zijn vingerafdruk de hele studio direct naar zijn eigen profiel inzichten kan instellen.”

Visual Radio was goed licht in de studio wel essentieel.” RTV Noord schakelde Syndesie in voor een ‘visual radio’ lichtplan met bijbehorend cloud besturingssysteem. Nico Heijboer bedacht het samen met Frank de Vos. “Door de verschillen in het licht buiten moesten de lichtarmaturen zowel daglicht als kunstlicht kunnen produceren, er wordt

immers dertien uur per dag radio gemaakt”, aldus Heijboer. “De eisen van RTV Noord waren verder helder: kleine energiezuinige led-armaturen geschikt voor een radiostudio en warmteafgifte nihil. Ook moest de besturing eenvoudig, flexibel en makkelijk uitbreidbaar zijn. Het was nog best een uitdaging om een geschikt led-armatuur te vinden. Na enkele cameratesten hebben we uiteindelijk zelf de led-armaturen ontwikkeld die met onze Syn-app via een iPad, waar ook ter wereld, bediend kunnen worden. Elk tijdstip en elk programma heeft z’n eigen lichtinstelling, maar deze kunnen ook zeer eenvoudig met de iPad veranderd worden. Volledig cloud-based en naar wens een lokaal backup systeem in deze studio. De led-armaturen verbruiken maar 3 Watt en kunnen natuurlijk ook elke kleur maken, zodat elk programma zijn eigen setting kan creëren.”

TOEKOMST

De nieuwe radiostudio van RTV Noord is klaar voor de toekomst, hoe ziet deze eruit? Jeroen Mennema: “Dankzij IP-techniek ga je zien dat een DJ door middel van zijn vingerafdruk de hele studio direct naar zijn eigen profiel inzichten kan instellen. Van de hoogte van de desk, de kleur van het licht, de temperatuur in de studio, voorkeuringstellingen in de software en natuurlijk zijn eigen jinglepakket en playlist. Maar dit is geen toekomstmuziek, deze studio is er al op voorbereid!”

Jeroen Mennema

Tim Klijn

Groefactor bij Radio 10

In 2015 was Radio 10 het snelst groeiende radiostation van Nederland en volgens programmadirecteur Roland Snoeijer heeft ochtendprogramma 'Tim In de Morgen' daar een substantiële bijdrage aan geleverd. "Leuk om te horen, maar het is wel echt een teamprestatie", reageert presentator/DJ Tim Klijn zelf op de complimenten. Eén ding staat in ieder geval vast: Klijn is op zijn plek bij Radio 10.

We spreken Tim Klijn na afloop van zijn ochtendshow op de burelen van RadioCorp, naast Radio 10 ook eigenaar van 100% NL. Na vijftien jaar bij 538 maakte de DJ vorig jaar de overstap naar Radio 10, waar zijn programma Tim In de Morgen in een jaar tijd is uitgegroeid tot een populaire ochtendshow. Het marktaandeel van het programma is ten opzichte van vorig jaar met 49% gestegen in de belangrijkste doelgroep van Radio 10, de 20- tot 49-jarigen. "Het gaat goed ja", lacht Klijn desgevraagd. "We zijn lekker aan het bouwen met de zender. Er gaat een heel positieve vibe van Radio 10 uit en dat past ook wel bij mijn manier van radio maken. Het moet vooral leuk zijn. Natuurlijk heb ik ook weleens een mindere dag, maar als ik die koptelefoon opzet en de microfoon openschuif, dan ben ik zo weer in mijn element."

ELPEE

Het is tekenend voor Tim Klijn, die zegt nooit naar zijn 'werk', maar naar 'de radio' te gaan. De liefde voor radio was er al vroeg en ontstond eigenlijk toen hij van zijn vader – jarenlang actief bij de ziekenomroep in Amsterdam – een elpee met jingles van Radio Veronica kreeg. "Man, wat vond ik dat vet. Ik bedacht me dat ik met die jingles en wat muziek een soort radioprogramma kon gaan maken. Daarna heb ik radio nooit meer los kunnen laten. Lekker knutselen met die oude apparatuur. Het was voor mij ook echt de combinatie van muziek en techniek, het

presenteren was bijzaak. Het doel was vooral om het werkend te krijgen."

Het was in de tijd dat piratenzenders massaal uit de lucht gehaald werden, maar bij lokale omroepen kreeg jong talent de kans om 'legaal te hobbyen'. "Toen ik twaalf jaar was, wist ik al dat ik dit wilde worden.

De hoop was er steeds, de overtuiging dat het ging lukken lang niet altijd", herinnert Klijn zich. "Ik besteedde echt elk vrije uur-

"Er gaat een heel positieve vibe van Radio 10 uit en dat past ook wel bij mijn manier van radio maken."

tje aan radio. Dat ging ver. In het weekend had ik programma's bij vier verschillende lokale omroepen. Of mijn sociale leven er niet bij inschoot? Nee hoor, mijn sociale leven had ik juist daar. De vriendengroep van toen bij de radio, dat zijn nog steeds mijn beste vrienden. Zij zijn uiteindelijk alleen wat anders gaan doen."

PYJAMA FM

Op een gegeven moment – Klijn was zeventien – trok 3FM aan de bel. "Ik mocht deelnemen aan Pyjama FM, de nachtopleiding van die zender, waarin jong talent de kans kreeg om één keer in de week

van 04.00 tot 06.00 uur een programma te maken. Ik zat op de MEAO en wist dat ik zo'n kans maar één keer zou krijgen. Die kon ik dus niet laten lopen." Het was een bizarre tijd, vindt Klijn als hij nu terugkijkt: "Op donderdag ging ik na school naar huis om te eten, waarna ik naar bed ging. Om een uur of elf werd ik dan wakergemaakt, kreeg ik nog wat te eten en pakte ik de laatste trein naar Hilversum. Daar kwam ik om 01.15 uur aan en had ik echt nog drie uur om het programma voor te bereiden. Van vier tot zes maakte ik het programma en om half zeven zat ik dan terug in de trein naar Zaandam om naar school te gaan. Daar zat ik dan de hele dag met luciferhoutjes onder mijn oogleden." Pa en ma toonden zich begripvol in huize Klijn: "Ik moest zorgen dat ik mijn diploma ging halen, maar als ik de kans zou krijgen om mijn brood te verdienen met radio maken, dan moest ik die grijpen." Die kans kwam toen 538-programmaleider Bart van Leeuwen belde met de mededeling dat hij werk had voor Klijn. "Het laatste jaar van de MEAO heb ik toen niet meer afgemaakt, dat was gewoon niet te combineren. Het bleek het begin van vijftien jaar bij 538."

ANDER BEDRIJF

Anderhalf decennium lang maakte Klijn dus deel uit van de 538-familie, tot hij vorig jaar de stap naar Radio 10 maakte. "Een spannende stap wel, maar ik kon er gelukkig wel even over nadenken", zegt hij nu. "Ik had wel altijd al een bepaalde flirt met deze zender en ik was ook op een punt gekomen waarop ik bedacht dat het misschien wel tijd werd om weer eens wat nieuws te doen en te voelen hoe het is om bij een ander bedrijf te werken. Het is ook écht een heel ander bedrijf, de enige overeenkomst is dat je ook hier weer radio maakt. Het is veel kleiner en je hebt veel meer het gevoel dat je moet knokken voor je plek. Het is 'met zijn allen tegen de gevestigde orde' en juist dat vind ik heel leuk. Toen ik bij 538 kwam, was dat ook een kleine zender. Ik heb het hele proces meegemaakt, waarbij we steeds onze doelen weer moesten verleggen. Dat is echt mooi om mee te maken en dat zijn we hier nu ook aan het doen."

GEEN SOCIAAL LEVEN

Klijn vindt het leuk om te horen dat zijn programma bijdraagt aan de groei van Radio 10, maar benadrukt direct dat het

You Know It Is Better When It's **Plus**

DA2HDMI-4K-**Plus**-A

Pixel Accurate
Reclocking

Audio
Embedding &
De-embedding

Advanced
EDID Manager

HDMI distribution amplifier with 4K/UHD, HDCP enable/disable, Advanced EDID Management, Pixel Accurate Reclocking, local audio embedding & de-embedding, gold plated PCB, Phoenix audio-out, 3.5 jack audio-in port and a local headphone jack port for monitoring.

DEFINITELY MORE THAN WHAT YOU'D EXPECT.

visual engineering
LIGHTWARE

lightware.eu

toch echt een teamprestatie is. "Het is meer dan alleen die ochtend- en middagshow natuurlijk. Het is een machine waarin alle tandwielen moeten meedraaien. De muziek, de uitstraling van het merk, de hele programmering. En ook onze show draagt inderdaad bij aan de groei." Het was ook meteen één van de

"Het is meer dan alleen die ochtend- en middagshow natuurlijk. Het is een machine waarin alle tandwielen moeten meedraaien."

drijfveren om de stap te zetten, verklaart hij: "Hoewel ik wel ooit heb geroepen dat ik niet wist of een ochtendshow wel wat voor mij was. Je hele sociale leven gaat namelijk naar de knoppen, dat is gewoon zo. Als ik morgenavond Champions League wil kijken, dan moet ik daar vanavond al rekening mee houden door eerder naar bed te gaan. Om 04.10 uur gaat de wekker bij mij, daar wen je nooit aan. Maar goed, ik krijg er veel voor terug. Een mooi programma maken met een heel leuk team bijvoorbeeld."

OUDERE MUZIEK

Aan zijn manier van radio maken is volgens Klijn weinig veranderd bij zijn overstap. "Muzikaal gezien is het natuurlijk wél anders, maar ook dat was een reden om hier heen te gaan", benadrukt hij. "Ik heb altijd al een voorliefde gehad voor oudere muziek en daar kan ik hier veel meer van draaien. De platen die ik hier instart vind ik bijna allemaal oprecht leuk. Met de 'Ariane Grandes' van deze tijd had ik dat op een gegeven moment toch minder. Maar ook dat draaien we hier, het is meer een mix." Ruim voordat Klijn voor het eerst 'on air' ging bij Radio 10 had hij dan ook al lang en breed bedacht welke plaat hij als eerste zou gaan draaien. "Jazeker, dat was 'What can I say' van 'Boyz Scaggs'...waanzinnige plaat en nu kon ik 'm eindelijk draaien!"

MAGIE

Tim Klijn heeft een droombaan en zal de eerste zijn die het beaamt: "Ik mag elke dag mijn hobby uitoefenen. Natuurlijk had ik

soms best een uurtje langer willen blijven liggen, maar mij hoor je niet klagen. Het mooiste is nog steeds de combinatie van techniek, muziek en het meegeven van een bepaalde positieve sfeer. Ik vind het mooi om te spelen met de illusie die je op de radio kunt wekken. Er zijn echt mensen die nog vragen waar het rad staat voor het spel-

"Ik mag elke dag mijn hobby uitoefenen. Natuurlijk had ik soms best een uurtje langer willen blijven liggen, maar mij hoor je niet klagen."

letje Tim Pam Pet als ze in de studio komen. Het is de magie van radio en ook daarom hebben we geen webcams in de studio, dat zou de illusie alleen maar wegnemen."

CREATIEF

Natuurlijk had Tim Klijn zo zijn verwachtingen toen hij de overstap naar Radio 10 maakte. Na iets meer dan een jaar kan hij wat dat betreft de balans inmiddels wel opmaken: "Het is deels zoals ik verwacht had, maar deels is het ook nog leuker. Radio

10 is gewoon echt een leuk bedrijf met prettige mensen. Het is bovendien een bedrijf dat geleid wordt door echte radiomakers, dat is lang niet overal meer het geval. Ze snappen dat je soms beslissingen moet nemen omdat het radiotechnisch gewoon interessanter is, terwijl je uit financieel oogpunt misschien anders zou moeten handelen. Je bent een kleinere speler, met een beperkt budget. Daarom moet je creatief zijn en juist dat maakt het ook zo mooi."

TE LEUK

Een leven zonder radio kan Klijn zich niet voorstellen. "Het zal best wel kunnen, maar ik zie het niet", zegt hij. "Het is voor mij het allerleukste wat er is. Ik wist altijd wat ik wilde: bij de radio terechtkomen en het daar zo goed mogelijk doen. Dat is het nu nog steeds. Op den duur zou ik misschien meer achter de schermen willen doen. Een rol op de achtergrond, als programmaleider bijvoorbeeld. Het is misschien hoog gegrepen, maar het lijkt me leuk en leerzaam om op dat niveau mee te denken over programmering en hoe de zender klinkt. Maar goed... voorlopig nog maar even niet. Dit is namelijk nog veel te leuk."

Tafeldiscussie

IP IS DE TOE

Michel de Wolf

Jan Derksen

Peter Schut

Marc Derks

KOMST

Tijdens de NAB in Las Vegas waren Live IP en Remote productie terugkerende thema's en onlangs beleefde de VRT op dat gebied al een wereldprimeur: de eerste remote broadcastproductie, volledig op IP en met open standaarden. Reden voor ons om in conferentiecentrum De Ruwenberg aan tafel te gaan met zeven professionals met verstand van zaken op dit gebied. Want hoe lang duurt het nog voor de broadcastwereld écht over is op IP?

Fotografie Joost Franken

Paul van den Heuvel

Wilbert Kooij

Marcel Koutstaal

De deelnemers

- * Marc Derks – Dejero
- * Michel de Wolf – Dwesam (en initiatiefnemer project Sandbox)
- * Paul van den Heuvel – United
- * Peter Schut – Axon
- * Marcel Koutstaal – Grass Valley
- * Jan Derksen – D&MS
- * Wilbert Kooij – Riedel Communications

De European Broadcasting Union (EBU) maakte enige tijd geleden bekend dat de Belgische omroep VRT met succes 's werelds eerste remote IP-broadcastproductie heeft gerealiseerd, waarbij volledig gebruikgemaakt werd van open standaarden in de hele productieketen. De productie was een vervolg op de eerdere proefuitzendingen vanuit de IP-studioregie die speciaal gebouwd werd door de LiveIP projectgroep, onderdeel van het zogenaamde Sandbox project van de VRT, waarvan Michel de Wolf (ook aan tafel aangeschoven) een voortrekker is. Hij is ook degene die (naast andere partijen) bedrijven als Axon, D&MS en Grass Valley bij het realiseren van de volledig functionele IP-productiestudio betrok. Een project waarbij als eerste volledig gebruikgemaakt werd van bestaande open standaarden, waaronder SMPTE 2022-6, AES67 en PTP.

SIMPEL HOUDEN

Allemaal leuk, aardig en knap natuurlijk, maar vraag is uiteraard wanneer een en ander daadwerkelijk in de praktijk gebruikt kan gaan worden en uiteindelijk gemeengoed zal worden. Want dat het die kant op gaat, dáár is iedereen het wel zo'n beetje over eens. Aan tafel zitten mensen die stuk voor stuk te maken hebben met dit vraagstuk en er nu al op hun eigen manier mee bezig zijn. Marc Derks bijvoorbeeld, die werkzaam is voor Dejero, een spin-off van BlackBerry. "Wij houden ons bezig met video over IP, van iedere plek op de wereld, náár iedere plek op de wereld. Dat gaat volgens een propriety protocol dat we hebben. Er gaat aan de ene kant SDI in en aan de andere kant komt Dejero eruit. Wat er tussen A en B gebeurt, dat is ons eigen protocol." Dejero heeft een platform om dat allemaal te managen. "Want dat is natuurlijk het grootste probleem: hoe houd je zoiets

gebruiksvriendelijk?", geeft Derks aan. "Het is een cellular bonding oplossing, waarbij je gebruikmaakt van een aantal dataverbindingen tegelijkertijd. Er zitten in totaal acht modems in: zes LTE-modems, een vaste ethernet en een Wifi en er wordt ook aan cloud distributie gedaan. Het is dus eigenlijk live IP op afstand. Low latency, high quality. De truc is dan om het zo simpel mogelijk te doen, zodat iedereen het snapt en iedereen er mee kan werken in het veld."

AFWACHTEN

Riedel Communications zet op het gebied van live IP pas de eerste stappen, geeft Wilbert Kooij aan: "Met Mediornet hebben wij net als Dejero een propriety netwerk, eigenlijk een local area netwerk. Maar we kijken zeker ook naar hoe een low latency/high quality netwerk tot stand gebracht kan worden. We kijken daarbij heel sterk naar standaarden en houden dus in de gaten hoe

"We stappen in op SMPTE 2022-6, maar zijn er ook van overtuigd dat dit niet het eindpunt is."

de markt zich in bepaalde richtingen ontwikkelt. We stappen in op SMPTE 2022-6, maar zijn er ook van overtuigd dat dit niet het eindpunt is." Daarmee kaart Kooij meteen een punt aan dat aangeeft waar 'we' op het moment staan. "Niemand maakt keuzes", vertelt Paul van den Heuvel (United). "Iedereen wacht af en zolang wij allemaal afwachten, gebeurt er niks."

SANDBOX

Iemand die in ieder geval niet houdt van afwachten is Michel de Wolf. De Vlaming staat te boek als een 'industry veteran' en is een bekende specialist in de broadcast industrie. Hij verdiende eerder zijn sporen bij o.a. Talpa, SBS en EVS en introduceerde vorig jaar het LiveIP project bij de VRT en EBU. Vanzelfsprekend is hij dan ook nauw betrokken bij de uitvoering van dat project. "We zijn ermee gestart om de wereld te laten zien dat je, als je met meerdere bedrijven samen gaat zitten, vandaag de dag al een studio kan bouwen die volledig is gebaseerd op IP. Dus totaal geen SDI routers meer en

zo min mogelijk SDI-componenten die niet IP-enabled zijn. Dat laten we nu zien met het Sandbox project bij VRT, dat nu zo'n anderhalf jaar bestaat. In totaal zijn al meer dan dertig projecten ingediend bij de Sandbox en het LiveIP project is er daar één van", vertelt hij. De Wolf geeft aan dat het belangrijk is om te laten zien dat het mogelijk is om met open standaarden een studio te bouwen die betrouwbaar is, maar ook nog eens geaccepteerd kan worden door de operationele mensen. "Met name dat laatste is heel belangrijk", geeft hij aan. "Als ingenieurs kunnen we namelijk wel de allermooiste dingen bedenken, maar het moet uiteindelijk wel geaccepteerd worden door de mensen op de vloer, anders heb je alsnog niks bereikt. Ik denk dat we daar wonderwel in geslaagd zijn. Vanaf het moment dat we de kleine remote productie hebben gedaan, zijn ook de operationele mensen enthousiast geraakt en vragen ze nu wanneer ze het echt kunnen gaan inzetten."

SPEELTUIN

Ook Grass Valley stapte in bij het project. Marcel Koutstaal: "Dat hebben we gedaan om te voorkomen dat we gaan navelstaren. Wij leveren veel producten die IP-gebaseerd zijn, maar we realiseren ons terdege dat de wereld niet alleen uit Grass Valley bestaat. De realiteit is dat onze gezamenlijke klanten een diversiteit aan leveranciers selecteren. Voor ons is zo'n project als in België een goede speeltuin om ervaring op te doen en heel veel te leren. We zijn er met een aantal disciplines ingestapt. Niet alleen camera's, maar ook onze beeldmenger staat daar bijvoorbeeld. Het heeft ons veel nieuwe inzichten gegeven. Hoe praat de wereld met elkaar? Andere beweegreden was: laat de wereld maar zien dat het werkt. Niet die afwachtende houding, maar pionieren."

GEEN AVB

Het 'leren' was ook voor Axon een belangrijke reden om in te stappen, geeft Peter Schut aan. "Eigenlijk zaten wij nog vol in AVB, maar dat is feitelijk een dood paard geworden. We zaten met een superieure systeem dat niet geaccepteerd werd door de markt. Daar kun je dan lang en breed over praten, maar dan blijf je uiteindelijk zitten met een Betamax-machine zonder tapes. Omdat standaarden steeds veranderen, hebben wij besloten om wat wij geleerd hebben met AVB, om te bouwen naar iets waar we alle kanten mee op kunnen. We hebben dus

onze eigen core ontwikkeld en die hebben we zo modulair opgebouwd dat als straks iemand met TR-83 komt omdat die iemand dat zo'n interessant nummer vindt, wij in een paar weken tijd op een heel slimme manier die nieuwe standaard kunnen implementeren. Gelukkig is het allemaal ethernet-gebaseerd. Ethernet gaat ook winnen, dat is het probleem niet, maar het protocol dat erop gaat draaien, daar wordt nu over gesteggeld. Omdat wij als klein bedrijf eigenlijk toch moeten meedraaien met hoe de industrie draait, hebben we het op deze manier gedaan. We kunnen eenvoudig wisselen van protocol, door simpelweg aan een schakelaartje te draaien."

LOGISCH

"In mijn ogen is TR-04 de volgende stap", geeft Michel de Wolf aan. "Daarbij zal wel iedereen beseffen dat het niet het definitieve protocol zal zijn. Daarnaast denk ik dat TR-03 nog een behoorlijk lange tijd blijft bestaan. Daar ben ik eigenlijk wel van overtuigd." Peter Schut haakt in: "Het is ook de meest logische stap voorwaarts. De meeste dingen zijn afgedekt, maar waar het nu weer misgaat is dat het voor de klant wel weer een langdurig proces is. Ik kan gerust zeggen dat wij vorig jaar een klotejaar hebben gehad, omdat mensen niet durven beslissen. Gelukkig hebben in december een paar goede klanten gezegd: 'wij gaan lekker SDI doen, omdat we helemaal klaar mee zijn'. Daar waren wij op onze beurt dan weer heel blij mee. Zij zijn gaan kopen en kijken over twee of drie jaar wel weer verder."

VRAAG

Ook bij United houdt men zich bezig met dit vraagstuk. Volgens Paul van den Heuvel altijd met één vraag in het achterhoofd: "Wat voor extra's kunnen wij onze klanten bieden op het moment dat we overstappen naar een andere workflow? Op dit moment zou ik zeggen: niets. Het enige is dat het voor ons een stuk duurder zou worden om in te investeren. Dat is nu misschien ook niet zo interessant, omdat het wellicht maar voor twee à drie jaar zou zijn. Als je het bovendien hebt over remote productie; dat hoeft niet over IP. Als je iets gaat veranderen, dan moet het voor de

operationele mensen ook geen andere manier van werken opleveren. Een cameraman moet niet opeens anders hoeven werken omdat 'ie een netwerkstekker aan zijn camera heeft zitten, die moet gewoon creatief bezig zijn. Het gaat om de infrastructuur. Straks heb je één IT-manager die op die hele infrastructuur zit. Maar goed, dan rest nog steeds de vraag wat onze klant er nou uiteindelijk aan heeft."

Video over IP ziet Van den Heuvel wel gebeuren: "De verbinding is nu nog een probleem, en de vraag is of dat in de nabije toekomst opgelost is. Internet niet zozeer, maar wel als je 40 Gig uncompressed wil. Wij doen gewoon alles, op alle mogelijke manieren. Het maakt ons niet uit. Je moet gewoon per geval kijken wat de beste oplossing is. Er is niet één antwoord op de vraag wat het beste is, het hangt gewoon af van de vraag."

WELKE VORM?

Jan Derksen is met D&MS als system integrator betrokken bij het LiveIP project. Voor zijn bedrijf wordt het businessmodel compleet anders, geeft hij aan: "Als wij voorheen iets ontwierpen, dan was het iets met coax stekkers en redelijk point-to-point verbindingen. Nu wordt het een netwerkswitch en als je de stekkers erin doet en je zet 'm aan, dan weet je één ding zeker: hij doet het niet. En dan moet je dus gaan zorgen dat het wel gaat werken. Het was voor ons eerst een stuk overzichtelijker." Dat is ook meteen de reden waarom Derksen besloot deel te nemen aan het project. "Ik vroeg me eerst af waarom dat voor ons interessant zou zijn, maar Michel vertelde me dat onze wereld gaat veranderen. De 'point-to-point tekening' is niet meer. Onze mensen gaan eigenlijk een beetje van tekenaar naar programmeur. En dan volg je dus de discussie over waar het uiteindelijk naartoe gaat. Producenten vragen wat ze nou moeten doen. De ene wil naast de studio zitten om de vloer op te kunnen lopen, een ander wil in Hilversum zitten en laat in Amsterdam de mensen voor en achter de camera bewegen. Wat voor ons belangrijk is, is de vraag of we nog een reportagewagen bouwen waar 4,5 miljoen euro aan apparatuur in zit en die vervolgens heel inefficiënt rondgereden gaat worden. Want zo is het altijd geweest. Dat kon ook niet anders, want er was geen andere

mogelijkheid. Nu kan het ook zijn dat je straks een datacenter bouwt waar we alles instoppen en er vervolgens een luxe vrachtwagen met kantoorruimte en een regisseur rondrijdt, iemand met een glasstekker komt en er gewerkt kan worden. Of misschien komt er een vorm waarbij je zelf op je plek blijft zitten en alleen de cameraman en de set die kant opgaan. Ik weet het niet, maar dat is wel de discussie waar iemand als Paul nu vaak in zal zitten.”

DELEN

Bij RTL zijn er al bewegingen in die richting zichtbaar, geeft Paul van den Heuvel aan: “RTL Boulevard en RTL Late Night gaan allebei gebruik maken van de centrale techniek die bij RTL Boulevard komt te staan. Omdat het voor iedereen nieuw is, is er wel een transitieperiode waarbij de regisseur voorlopig ook nog bij Late Night blijft zitten, maar technisch gezien kan het dus al. Wat dat betreft zijn we dus al efficiënter bezig.” In het delen van spullen zit sowieso een goed model, vindt Van den Heuvel: “In Italië doen wij heel veel voetbalwedstrijden remote. De regisseur zit daarbij ergens centraal. Dat is één grote ruimte en daar zitten dan tien regies in. Wat dat betreft ben ik het echt met Michel eens: het delen van spullen, dat is het interessante model en dat is ook de kant waarop fabrikanten moeten gaan denken. Wat mij betreft was dit op NAB misschien nog wel een groter onderwerp dan de transitie naar IP.”

SCHAALBAAR

Michel de Wolf verlegt de aandacht. “Het is namelijk juist op andere vlakken dan remote producties dat je grote voordelen ziet. Je hebt veel minder glueware, je kunt veel snel-

ler opbouwen en kunt gaan sharen. Al die racks met al die glueware, die hebben wij niet meer staan.” Toch kun je het plaatje ook anders schetsen, aldus Marcel Koutstaal: “Er komen allerlei nieuwe standaarden, niet alleen op IP. De schaalbaarheid van de oude SDI-router was natuurlijk heel beperkt en met de migratie naar IP zie je op dat gebied juist voordelen ontstaan. Natuurlijk moet een bepaalde bandbreedte ondersteund worden, maar die schaalbaarheid en de flexibiliteit die je infrastructuur biedt en

“Eind van het jaar worden denk ik de eerste voorzichtige stappen richting een hele IP-omgeving gezet.”

die eigenlijk gewoon video-onafhankelijk is geworden, die leveren grote voordelen op voor onze klanten. De wereld verandert steeds sneller. Nu vragen je klanten 4K, volgend jaar vragen ze HDR en nog een jaar later High Frame Rate. De schaalbaarheid en de onafhankelijkheid van videoformaten, daar zit de kracht. We moeten wat dat betreft een stuk onzekerheid wegnemen bij de klanten en duidelijk aangeven wat de voordelen zijn.”

CYCLI

Michel de Wolf geeft aan dat het niet meer al te lang zal duren tot we de nieuwe workflow in de praktijk gaan zien: “Ik denk zelfs dat we het deze zomer al gaan zien. Niet dat de grote bedrijven al voor 100% overgaan, maar

kleinere projecten gaan echt al zo gedaan worden.” Paul van den Heuvel vindt het vooral interessant om te horen wanneer ‘we’ qua faciliteiten voor 50% of meer zijn overgegaan op IP. Jan Derksen denkt dat dit een jaar of zeven zal duren: “Dat is het gemiddelde van de investeringscycli. Eind van het jaar worden denk ik de eerste voorzichtige stappen richting een hele IP-omgeving gezet. Langzaam maar zeker gaat het dan steeds verder. Groot probleem is nog wel dat niet alle apparatuur die nu geleverd wordt daar geschikt voor is. Dan kan er wel een ander kaartje in waardoor er IP uitkomt, maar dan is het anderhalf keer zo duur. Dat verandert als straks de volgende generatie beeldmengers komt. Daar zitten alleen nog IP-stekkers op en dan wordt het een ander verhaal.” Paul van den Heuvel is het ermee eens: “Ook als je kijkt naar hoe de ontwikkelingen voorheen altijd verlopen zijn. De cycli worden kleiner.” Ook Peter Schut, Wilbert Kooij en Marcel Koutstaal zijn het erover eens, waar Marc Derks zelfs denkt aan vijf jaar: “Ik denk namelijk dat het nog sneller zal gaan dan wij hier met zijn allen denken.”

Hoe het ook zijn mag, één ding wil Michel de Wolf nog wel kwijt over ‘zijn’ project bij VRT: “Vooraf dacht ik namelijk dat het ontzettend complex zou worden, maar achteraf kan ik echt zeggen dat het veel makkelijker was dan ik vooraf gedacht had. Dat is echt de conclusie die ik nu kan trekken.”

Verslag:

NAB 2016

De NAB Show (National Association of Broadcasters beurs) zit er weer op. Ruim 103.000 bezoekers kwamen naar Las Vegas tussen 16 en 22 april, ongeveer net zo veel als in 2015, en dat is bijna het dubbele aantal van de IBC bezoekers in Amsterdam. NAB is dan ook de grootste beurs wereldwijd in zijn soort met zo'n 1.875 bedrijven die hun waar uitstellen op ruim 1 miljoen square feet, oftewel 93.000 m². Het is ondoenlijk om in een paar pagina's verslag te doen van de NAB, maar bij deze een samenvatting.

Ondanks de waarschuwing voor strenge beveiliging en controle was daar in de praktijk weinig van te merken. Er heerste een gemoedelijke sfeer op en rond de beurs waar ook zo'n 250 landgenoten acte de présence gaven, als bezoeker of standhouder. Zoals verwacht was Ultra HD 4K de grote trend, net als IP en High Dynamic Range. Maar waar de NAB (net als IBC) zich voorheen vooral richtte op de traditionele broadcastindustrie, zie je de laatste jaren steeds meer aandacht voor de techniek die de consumenten en kleine producenten, zoals Youtubers, gebruiken om content te maken of te consumeren. De techniek maakt het immers steeds makkelijker om content te maken en te verspreiden, direct via het internet. Denk aan Virtual Reality, 360 graden video en ook drones.

DRONES

Vorig jaar werd het Aerial Robotics and Drone Pavilion reeds gelanceerd, een apart deel van de Central Hall,

dit jaar was er een ware drone invasie! Drones worden steeds beter, compacter en met name steeds slimmer en beter te besturen. De compactheid zien we al terug bij onder meer reisprogramma's waar drones gewoon in de handbagage meegaan en zorgen voor spectaculaire shots. De succesvolle drone fabrikant DJI kwam met onder meer haar Phantom 4 waar twee kleine onboard camera's obstakels detecteren en ActiveTrack, waarmee de drone heel eenvoudig objecten kan volgen, zoals auto's en mensen. Je hebt dergelijke features vast wel eens gezien op Youtube. Voor de gevaren van drones, was begrijpelijk, weinig aandacht in Las Vegas.

Ook blijven sportcamera's als GoPro ongekend populair en worden ze steeds beter en geavanceerder. GoPro stal de show met het weggeven van tientallen camera's en T-shirts, maar ook met de Omni, een 'array' waar je zes GoPro's instopt en daar vervolgens gesynchroniseerd ('easy to stitch') VR beelden van maakt. Je kunt hem kopen met of zonder GoPro's, handig dus als je reeds één of meerdere exemplaren in huis hebt. Men won hier meteen een 'Videomaker Best of NAB Award' mee. Met de Omni speelt GoPro slim in op de trend van Virtual Reality, één van de trends tijdens NAB. En dat terwijl VR natuurlijk op de traditionele televisie überhaupt niet mogelijk is. Maar het gaat natuurlijk al lang niet meer om televisie en broadcast.

CONTENT DISCOVERY

De NAB gaat over het creëren en verspreiden van content via zoveel mogelijk platformen. OTT platformen zijn dan ook in veelvoud 'verkrijgbaar' op deze markt. Onder meer bij Ericsson, net als op de IBC, met een enorme stand aanwezig. Niet zo gek want de Zweedse telecomgigant wordt steeds meer een IT- en Mediabedrijf. In Europa is Ericsson al behoorlijk actief op mediagebied, onder meer in Hilversum natuurlijk, maar nu richt men

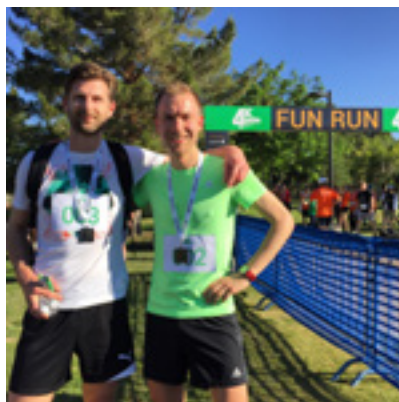
Peter van Overbeek (AA Media Group)

Leo Smeding (Axon)

de pijlen ook op de Verenigde Staten. De focus lijkt vooralsnog te liggen op 'Content Discovery'. Ericsson is in Europa al de grootste aanbieder van content discovery services als metadata, personalisatie, real time triggering en 360 graden zoekfuncties. Alle diensten worden geleverd via Ericsson's real-time API: wereldwijde gegevens via één interface. Eerder dit jaar nam Ericsson nog de Amerikaanse entertainment content provider FYI Television over, waarmee de eerste footprint in de VS gezet is. Erg interessant was de nieuwe augmented reality toepassing van de populaire sportanalyse tool Pierot. In de studio van sportprogramma's kunnen de analyse graphics nu nog spectaculairder worden weergegeven.

Ericsson vertelde ook dat men door NBC Olympics, het onderdeel van NBC dat de beelden van de Olympische Spelen in Rio verzorgt, opnieuw is gecontracteerd als videocontributie- en videodistributiepartner. Het zijn de video processing tools en de modulaire receivers van Ericsson die het straks mogelijk maken dat de vele miljoenen kijkers betrouwbaar in HD kunnen kijken. Voor deze oplossing is men bij Ericsson natuurlijk ook al vele jaren met 4K bezig. Waar de industrie aanvankelijk nog even een afwachtende houding aannam ten aanzien van 4K (de flop van 3D zat nog vers in het geheugen en in de afschrijvingen), is men nu zeker van haar zaak: 4K gaat er komen en is niet alleen een push vanuit de Samsung's en LG's van deze wereld.

Hollands succes bij 4K Fun Run!

Nog een Hollands succesje in Las Vegas: Sander Vis, Product Manager TV solutions bij het Hilversumse Stoneroos, won de 4K 4Charity Fun Run tijdens de NAB. Vroeg in de ochtend verzamelden meer dan 550 NAB'ers zich voor deze loop over 4 kilometer en haalden hiermee (door sponsoring van hun werkgevers) \$35.000,- dollar op voor het goede doel. Sander liep de 4K in slechts 13 minuten en 18 seconden, een fenomenale tijd!

STANDAARDISATIE IP-NORMEN

Grass Valley, traditioneel aanwezig bij de ingang van de South Hall, had ook een 4K primeur. De eerste systeemcamera die zowel in native 4K als native HD kan werken: de LDX86N. Daar waar concurrenten voor HD beelden een downconversie maken, kan de LDX86N door middel van een ingenieuze 'pixel-opstelling' 4 pixels (bij 4K) combineren tot 1 HD pixel. Net als haar voorgangers is de camera via een licentiemodel op te waarderen van HD naar 4K maar bijvoorbeeld ook naar een hogere framerate (6x). Ook aan een uitgebreidere Wide Color Gamut is gedacht, welke voor de kenners ITU-R BT.2020 ondersteunt. Ook was Sales Director Leo Smeding enthousiast over de GV Node, het routing platform waar zowel SDI als IP doorheen kan. Op het gebied van IP kondigde Grass Valley een intensieve

samenwerking aan met concurrent Sony om te komen tot een breed omarmde IP standaard, waarbij men om te beginnen gaat zorgen dat elkaars IP-gebaseerde producten met elkaar kunnen samenwerken. Het gevolg is tevens dat Sony volledig lid zal worden van de Alliance for IP Media Solutions (AIMS). In dit samenwerkingsverband zijn vrijwel alle grote vendors vertegenwoordigd met als doel standaardisatie van IP-normen in de broadcast industrie. Op de stand van Sony was IP-productie dan ook één van de speerpunten. Met nadruk op één, want Sony had nog talloze andere producten in de aanbieding. Bijvoorbeeld de nieuwe HDC-4800 systeemcamera die in 4K 8x de snelheid kan opnemen. En de eerste 4K ENG camcorder is geboren, de PXW-Z450. Een 2/3" camcorder die alle functies van de reeds bestaande PXW-X400 heeft, maar dan met 4K resolutie.

Consultancy - Workflow begeleiding Training - Media Management

info@mediaassist.nl www.mediaassist.nl 035 6239297

BROADCAST
broadcastrental.com **RENTAL**

Linking Professionals

Broadcast Rental B.V

T +31 35 888 68 25

E info@broadcastrental.com

Johnny Kraaijkampplantsoen 3

MediaPark - Hilversum

DE DRAADLOZE CAMERA SPECIALIST

Broadcast Rental leverde onder ander draadloze verbindingen voor de volgende producties:

- ▶ **MTV European Music Awards**
- ▶ **MTV Africa Music Awards**
- ▶ **Rolling Stones Cuba**
- ▶ **Koningsspelen**
- ▶ **The Passion**
- ▶ **WK Turnen Glasgow**
- ▶ **Concert op de Amstel**
- ▶ **Diverse Champions League wedstrijden**
- ▶ **Noorderslag**
- ▶ **Uitreiking 'Four Freedoms Award'**

BESPAREN

Ook full member van AIMS is Utah Scientific, tegenwoordig partner van het Nederlandse Axon. Het internationaal opererende bedrijf uit Gilze stond dit jaar voor het eerst samen met Utah Scientific op de stand, wat prima beviel en door klanten zeer werd gewaardeerd. CEO Jan Eveleens vertelde dat Utah Scientific de komende tijd de Axon portfolio in de VS gaat verkopen en vice versa. Tijdens de IBC zal Utah bij Axon op de stand staan, waardoor er veel wordt bespaard en bovendien efficiënter kan worden gewerkt. Voor Axon blijven Ultra HD/ 4K, IP-productie en HDR de speerpunten voor de komende jaren.

Wilbert Kooij van Riedel vertelde dat zijn bedrijf letterlijk de zaag heeft gezet in de traditionele router. Wat Riedel betreft kun je prima decentraal routeren op basis van het befaamde MediorNet: Decentralizing Routing! Met MicroN en MetroN modules en MediorNet stageboxen wordt het mogelijk een gedecentraliseerde matrix te vormen waarbij de router elementen

op de meest gunstige plekken kunnen worden geplaatst, bij elke productie. Het gevolg is ruimte- en dus kostenbesparing in de productieruimte. Als eerste werd de nieuwe OB truck, Unit 10, van het Belgische DB Video uitgerust met deze techniek en daarmee zijn inmiddels de eerste producties gerealiseerd.

THEATER

Wilfred Soerel van Canon maakte met zijn bedrijf indruk met onder meer een fraaie lichtgewicht 'cine-servo zoom' lens voor large en single sensor camera's: de Canon CN-E 18-80 mm T4.4. Op een EF-mount S35 sensor krijg je dan een 24-105 full frame lens, ideaal voor opnamen waar je geen tijd hebt van lens te wisselen, zoals documentaires. Met een maximum van f/4 diafragma is deze lens bovendien vooral bezig met alles scherp in beeld te krijgen. Ook liet Wilfred de nieuwe multi purpose ME200S-SH cube camera zien, een 'uitgeklede' lichtgewicht alleskunner (zelfde specs als de C100 MkII) en ideaal voor gebruik in bijvoorbeeld drones en op gimbals. De camera beschikt over het populaire Dual Pixel

CMOS Autofocus systeem en is vooral goed geschikt voor Full HD beelden in donkere omstandigheden. Net als veel andere grote vendors had ook Canon een 'theater' op de stand waar je rustig de hele dag zou kunnen doorbrengen, luisterend naar vele mensen uit het vak, vertellend over hun ervaringen en valkuilen. Wat ons betreft een veel betere manier om je spullen aan de man te brengen dan de volledig gescripte presentaties die we overigens nog steeds veel zagen op de beurs.

STORAGE

Avid kwam op de NAB onder meer met een nieuwe generatie Media Storage: de Next-Generation of Intelligent Media Storage, ofwel NEXIS. Hiermee wordt het complete huidige ISIS Shared Storage aanbod vervangen en neergezet als één generieke schaalbare oplossing en aangeboden als één flexibel storage pakket met geavanceerde software voor het beheer. NEXIS bouwt voort op de ISIS met nieuwe functies zoals: SSD caching, gedeelde spare disks en mirror & dual-disk beveiliging. Een en ander zal onder meer bij Vocas bin-

Wilbert Kooij van Riedel
zaagt een router in tweeën

Heel wat ervaring bij elkaar Rene Hueber,
Jan Derksen en Michel de Wolf

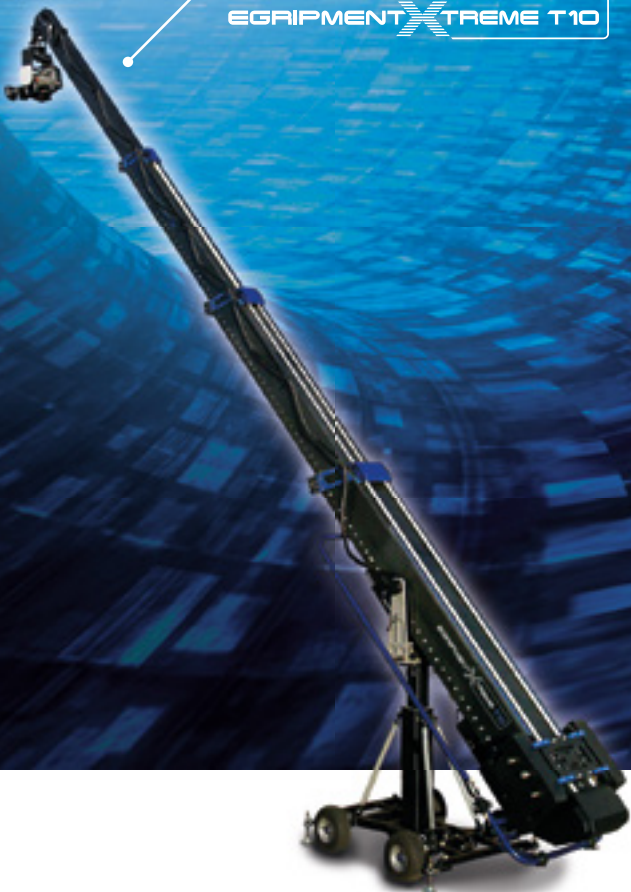
www.egripment.com

The Future OF TECHNOLOGY

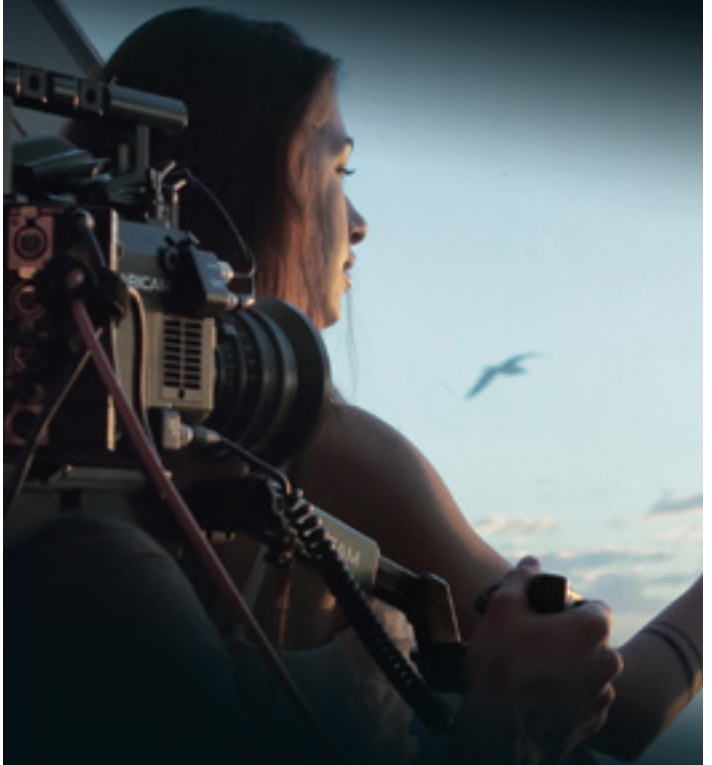
TELESCOPING CARBON FIBER CAMERA CRANE.
FOR VIRTUAL AND REALITY

EGRIPMENT XTREME T10

Panasonic

BUSINESS

V LT

VARICAM

ABSOLUTELY CINEMATIC

THE CINEMATIC VARICAM LOOK 14+ STOPS OF WIDE LATITUDE
DUAL NATIVE SENSITIVITY ISO800/5000 EXPANSIVE COLOUR
GAMUT EF & PL EXCHANGEABLE MOUNT IN-CAMERA COLOUR
GRADING SENSOR CROP MODE FOR 2K/HD UP TO 240P INFRARED
SHOOTING (IR) MULTIPLE CODECS 4K/UHD/2K/HD IN AVC-
ULTRA/PRORES* FULL HD PROXY RECORDING EXTERNAL RAW
RECORDING CAPABILITY *THE APPLE PRORES FORMAT IS LICENSED FROM APPLE INC.

Ook Broadcast Rental deed goede zaken op de NAB, hier Geert Paul Slee bij DTC

De Pierot toepassing van Ericsson

nen enkele weken verkrijgbaar zijn. AA Media Group was met Peter van Overbeeke en Eric Hardsteen vertegenwoordigd. Ze voerden in Las Vegas diverse gesprekken met internationale en mediarijke partijen om hen te helpen media centraal en veilig te beheren, deze vindbaar te maken met de juiste metadata, zodat zij dit kunnen archiveren en/of commercieel uitnuttigen in een voor hen nieuwe vorm van business, zo vertelde Van Overbeeke die tevens aangaf dat men onlangs nog een studie mocht uitvoeren omtrent de vernieuwing van het archief voor de Europese Commissie.

4K IN HET VELD

Mobile Viewpoint uit Alkmaar staat al heel wat jaren op de NAB met een eigen stand die ook dit jaar weer veel klanten trok. Bekend van hun WMT 'rugzak' zenders hadden Michel Bais en zijn collega's veel bekijks met hun nieuwe robuuste Live Link H.265 transmitters waarmee het nu mogelijk is om zelfs 4K beelden over 4G te zenden via H.265/HEVC compressie. De fraaie

aluminium case heeft een ingebouwde antenne, wereldwijd werkende roaming SIM's ingebouwd en kan zowel achterop een ENG camera als in de rugzak mee. United is één van de bedrijven waar Mobile Viewpoint intensief mee samenwerkt. Gezamenlijk met United werd PostPro Live ontwikkeld en in de markt gezet. Met PostPro Live is het mogelijk om, gebruikmakend van de Mobile Viewpoint transmissie en encoding techniek, realtime te monteren met materiaal dat via de Postpro Live zender binnenkomt. Het resultaat is een flinke versneling van de workflow waardoor het een zeer interessante oplossing is voor nieuws, sport en actualiteiten.

De tegenhanger van Mobile Viewpoint in Noord-Amerika is Dejero, dit Canadese bedrijf levert ook WMT zenders en trok onlangs de Nederlander Marc Derks aan. Derks werkte eerder vele jaren voor RTL Nederland en Axon en mag nu voor Dejero de Europese markt gaan veroveren. In Canada is Dejero al marktleider op het

gebied van '3G/4G bonding' en mobiele transmitters met deze techniek. Ook in de VS is men groot maar in Europa komt men naast Mobile Viewpoint ook LiveU tegen, erg gemakkelijk zal het dus niet worden om de markt te veroveren. Maar het is zeker dat we ook bij ons meer van Dejero gaan horen.

Datavideo presenteerde onder meer een nieuw paradepaard: de KMU-100 4K scaling processor. Deze processor biedt ondersteuning voor het creëren van meerdere 'regions of interest'. Hierdoor kunnen uitsneden worden gemaakt van het 4K beeld wat door de scaling processor geüp-scaled kan worden naar 1080p resolutie. Zo wordt het mogelijk om van één camerabeeld meerdere uitsneden te maken, wat veel dynamiek genereert bij bijvoorbeeld talkshows, sportwedstrijden en podiumevenementen. Johan Liefers en Valentijn Diemel hadden het er maar druk mee.

En tsja, dan hebben we dus pas een handvol bedrijven gehad...

NAB

HOLLANDSE AVOND!

Na een afwezigheid van vijf jaar werd er dit jaar weer een Hollandse Avond annex Dutch Evening georganiseerd voor en door de aanwezige Nederlanders op de NAB. Van de naar schatting 250 in Las Vegas aanwezige landgenoten kwamen er zo'n 175 langs op de gezellige buitenlocatie aan het zwembad van het Treasure Island hotel. Met 33 graden overdag buiten maar een stuk frisser in de airco van de beurs was de locatie ideaal voor een avondje netwerken onder het genot van 'food and beverage'. Zonder uitzondering kreeg de organisatie veel lof voor de zeer gewaardeerde happening. De Hollandse Avond werd mogelijk gemaakt door 15 bedrijven: AA Media Group, AVID, Axon, Canon, D&MS, Datavideo, DigiNet, Ericsson, Grass Valley, Heynen, Mobile Viewpoint, Riedel, Socrates, Sony en United. Met de toezegging op zak van zeker vier extra bedrijven staat de Hollandse Avond voor 2017 reeds gepland, en wel op dinsdag 25 april 2017. Gemikt wordt dan op tenminste 200 gasten.

Tekst Bart Scheulderman

Amsterdams onderonsje - Yke Erkens (More2Cam), Bernd Lesscher (Camalot), Menno Brouwer (Sony) en regisseur Thed Lenssen

De publieke omroepen present, vlnr Gerard den Hertog (EO), Menno Drenth (VPRO), Dave Slighte (BNN Vara), Mattijs de Ruijter (VPRO), Rita Molenaar, Steyn van Hamersveld (VPRO) en Henny Jore (BNN Vara)

THEATER&PODIA BEURS

Het team van Stoneroos – Sander Vis, Erik van Dijk en Annelies Kaptein

Marcel Bouhuijs van RTV Utrecht (l) en René van der Kolk van RTV NH (r)

Paul Siteur (Sterren.nl) en producent Speer Stok (m) kregen van Harry Heinsius (United, r) te horen dat ze volgend jaar eerst hem moesten bellen voor ze hun vluchten boeken

Jeroen Dijkhuizen (l) en Michel Bais (r) van Mobile Viewpoint omarmen de regionale omroepen in de personen van Carlo van Acker (Omroep Brabant) en Jaap Hilbink (RTV Oost)

Marcel Koutstaal (Grass Valley), Margot Timmermans (Axon) en Leo Smeding (Grass Valley)

Philippe Tresfon van Egridment (l) maakte het nog laat met Emiel Gobes (Southfields) en Willem Roskam van Talpa (r)

Gitta Kraan en Patrick Brand konden tevreden zijn!

Met dank aan...!

MPJC 2016

Mediapark Jaarcongres 23 juni 2016

The Video Age Over de onstuitbare opmars van video op verschillende devices, van nieuwe makers en in opkomende landen.

Met bijdragen van:

Pim Schmitz (Talpa) / Jildou van der Bijl (LINDA magazine)
Bert Habets (RTL) / Jan de Jong (NOS) / Henk Hagoort (NPO)

Registreer nu je ticket via www.mpjc.nl!

Gebruik de kortingscode XA798 051F 93A4 2D97 van AV Entertainment en betaal slechts €195 in plaats van €299

Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties

'Ga op tijd het gesprek aan!'

Op de deurmat vonden alle zzp'ers afgelopen maand een blauwe envelop van de Belastingdienst. Een optimistische brief over de veranderingen die per 1 mei ingaan. We gaan van de VAR naar de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (WDBA) en dat betekent voor u: 'snel en eenvoudig zekerheid, minder administratieve rompslomp en een versterkte positie!'. Maar is dat wel zo? We vroegen het Paul den Ronden, algemeen directeur van Tentoo.

Tekst Maud Mentink

Vanaf 1 mei kan er geen VAR meer worden aangevraagd en gaat er een overgangperiode in van één jaar waarin zowel opdrachtgever als opdrachtnemer zich samen moeten inspannen om tot een nieuw samenwerkingsverband te komen. Voor alle zzp'ers waarvan het duidelijk is dat ze ondernemer zijn, verandert er nageenog niets. 'Denk aan een schilder die steeds voor verschillende particulieren werkt', brieft de Belastingdienst. De grensgevallen, die eerder een VAR verstuurden om hun op-

drachtgever zekerheid te bieden, kunnen nu werken met modelovereenkomsten.

MODELOVEREENKOMSTEN

Er zijn tien standaard modelovereenkomsten die geschikt zijn voor alle type opdrachten, ongeacht de branche of het beroep. In deze modelovereenkomsten zijn geel gemarkeerde clausules, met fiscaal belangrijke bepalingen, die niet mogen worden gewijzigd. Voor de ondernemers waarbij de modelovereenkomsten problemen opleveren, spannen brancheorganisaties zich al in om afwijkende modelovereenkomsten goed te laten keuren door de belastingdienst, zoals voor artiesten en tandartsen. Deze zijn openbaar en mogen door iedereen worden gebruikt. Mocht ook daar niet de juiste overeenkomst tussen zitten, dan kan er een individuele overeenkomst worden voorgelegd aan de Belastingdienst. Ook deze staan voor een twintigtal beroepen al online, van diskjockey tot tennisleraar. Den Ronden moet er wel om lachen: "Het is inherent aan dit nieuwe systeem, binnen aanzienlijke tijd zullen we tal van verschillende overeenkomsten kennen."

PIJNPUNT

Het belangrijkste verschil? Het werken onder deze modelovereenkomsten is, in

tegenstelling tot de VAR, onderhevig aan toetsing. En daar ligt meteen het pijnpunt van de WDBA, aldus Den Ronden. "Bij gebruik van de VAR was de opdrachtgever bij wet uitgesloten van naheffingen. Nu kan, ook achteraf, worden besloten dat er niet is gewerkt volgens het contract. De opdrachtgever wordt dan alsnog aangeslagen voor loonheffingen. Er is een kleine kans dat dit gebeurt, maar de financiële consequenties zijn enorm. Je kunt je afvragen in hoeverre er nou echt sprake is van een vrijwaring wanneer je een modelovereenkomst gebruikt."

SCHIJNCONSTRUCTIES

De WDBA wordt ingevoerd om de schijnconstructies terug te schroeven. Gaat het daarin slagen? Den Ronden: "De opdrachtgever wordt nu gedwongen bewuster om te gaan met de zzp'ers die hij inschakelt. Wanneer zij twijfelen zullen zij niet langer een zzp'er inzetten, maar misschien overstappen naar bijvoorbeeld payroll dienstverlening. Het is een goeie ontwikkeling dat zij hier bewuster mee omgaan. Nadeel is de onzekerheid bij het inhuren van een zzp'er. Ik ben bang dat die onduidelijkheid ook echte ondernemers opdrachten gaat kosten."

Tentoo organiseert seminars over de nieuwe manier van werken en adviseert zowel opdrachtgevers als zzp'ers om op tijd met elkaar in gesprek te gaan over de juiste overeenkomst. "Los van de onzekerheid wat betreft toetsing, adviseren we wel volgens een modelovereenkomst te werken wanneer je een relatie aangaat als opdrachtgever en opdrachtnemer. Het geeft in ieder geval aan dat je er over na hebt gedacht."

Kick-off DutchMulticam

Spannende tijden

In de vorige editie van AV & Entertainment Magazine kon je lezen over de nieuwe regiewagen van DutchMulticam, het bedrijf van John Huijbregts. Begin april konden geïnteresseerden tijdens een kick-off in de projecthal van Zoomvliet Studio (onderdeel van het Zoomvliet College) ook fysiek kennismaken met de goed geoutilleerde omgebouwde Mercedes Sprinter. Wij waren er (uiteraard) bij.

Het waren spannende tijden voor John Huijbregts. Naast de normale werkzaamheden van Camerateam.nl moest hij voor zijn nieuwe bedrijf DutchMulticam namelijk – uiteraard met de nodige hulp – een Mercedes Sprinter L3H2 ombouwen tot een even compacte als volwaardige regiewagen. En dan moest de

vriendelijke Brabander bij de introductie van de wagen ook nog spreken voor de grote groep nieuwsgierigen die was komen opdagen op de kick-off die plaatsvond in de projecthal van Zoomvliet Studio (onderdeel van het Zoomvliet College, waar Huijbregts ook als docent Camera werkzaam is) in Bergen op Zoom. Niet iets waar je Huijbregts op voorhand een plezier mee doet, al was dat op de avond zelf niet te merken.

STUDENTEN

In een unieke combinatie werkte het ROC West-Brabant mee aan de kick-off van DutchMulticam. In de projecthal werkten eerstejaars studenten van de audiovisuele opleiding en podium- en geluidstechniek volledig mee. Ze zorgden voor een sfeervolle ambiance en

Zoomvliet College

John Huijbregts was er trots op zijn wagen juist in Zoomvliet Studio te mogen presenteren: "Het was mooi dat Andries Boer (manager Zoomvliet Hotelschool en Zoomvliet Studio) het openingswoord wilde doen en ook Maarten van den Boom namens Zuid-West TV wilde spreken. Ook de studenten van de Hotelschool en Zoomvliet Studio hebben echt heel flink bijgedragen aan het succes van de avond." Meer info over het Zoomvliet College is te vinden op www.zoomvliet.nl. De school is op dit moment gehuisvest in een noodgebouw, maar er wordt naast de school volop gebouwd aan de nieuwbouw, waar niet alleen Zoomvliet Studio gehuisvest gaat worden, maar ook Zuid-West TV, ZuidWest FM en Facilitair Bedrijf.

een prachtige officiële handeling, ook voor hen was dit geslaagde een uitdaging. Daarnaast waren er leerlingen van Zoomvliet Hotelschool die zorgdroegen

In een unieke combinatie werkte het ROC West-Brabant mee aan de kick-off van DutchMulticam.

voor een hapje en een drankje. Hiervoor is voor beide opleidingen het geheel in een projectopdracht gestopt waarbij DutchMulticam de opdrachtgever was. Een heleboel vliegen in één klap dus!

Dit project was voor de Hotelschool een experiment omdat het de eerste keer was dat een externe opdracht werd uitgevoerd, wel onder de bezielende leiding van Jurgen van den Heuvel van Pion Horeca en Promotie.

SPANNING

Na welkomstwoorden en uitleg over de samenwerkingen door Andries Boer (manager Zoomvliet Hotelschool en Zoomvliet Studio, zie ook kadertekst) en Maarten van den Boom namens Zuid-West TV, was het voor John Huijbregts inderdaad tijd om zijn verhaal te doen. "Een heel spannend moment, omdat je nu iedereen moet laten zien wat je bedacht hebt", vertelde hijzelf na afloop. "De grootste spanning daarvoor was overigens al wel weggenomen, doordat we tijdens de ontwikkeling en bouw een

De grootste spanning daarvoor was overigens al wel weggenomen, doordat we tijdens de ontwikkeling en bouw een projectgroepje hadden ingericht.

projectgroepje hadden ingericht. Met die mensen konden we steeds sparren en ze hebben geholpen in het maken van de juiste keuzes. Toch is het natuurlijk super-spannend als het doek dan uiteindelijk valt. De buitenkant van de wagen hebben we vrij subtiel gehouden, binnenin zit alles wat je nodig hebt voor wat wij ermee willen doen: de kleine televisiemarkt, live

BroadcastNow

direct live HD multicam streaming
live naar internet
live naar stage
live naar social media

Get connected Stay Connected

www.broadcastnow.nl

035 6231268 info@broadcastnow.nl

we kunnen het natuurlijk ook opnemen en direct uitleveren aan het publiek op memorystick

DIGITAL INTERCOM
CUE LIGHT CONTROL
GPO TRIGGER

FLEXUS

4-ch Master Speaker Station

4 or 8-ch extension panels available

Full duplex intercom channels
Full color high-resolution displays
Channels for Cue Light Control,
GPO Trigger or Listen Only

- ★ Connection of User Stations via LAN with PoE switches or via powered daisy chain lines
- ★ 48 kHz / 16 bit uncompressed audio

Remote Speaker Station (4, 8 or 12-ch)

2-ch Beltpack

- ★ Program audio feeds over network
- ★ 4 Master Stations may be linked
- ★ Master Station serves up to 24 remote stations

FLEXUS is designed & manufactured by:
ASL Intercom BV, The Netherlands
info@asl-inter.com | www.asl-inter.com

evenementen, concerten en de zakelijke markt, tot maximaal acht camera's op shading. Er zijn namelijk wel 24 inputs die we vol kunnen stoppen. De reacties waren gelukkig heel positief!" Over de techniek die de wagen herbergt is in de vorige editie van AV & Entertainment Magazine al uitgebreid beschreven, maar wie zich er nog eens in wil verdiepen kan dat uitstekend doen op www.dutchmulticam.nl, waar Huijbregts uitgebreid vertelt over de gemaakte keuzes in het ontwikkelingstraject. Bovendien kun je in een 3D tour door de wagen lopen.

TROTS

John Huijbregts zelf vond het geweldig dat zo veel mensen op de kick-off waren afgekomen. "Zo'n 90% van de genodigden was er gewoon. Het is echt mooi om te zien dat al die mensen de moeite hadden genomen om op een vrijdagavond naar Bergen op Zoom te komen om onze wagen te bekijken. Bijzonder was het dat ik veel collega's heb gezien die ik al een tijdje niet had gezien, maar die ook elkaar niet hebben gezien. Daarnaast mensen die elkaar niet kenden en met elkaar aan de praat gingen, het leek wel

een netwerkvond, dat was ook wel een beetje de bedoeling en dat werkte prima. Ook dat maakt me heel trots." Hetzelfde geldt uiteraard voor de wagen zelf, geeft hij aan: "Al moet het echte genieten nog beginnen hoor. De weken hiervoor zijn wat dat betreft echt heel hectisch geweest, het was echt een periode van bloed, zweet en tranen. Bovendien is het een feit dat de wagen op 1 april nog niet voor 100% klaar was, gelukkig nu wel. De eerste klussen zijn er al mee gedraaid!"

A natural harmony

Flexible Dante I/O meets outstanding natural sound

MUSIC RECORDING

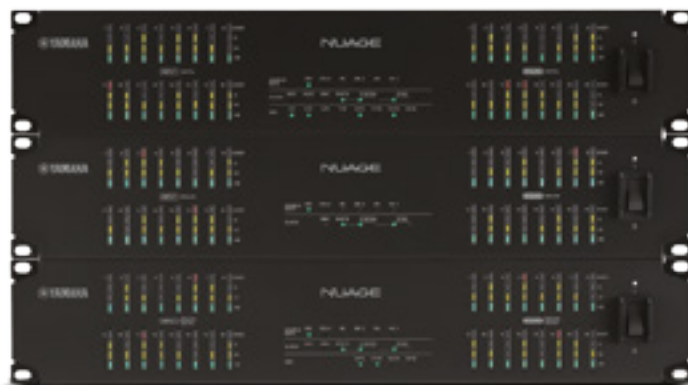
POST PRODUCTION

LIVE RECORDING

Precision engineered to offer unprecedented natural sound quality, Yamaha NIO Dante-based I/O systems deliver 'mastering-grade' audio and unrivalled flexibility in any audio I/O application.

Simple to integrate with your existing hardware, three different I/O types let you build your ideal configuration of analogue and digital I/O with up to 128 channels on a single network cable, and 'near-zero-latency' monitoring when used with Nuendo.

IO A16 • IO D16 • IO A8D8

 Dante™

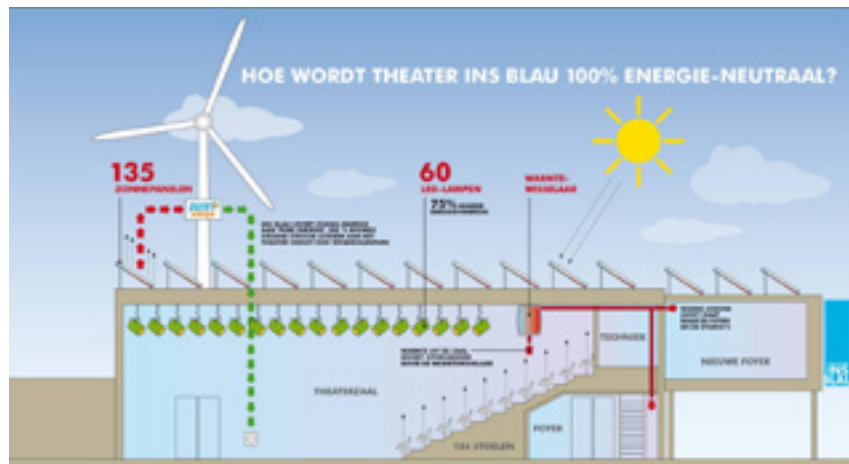
For more information please visit www.yamahaproaudio.com

Inspired sound

1,6 miljoen en renovatie voor Schouwburg Venray

De provincie trekt 1,6 miljoen euro subsidie uit voor de verbouwing van de schouwburg in Venray, zo meldde L1. Eerder werd al bericht dat het bedrag al gereserveerd was voor culturele investeringen in Venray. De toekenning aan de schouwburg is nu definitief. Volgens Ger Koopmans (CDA) past de subsidie in het cultuurbeleid van de provincie. Samen met de Maaspoort in Venlo vervullen zij een spilfunctie voor de gehele regio Noord-Limburg. Bovendien werkt ze ook net over de provinciegrens samen met Deurne en Cuijk, aldus Koopmans. Koopmans benadrukt het 'cultureel ondernemerschap' van de Venrayse schouwburg. Door het binden van horeca en bedrijfsleven te combineren met het maken van meer commerciële keuzes weet de schouwburg meer publiek en dus meer inkomsten te genereren. De voornaamste aanpassing van de Venrayse schouwburg is de bouw van een plattevloers, grote zaal en van een tweede, kleine zaal. De renovatie kost in totaal 5,7 miljoen euro. Eerder trok de gemeente Venray ook al 1,6 miljoen euro uit voor de verbouwing. De resterende 2,5 miljoen is voor rekening van de schouwburg zelf. Het is de bedoeling dat schouwburg in de zomer wordt verbouwd. De kleine zaal moet in het voorjaar van 2017 klaar zijn.

Theater Ins Blau eerste energie-neutrale theater in Nederland

Theater Ins Blau in Leiden wordt het eerste energieneutrale theater in het land. Onder het motto 'schone kunst hoeft niet vuil te zijn' wil het theater zijn energiebehoefte verkleinen en volledig zelfvoorzienend qua stroom worden. Dat moet nog deze zomer gaan gebeuren. Mede dankzij crowdfunding kan het theater LED-lampen, een warmtewisselaar en zonnepanelen aanschaffen, die moeten zorgen voor een volledig 'groen' theater. Behalve de uitbreiding van de foyer krijgt het theater zonnepanelen over het hele dak, die eigen stroom opwekken. Ook komt er speciale LED-verlichting op het toneel die zorgt voor 75 procent minder stroomgebruik en een aangenamere temperatuur voor het publiek in de zaal. Daarnaast gaat Theater Ins Blau de warmte van het publiek gebruiken om de foyer en de studio's te verwarmen met een warmte-terugwininstallatie. Naar verwachting is de verbouwing in september klaar. Het project is onder andere mogelijk geworden door steun van Fonds 1818 en de gemeente Leiden. Daarna was een succesvolle crowdfunding-campagne opgezet.

inspHire
specialisten in verhuur software

Krachtige Verhuur Software
Het beheren van ieder proces van uw verhuurbedrijf

Vraag een gratis
Demonstratie

Neem contact op: +31 (0)30 291 9860 | hallo@inspHire.nl | www.inspHire.nl

Kritische opmerkingen bij klassieke brandbeveiliging

Het stalen brandscherm, wie heeft dat nog nodig?

In de traditionele theaterbouw wordt de zaal van het toneelhuis gescheiden door een stalen voordoek. Naar aanleiding van enkele notoire catastrofes met uitslaande brand aan het einde van de negentiende eeuw werd het brandscherm ontwikkeld. Toen was het een absolute noodzaak, maar hoe nuttig zijn die schermen nu nog? Maken ze nog deel uit van het noodzakelijke beveiligingsapparaat van een modern theater? Of kan het scherm door andere organisatorische of technische concepten worden vervangen?

Tekst Andreas Jäger

In de politieke wereld is het ijzeren gordijn al lang geleden gevallen. Nu rijst ook in het theater de vraag of, ook na vele aanpassingen en veranderingen in richtlijnen door de jaren heen, de stalen voorhang nog kan worden toegepast om een brandhaard te isoleren door zaal en toneel hermetisch van elkaar af te sluiten. De ontwikkeling van de stalen voorhang is historisch gegroeid. Na een verwoestende brand in het Ringtheater van Wenen in 1881 werd hij verplicht ingevoerd. Sindsdien is zo'n brandscherm in vrijwel elke zaal met een vast podium aangebracht. Het zorgt voor de door de bouwinspectie opgelegde normen inzake afschotting en de opdeling van branduitgangen.

'VERSCHRIKKELIJK GEVAAR' VERLEDEN TIJD

Nu de gevaarlijke gasverlichting en de licht ontvlambare versieringen uit het toneelhuis zijn verdwenen, zijn alvast twee componenten van een brandhaard sterk verminderd: de ontstekingsbron en de brand(bare) stof. Bestaat dit eens zo gevreesde 'verschrikkelijke gevaar voor vuurgassen' (Franz Gilardone in 'Theater-Lösch- und Rettungswesen' - 1882) nog, of heeft de moderne techniek de grootste risico's onder controle?

Sindsdien heeft de vakkennis van theatertechnici een hoge vlucht genomen. De dagen zijn lang vervlogen dat voormalige zeelui werden ingezet vanwege hun kunde in het omgaan met touwwerk. De coulissenkruiers van toen zijn nu professionele technici, toneelmeesters en lichttechniekers, theateringenieurs met specifieke scholing. Het theaterbedrijf is geprofessionaliseerd op technisch vlak, maar ook op gebied van arbeidsveiligheid en brandbeveiliging. De technische uitrusting van een gebouw met

“Het theaterbedrijf is geprofessionaliseerd op technisch vlak, maar ook op gebied van arbeidsveiligheid en brandbeveiliging.”

o.a. blusinstallaties en sprinklers zorgt voor een onmiddellijke brandbestrijding, nog voor rook of vlammen het publieksgedeelte hebben kunnen bereiken. De ooit gevreesde vuurwals die onstuitbaar de zaal zou verslinden, maakt geen kans meer. Een brandhaard zoals die in de negentiende eeuw voorkwam, kan niet langer ontstaan. Is een scenario nog wel realistisch waarbij

het toneel in een vlammenzee verandert of waarbij het publiek door rook verstikt raakt en alle afzuigkanalen falen? De portaalopening, die een structurele rookschort vormt, houdt de rookophoping in de toneeltoren en een uitstroom naar onder is fysiek niet te verwachten.

HUIDIGE RISICO'S CONTROLEREN

De bestaande brandbelasting in de toneeltoren moet worden onderzocht en geanalyseerd. Hoe hoog is het gevaarpotentieel eigenlijk? Hoe groot is het gevaar op ontbranding wanneer de brandbare elementen in de coulissen en de decors door goed opgeleid vakpersoneel in de gaten worden gehouden? Hoe hoog is de waarschijnlijkheid dat er een brand uitbreekt? Wat leert de risicoanalyse?

In de moderne publieke plaatsen, de arena's, concerthallen en beurspaleizen, wordt het stalen brandscherm niet gebruikt. De rook kan er eenvoudig naar boven stijgen. Een theater heeft in de zaal vaak minder plafondhoogte dan pakweg een multifunctionele zaal of een beurshal, maar het heeft dan weer het voordeel dat de toneeltoren als schouw kan dienen om rook aan te zuigen en af te voeren. Zonder obstructie trekt de opstijgende rook bovendien lucht weg uit de zaal en naar het dak van de toren. De luchtinstroom die moet compenseren voor de door de rookluiken ontsnappende

gasvolumes kan via het auditorium geleid worden. Circulatieopeningen op het toneel zijn bovendien moeilijker om zo te voorzien dat ze het dagelijks gebruik niet verstoren. De randvoorwaarden van organisatorische, bouwkundige, technische installaties inzake brandwering hebben zich de laatste 150 jaar dat het stalen brandscherm gebruikt wordt enorm ontwikkeld. De huidige voorschriften van een brandscherm hebben de vereisten voor staal achterwege gelaten.

Zijn het niet eerder de risico's als gevolg van het extreem zware deurblad die ons zorgen moeten baren? Het stalen brandscherm vormt een zwevende last die, wanneer ze in beweging wordt gezet door een noodtoestand, niet meer gestopt kan worden tot ze langzaam maar zeker op de toneelvloer komt te rusten. Er zijn maar weinig vergelijkbare risico's op de werkvloer voor een theatertechnicus of een acteur. De vereisten van de veiligheidsvoorschriften om de werking van het brandscherm voor een voorstelling te controleren, raken in de drukte voor het doek opgaat al eens op de achter-

“Een brandhaard zoals die in de negentiende eeuw voorkwam, kan niet langer ontstaan.”

grond. In Rheinland-Pfalz is op sommige locaties nog de oude regelgeving van kracht. Dat wil zeggen dat een voorstelling pas kan beginnen als ze groen licht heeft gekregen van de bevoegde veiligheidscoördinator, m.a.w. de brandweer. Op dat moment is iedereen druk met de encensering bezig en onder deze omstandigheden moet dan het stalen scherm worden neergelaten.

En hoe zouden de toeschouwers reageren als in het geval van brand een enorme stalen deur zou worden gesloten met een doordringende dreun? Zou dit geen paniek veroorzaken die groter zou zijn dan een met rook gevuld toneel?

NIEUWE CONCEPTEN

In Nederland zijn de vereisten voor een brandscherm al lang aangepast. Sindsdien zijn er ook geen berichten van grote theaterbranden of van toeschouwers die door een

Maakt het verschil!

BESTE KWALITEIT, BEWEZEN IN DE PRAKTIJK!

WINNAAR INNOVATIEPRIJS!

PODIUMTECHNIEK

**TEST GRATIS &
OVERTUIG UZELF!**

Deltec Gaffer Tape Pro

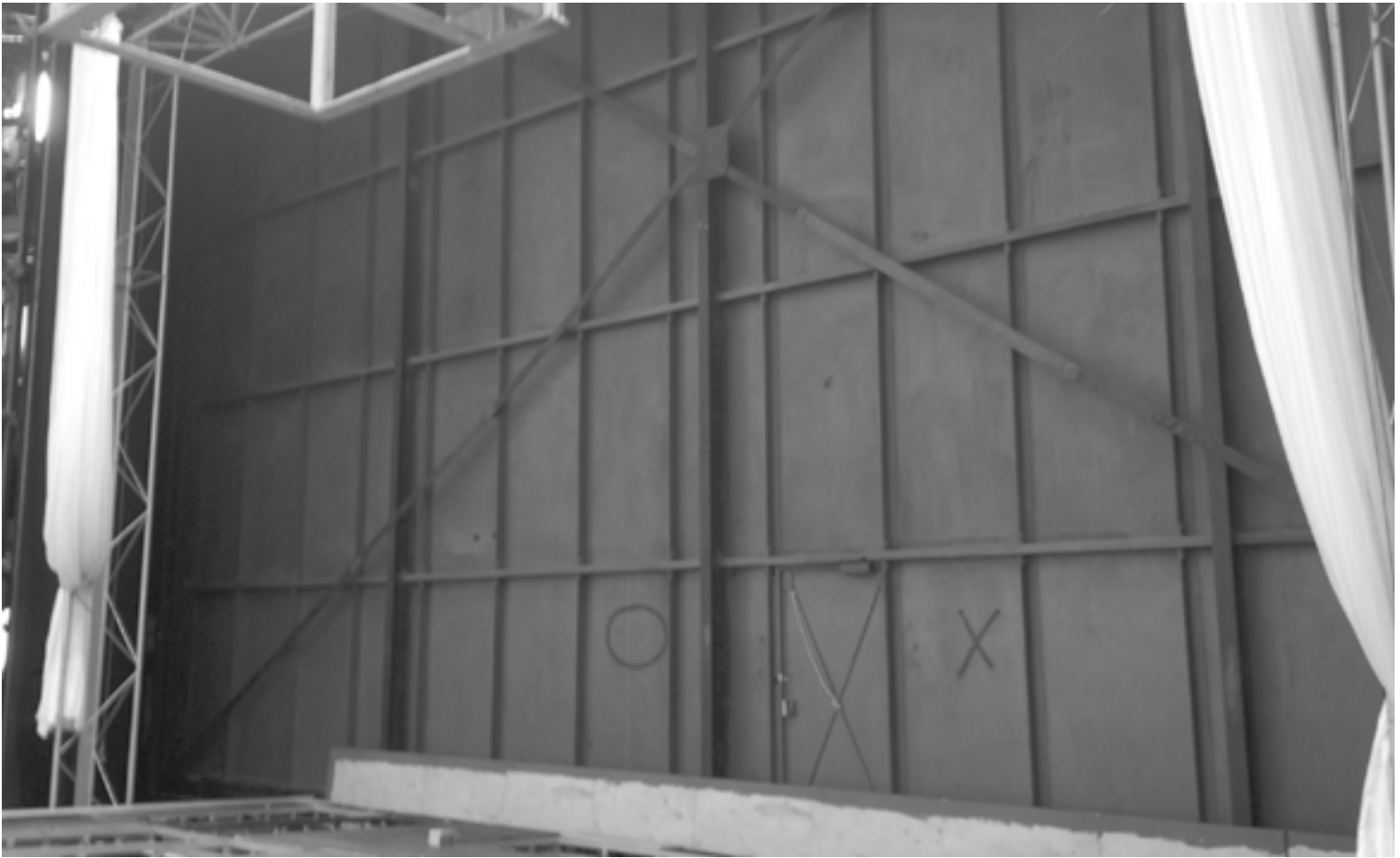
is door een groot aantal toonaangevende bedrijven als beste getest en wordt gezien als dé nieuwe standaard binnen de theater & entertainment branche.

Ook benieuwd naar de kwaliteit van de Deltec Gaffer Tape Pro?
Vraag dan nu een gratis monsterrol aan.

T. 0413 - 24 44 82 | info@deltectape.nl | www.deltectape.nl

brand in het toneelhuis in gevaar kwamen mits toepassing van alternatieve brandbeveiligingssystemen zonder scheidingswand. De nieuwe bouwvoorschriften, richtlijnen en specifieke regelgeving maken het mogelijk om bouwtechnische alternatieven te

“De hele theatertechniek is geëvolueerd, maar de dinosaurus dat het stalen brandscherm is, is aan die ontwikkeling ontsnapt.”

bepalen. Ook in het theater is er een evolutie naar modernisering van ideeën over brandbeveiliging. Moderne middelen, zoals bijvoorbeeld computersimulaties, kunnen ingezet worden om vluchtroutes te berekenen, waarbij rekening wordt gehouden met de stroom van perso-

nen. Het veiligheidsniveau moet uiteraard behouden blijven, maar het kan ook gegarandeerd worden mits inzet van andere, moderne concepten in brandbeveiliging. Met maatregelen op gebied van organisatie en bouwkundige ingrepen kan een gelijkwaardige norm worden bereikt. Vermits de opdrachtgevers en bouwheren steeds kraker bij kas komen te zitten, speelt ook de kost van het onderhoud of het plaatsen van een stalen brandscherm een rol. Denk maar aan al die geriatrische aandrijfmechaniek die nog dagelijks dienst doet, maar die het vroeg of laat zal laten afweten bij gebrek aan onderdelen of vakkundige monteurs.

VOORSCHRIFTEN KAN JE AANPASSEN

De hele theatertechniek is geëvolueerd, maar de dinosaurus dat het stalen brandscherm is, is aan die ontwikkeling ontsnapt. De gevaren die deze kolos met zich meebrengt zijn niet min: het is een grote zwevende last boven personen, hoe wordt de beweging in een noodsituatie gecontroleerd...

In de jaren vijftig was het voor voraanstaande theatertechnici zoals Adolf Zotzmann een punt van zorg om het spel dichter bij het publiek te brengen. Theaters uit deze periode, zoals bijvoorbeeld het theater in Trier, hebben daarom een gebogen brandscherm dat voor de orkestbak neerdaalt. Mocht het stalen brandscherm niet meer nodig zijn, dan zal dat als een bevrijding werken voor veel theaters en scenografen. De kunst kan dan nog dichter bij de toeschouwer worden gebracht.

In de brandvoorschriften is de afgelopen jaren heel wat veranderd. Als voorbeeld kan je naar de richtlijnen kijken voor houtbouw voor grotere gebouwen (tot klasse 4). Hierin staan procedures beschreven voor een bouwwijze die enkele jaren geleden nog ondenkbaar was. Het is een bewijs van hoe het mogelijk is om regels aan te passen na voldoende testen. Bij deze kan je je dan ook vraag stellen: wie heeft het stalen brandscherm nog nodig?

Verslag:

Prolight + Sound 2016

Natuurlijk gaat het niet alleen om de grote aantallen, maar feit is wel dat Prolight + Sound 2016 op dat vlak weer records heeft verbroken. Zo'n 45.000 bezoekers uit 121 landen vonden hun weg naar Frankfurt om te bekijken wat de bijna duizend exposanten uit 47 landen te bieden hadden. En dat was nogal wat, zo bleek tijdens ons bezoek aan de beurs.

Foto's Jochen Günther

Vanuit de sector waren heel veel positieve geluiden te horen over het vernieuwde beursconcept, met onder andere een uitgebreid randprogramma van lezingen en workshops. Ook Detlef Braun, lid van de Raad van Bestuur van de Frankfurter Messe, toonde zich na afloop van de beurs een tevreden man:

“Prolight + Sound heeft dit jaar weer het creatieve en economische potentieel van eventtechniek en is erin geslaagd het positieve klimaat in de sector optimaal te benutten.” Het belang van de beurs is ook te zien aan het zeer internationale karakter. Meer dan de helft van de bezoekers en zo'n 62% van de standhouders kwam namelijk van buiten Duitsland. De beurs was met recht weer even het mondiale centrum op het gebied van alles wat te maken heeft met evenemententechniek.

ALL AREAS

Uiteraard waren er ook heel wat Nederlandse partijen te vinden op de Frankfurter beursvloer, waar voor ons overigens ook weer een cameraploeg van Camerateam rondliep. De resultaten daarvan zijn onder andere te vinden op onze website (www.av-entertainment.nl) en ons YouTube-kanaal. Eén van de aanwezige partijen was All Areas, dat op de stand onder andere de werking van de TexLnt baffles toonde. De diverse baffles zijn ontwikkeld als mobiel product voor inzet bij evenementen en concerten in stadions en er zijn inmiddels ook maatwerkoplossingen geleverd bij een groot aantal zalen in Europa, om dat het geluid te reguleren en/of te isoleren. Nieuwe in het aanbod waren de B1 gecertificeerde TexLnt Light Baffles.

ROLAND PROFESSIONAL

Op de drukbezochte stand van Roland Professional A/V maakten de bezoekers gretig gebruik van de keurig opgestelde testopstellingen van onder andere de O.H.R.C.A M-5000 en M-5000C Live Mixing Consoles. Nico Suárez, product-specialist en tevens mede-ontwikkelaar van het O.H.R.C.A-platform, was daarbij aanwezig om technische vragen te beantwoorden. Naast het O.H.R.C.A systeem was er volop aandacht voor de gloednieuwe compacte V-1HD Video Switcher die voor de meest uiteenlopende toepassingen te gebruiken is door verhuurbedrijven, educatieve instellingen, kerken en gemeentes en andere instanties en bedrijven. Ook de mogelijkheden met Roland's nieuwe V-1200HD Hybrid Engine Video Switcher kon dankzij een fraaie setup uitgebreid worden bekeken en geprobeerd. Hiernaast werden ook alle ins & outs van de populaire V-40HD, VR-50HD, V-800HD Video Switchers de populaire VC-1 Video Converters getoond.

SLV SALE

Het bedrijf SLV Sale was dit jaar voor het eerst op Prolight + Sound te vinden. Het Limburgse bedrijf richt zich op de verkoop van uitsluitend tweedehands materialen op het gebied van licht, geluid en video. Wereldwijd worden bij grote bedrijven overtollige materialen ingekocht, die naar Eijsden worden gehaald. Eenmaal gearriveerd bij SLV Sale worden de materialen eerst getest, waar nodig gemodificeerd in een eigen technische dienst en vervolgens weer via de website van SLV Sale verkocht. "Wat wij doen is eigenlijk uniek in Europa te noemen", zo vertelde Hugo van Dijk, sales manager van SLV Sale ons. "We kopen de materialen direct aan van onze inkoopkanalen. Daarmee heeft de verkoper direct de beschikking over geld om te investeren in nieuwe materialen. Voor onze kopers is het fijn om te weten dat we de materialen uit eigen voorraad zullen leveren en niet pas naar het gewenste artikel gaan zoeken als het bij ons wordt aangevraagd, zoals de traditionele brokers gaan doen."

YAMAHA

Een succesvolle week voor Yamaha, dat op de beurs meerdere prijzen in de wacht sleepte. Of eigenlijk op de beurzen, aangezien het bedrijf ook op de tegelijkertijd gehouden Musikmesse te vinden was. Op Prolight + Sound werden de live sound- en installatieproducten gedemonstreerd, terwijl op de Musikmesse een zeer uitgebreide presentatie van vrijwel al Yamaha's muziekinstrumenten was, met heel veel live muziek demonstraties. Ook dit jaar viel Yamaha dus weer flink in de prijzen. Er was gestemd door journalisten uit meer dan honderd verschillende Europese vakbladen en tijdschriften. RIVAGE PM10 digital mix systeem won de prestigieuze PIPA awards in de categorie 'Live'. De Yamaha Pro Music divisie hadden als MIPA winnaars: Montage arranger workstation, Recording Custom Drums, Revstar Series elektrische gitaren en THR100H Dual gitaarversterker. Yamaha's zuster bedrijf Steinberg won ook een award voor haar Cubase 8.5 DAW. Het

CREW SOLUTIONS

INTERNATIONAL SHOW AND EVENT CREW

STAGEHANDS / SCAFFOLDERS / CLIMBERS / RUNNERS / FORKLIFT-
DRIVERS / FOLLOWSPOT OPERATORS / SHOWCREWS / CHANGE-
OVER CREWS / STAGEMANAGERS / PRODUCTION MANAGERS

T +31 (0) 76 520 74 07

E planning@crewsolutions.nl

I www.crewsolutions.nl

prijzenfeest ziet Yamaha als inspiratie en motivatie voor de ontwikkeling van weer nieuwe producten die haar klanten graag willen gebruiken.

ADAM HALL

Cameo, van de Adam Hall groep, presenteerde een breed scala aan nieuwe LED-producten. Naast een groot aantal nieuwe effecten voor de DJ markt stonden vooral de nieuwe Auro- en ZENIT-series in de spotlight. De Matrix500 en Auro Bar100 trokken veel aandacht. Net als bij de Auro Beam150 zijn beide met Single Pixel Control uitgerust, waarbij elke individuele LED kan worden aangestuurd via ArtNet. De Cameo Auro series presenteerde tevens nieuwe LED moving heads. De serie bestaat nu uit de spot 100, 200 en 400, allen met opvallend levendige kleuren, prisma en Gobo effecten. De Auro Spot maakt gebruik van een zeer snelle 3 fase motor die voorziet in 630°pan en 235°

tilt. De voornaamste verschillen binnen de serie zijn te vinden in het vermogen van de LED's. De range loopt van 60 W tot een krachtige 180 W (Auro Spot400) en levert een overtuigende lichtopbrengst van 190,000 lux. De Spot400 is voorzien van twee gobo wielen, zeven roterende en negen vaste gobo's in combinatie met twee kleurenwielen. Alle modellen uit de Auro series hebben RDM functionaliteit, refresh rate van 3,600 Hz en zijn uitgevoerd met powercon en 3- en 5-pin DMX connectoren. De nieuwe Z 120 is een pas-sief gekoelde professionele IP 65 zoom-spot en is het eerste product uit de nieuwe ZENIT serie. In de Z120 huist een 120 W RGBW COB led die met behulp van 16 bit technologie een uiterst levendige en homogene kleurenmix op hoge resolutie biedt. De stille motor voorziet in een variabele bundel van 7° scherp tot 55° 'wide open'. Vanwege de Flicker-free refresh rate van 3,600 Hz, kleur temperatuur correctie en

variabele witbalans is deze spot uitermate geschikt voor TV-, film- en theatertoepassingen. Er zijn tevens barndoors beschikbaar.

CONTROLLUX

Een groot aantal van de gerenommeerde merken uit het Controllux assortiment was vertegenwoordigd op de beurs. Eén van de eyecatchers was het VERTO truss-systeem van Prolyte, waarvan de eerste verkoop inmiddels een feit is: Bridge Event Facilities had via Controllux de primeur. VERTO is het nieuwste product van Prolyte en is een revolutionair koppelingssysteem zonder losse onderdelen. Het is met de hand in elkaar te zetten en dus is er geen gereedschap nodig. De montage tijd wordt drie keer korter dan wanneer wordt gewerkt met conische koppelingen en zelfs zeven keer sneller dan met bolted truss systemen. Bovendien is het systeem veiliger én stiller bij mon-

Controllux

Robe DL7F Wash™

Volledig spectrum voor een natuurlijke weergave van alle huidstinten

Met de zeven kleuren LED bron produceert de DL7 een volledig kleurenspectrum. Ervaar de geleidelijke en stabiele overgang van kleuren zoals nooit tevoren.

Geschikt voor toepassing in theater, TV en alle locaties waar een hoge kwaliteit verlichting vereist is!

Beleef de toekomst www.DL7.tv

ROBE DL7F Wash™

ROBE

Theater

TV & Film

Entertainment

Architectural

Rigging

Consumables

Controllux BV

Tel.: +31 (0)88 444 6 444
E-mail: info@controllux.nl

Controllux BVBA

Tel.: +32 (0)13 480 600
E-mail: info@controllux.be

Via www.controllux.com heeft u direct toegang tot onze webshop.

Uw ideeën,
onze oplossingen.

AED heft het glas met Barco

tage. Van Robert Juliat werd onder andere de ZEP Profile 660SX-300W gepresenteerd, een profielschijnwerper met een lage consumptie door de 250W LED engine. Verkrijgbaar in variabel wit, warmwit/IRC>90, neutraal daglicht wit / IRC>80 en de koelwit / IRC>90. Inclusief wireless DMX options. Ook van Robert Juliat was de Roxie 300 LED, met een ultra compacte dimensie en laag energieverbruik dé nieuwe LED volgsport. Roxie is ontwikkeld voor scholen en kleinere podia, waar hij toegepast kan worden in de smalste ruimtes. De Roxie 300 W heeft een zeer lange levensduur, instelbare openings-

hoek van 11° to 20°, verwijderbare volledig sluitende iris, A-size glas en metalen gobo houder en is verkrijgbaar in drie kleuren; warmwit, neutraal daglicht en cool white. Op de stand van Robe waren ook mensen van Controllux te vinden, onder andere om bezoekers te informeren over alle toegepaste armaturen. Robe toonde onder andere de Robe Spikie, een 60W RGBW BeamWash van 5,5KG met een zoombereik van 4 tot 28 graden. Het prisma effect en het innovatieve flower effect maakt van deze BeamWash ook een verrassende effectspot met continu pan en tilt beweging.

Barco

AUDIO XL

Audio XL had nogal wat nieuws te tonen op de stand. De AKG MicroLite Series bijvoorbeeld, een serie van hoogwaardige miniatuur lichtgewicht lavalier en headworn microfoons voor broadcast, theater en conferenties/presentaties. De Serie is opgebouwd rond twee nieuwe hoogwaardige miniatuur condensator microfooncapsules, een omni-directionele (xx82xx) en een cardioïde (xx81xx) beide met afmetingen en gewicht die behoren tot de kleinste in de markt. (3,6-4,8 mm Ø, 6,5-10mm h. en 2g). Er zijn drie verschillende modellen (lavalier, headset en ear-hook) die afzonderlijk in omni- en cardioïde verkrijgbaar zijn. Ook te zien was de laatste toevoeging aan de succesvolle Vi-range van Soundcraft, de Vi2000. Deze ultra compacte professionele digitale live mixer biedt o.a. 96 inputs to mix, 24 mono/stereo bussen en een op STUDER technologie gebaseerde ingebouwde SpiderCore DSP en I/O engine uit de Vi3000. Toch is de control surface van de Vi2000, met 28 faders en 3 Vistonics II™ schermen niet breder dan 115cm en daarmee is de Vi2000 een compacte krachtpatser voor de Live, Install en AV markt. JBL Professional introduceerde de VTX M Series, professionele lichtgewicht en 'low profile' stage-monitors. Gebaseerd op de krachtige D2 dual diaphragm compressie driver en de Differential Drive LF componenten uit de rest van de VTX Serie. De VTX M Series komt in een dual 10" inch (M20) en een dual 12" inch (M22) beide met de D2 met in 3" inch voicecoil met een ruime 60°x60° waveguide (Image Control Waveguide Technology). VTX M Series is een volwaardig lid van de VTX familie en daardoor ook volledig ondersteund in de JBL HiQnet Performance Manager met V5 presets.

RENTMAN

Rentman presenteerde Rentman 4G, de nieuwe generatie verhuursoftware. Het bedrijf heeft vanuit de benadering dat 90% van de dagelijkse handelingen binnen twee klikken bereikbaar moet zijn hun verhuursoftware vanaf de grond opnieuw opgebouwd. Wat direct opvalt, is de moderne interface met heldere overzichten van de materiaal- en personeelsplanning. Er is veel werk gestoken in de interne communicatie; wijzigingen worden realtime getoond, freelancers hebben hun eigen portaal waar ze direct hun beschikbaarheid kunnen doorgeven, hun planning

IN THE SPOTLIGHT

YOUR PROFESSIONAL THEATRELIGHTS PARTNER

Performer 2000 Fresnel DDT

The Performer 2000 DDT is a Fresnel wash which can be used on traditional dimming pack allowing you to upgrade your venue to LED fixtures without the need of changing your complete infrastructure. The Performer 2000DDT has an adjustable motorized focus which is easily accessible by the rotary knob on the back of the fixture. Furthermore the Performer 2000 DDT can also run a constant power and be controlled by DMX. It offers superb and smooth dimming and an even field of light. The Performer 2000DDT comes including a filter frame. A barndoor is optional available.

SPECIAL FEATURES:

- LED Lightsource • Wide Electric Zoom Range • > CRI 90
- Colourtemperature 3200K

ORDERCODE: 33039

Performer 2000 LED Fresnel

The Performer 2000 LED Fresnel brings a new revolution in theatre spots with LED light source. With only 16 LED's the fixture can create over 5300 Lumen / 10.000 lux (@ 2m). For optimal flexibility the Performer 2000 LED Fresnel has a motorized zoom by DMX which can be adjusted between 13 and 41 degree. On the backside it has full connectivity with 3 and 5 pole XLR connectors as well Neutrik Powercon in and outputs. It's built in DM4 dimming technology ensure smooth dimming like a traditional tungsten fixture. The Performer 2000 LED Fresnel is a true workhorse for theatres, TV-studio and rental.

SPECIAL FEATURES:

- LED Lightsource • Wide Electric Zoom Range • DMX control
- Colourtemperature 3100K

ORDERCODE: 33040

More information: Phone: +31-(0)45-5667701 - Mail: sales@highlite.nl - www.highlite.nl

FOLLOW US:

NICHIBAN

DE BESTE GAFFERTAPE

inzien of kunnen reageren op aanvragen en magazijnmedewerkers zien van elkaar welke producten al gepakt en geladen zijn. Roy van den Broek van Rentman: "Het is goed om te zien dat de vele nieuwe functionaliteiten die we de afgelopen twee jaar hebben ontwikkeld met grote Europese AV-bedrijven nu het licht zien en enthousiast worden ontvangen door onze klanten. Ze realiseren zich dat ze met deze nieuwe tools weer een behoorlijke efficiëntieslag kunnen maken." Rentman 4G is vanaf deze zomer beschikbaar voor nieuwe gebruikers.

AED GROUP

Op de stand van AED group vond op woensdagavond de finale van de HOG Factor - Grand Finale plaats. Dat ging gepaard met een mooie standparty van AED, HIGH END SYSTEMS, QSC en Barco! Ook was er heuglijk nieuws te melden: zo tekende AED op de beursvloer onder andere een overeenkomst met Barco over de aanschaf van dertig nieuwe Barco projectoren en tien MMS-200's. Ook op de stand van L-Acoustics was het voor AED handen

schudden geblazen. Daarbij betrof het de aankoop van driehonderd (!) nieuwe subs KS28 en 150 amplified controllers LA12X, allebei nieuwe producten die op Prolight + Sound werden voorgesteld. Vanaf deze maand (mei) zijn ze beschikbaar bij AED.

PANASONIC

Het hoogtepunt van de stand van Panasonic was een reproductie van de projectie van het Circle of Light-festival, waar meer dan honderd PT-DZ21K2-projectoren van Panasonic een projectie van 19.099 m2 lieten verschijnen op een groep gebouwen van het Russische Ministerie van Defensie aan de Froenzenskaja-kade in Moskou. Daarnaast was de onlangs gelanceerde PT-RZ970-serie te zien, de lichtste en meest compacte 1-chip 10.000-lumen DLPTM-laserprojectoren die momenteel op de markt verkrijgbaar zijn. De serie bestaat uit drie modellen (WUXGA, WXGA, XGA) en bouwt voort op de kwaliteit en technologie van de veelvoudig bekroonde PT-RZ670-serie van Panasonic. De helderheid van de nieuwe serie is echter anderhalf keer beter en de beeldkwaliteit komt in de buurt van de Panasonic

DLPTM-modellen met drie chips. Een ander hoogtepunt was een beeld met randovervloeiing van vier Panasonic PT-RQ13K 4K-projectoren, waarbij gebruik gemaakt werd van een d3 Technologies-mediaserver en mappingsoftware.

ADMIRAL

Rolight was in Frankfurt aanwezig met een stand van het huismerk van Rolight; Admiral. Veel belangstelling was er voor de Admiral trusscarriers. Deze zijn geheel voorzien rubber zodat de truss niet kan glijden en het transport veel stiller is. Ook de modulaire transportwagens hadden over aandacht niet te klagen en dan met name de balletvloerwagen en de toolcase variant. Op de stand van PR Lighting stond steeds iemand van Rolight klaar om bezoekers van dienst te kunnen zijn. Rolight is sinds begin dit jaar officieel dealer van PR-Lighting, een ervaren speler op het gebied van bewegend licht. Een van de paradepaardjes is de BWS, een armatuur met een Beam, Wash en Spot in één. Dit veelzijdig inzetbare armatuur heeft onder andere een hoge lichtopbrengst en een mooi kleurverloop.

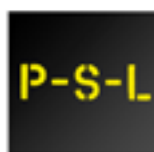
Rent Around.nl

*Dé online showroom en kassa van
elke AV Verhuurder*

Rent Around maakt voor alle AV Professionals het
AV Verhuuraanbod transparant en de handel
stukken efficiënter!

BEKIJK OP WWW.RENTAROUND.NL MEER DAN 10.000 PRODUCTEN VAN RUIM 180 AV VERHUURDERS! WAARONDER DE PRODUCTEN VAN:

Highlite

SGM

HIGHLITE INTERNATIONAL

Op de gigantische stand van Highlite International was heel veel nieuws te vinden. De Expression 600Z bijvoorbeeld, een moving head die een sterk verband heeft met de Spectral PC 600Z IP spot. De Expression 600Z is een nieuwe, unieke moving head die ultrasnelle bewegingen koppelt aan een indrukwekkende lichtoutput en een grote zoomrange. Voorzien van een 60W RGBW COB-chip welke een homogene beam met sublieme kleurmenging projecteert. De snelle elektronische zoom heeft een groot bereik van 4.5° tot 45°. Hierdoor is de spot veelzijdig inzetbaar; met dezelfde spot kan zowel een podium verlicht worden als een detail uitgelicht worden. De beweging op de pan-as is oneindig. Door de kleine behuizing kunnen meerdere units vlak naast

elkaar gehangen worden waardoor de creatieve mogelijkheden haast oneindig zijn. Ook aanwezig: de Infinity iFX-615, een bewegende batten met twee afzonderlijk bewegende delen. De lamp biedt continue rotatie op de X- en Y-as en twee aparte delen met elk drie leds en een draaihoek van +/- 15°. Deze bewegingsmogelijkheden in beide richtingen en de pixelcontrole maken indrukwekkende straal- en sweep-effecten mogelijk. De zes 4,5°-lenzen van 6,7 mm met RGBW-leds van 15 watt hebben exact dezelfde uitvoering en optiek als bij de iM-2515 en iB-715. Met de Infinity iFX-615 kunnen lichtontwerpers hun creativiteit de vrije loop laten met prachtige lichtshows. Tot slot lichten we de Showtec Phantom 120 LED Wash uit, een RGBW-wash movinghead met gemotoriseerde zoom. De lamp is voorzien van een

hoogwaardige, heldere lensplaat met RGB-achtergrondverlichting. Hiermee kan de gebruiker het wash-effect combineren of afwisselen met de achtergrondverlichting voor dramatische effecten. Zowel de wash als de achtergrondleds zijn afzonderlijk te besturen in de kleurenmenging, dimmer en stroboscoop, met aparte vooraf ingestelde kleuren die zorgen voor absolute controle. Met behulp van IFS-technologie kunnen verlichtingsfixtures met vergelijkbare functionaliteit worden gecombineerd en gesynchroniseerd. Dat maakt het zeer eenvoudig om dezelfde kleuren, programma's, stroboscoopflitsen en snelheden te programmeren. Een andere geweldige functie is de continue pan- en tilt-rotatie. Mede dankzij de IFS-functie biedt de Showtec Phantom 120 Wash vooruitstrevende lichtontwerpers een voordelige oplossing met onbeperkte mogelijkheden.

SGM

Ampco Flashlight Sales is de dealer van de innovatieve SGM producten voor Nederland en België. SGM was op de beurs aanwezig met een fraaie stand en indrukwekkende show. Naast de succesvolle P-5 Wash en de Q-7 Strobe was ook de nieuwe G-1 LED moving head IP65 te zien. Deze spots zijn alle weersomstandigheden de baas: regen, wind...het deert 'm allemaal niet. Om de kwaliteit van SGM te onderstrepen was in de Feshhalle tijdens alle beursdagen elke 15 minuten een indrukwekkende lichtshow te zien, waar in totaal meer dan 250x G-1 LED moving heads en rond 900x P-5 en Q-7 ingezet werden.

PRODUCTION BROTHERS: SPECIALIST IN SIGNAGE VOOR EVENEMENTEN

SIGNAGE

Production Brothers is specialist in het maken, verhuren en plaatsen van bewegwijzeringborden (signage) op en rond evenementen.

INNOVATIE

Production Brothers denkt graag met u mee en blijft slimme oplossingen ontwikkelen. Oplossingen, waarbij u als organisator nog makkelijker kunt werken aan de veiligheid van uw evenement.

MONTAGE

Production Brothers neemt zorg uit handen. Wij plaatsen op de juiste plekken, op elke positie en aan elke constructie. Welke methode wordt gebruikt, bepalen wij in overleg.

KNIGHTS OF ILLUMINATED SIGNS

Production Brothers biedt onder de naam The Knights of Illuminated Signs een variatie aan lichtoplossingen om borden en/of opzethelken te verlichten.

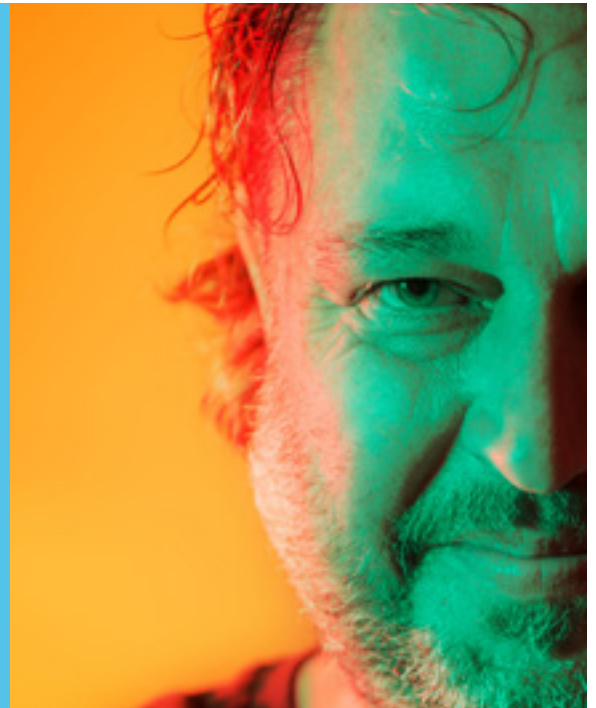
SIGN CREATOR APP

Onmisbare tool voor producent en organisator. Deze door Production Brothers ontwikkelde app voor Iphone of Ipad stelt u in staat om een gedegen bordenplan met daarin standaard, custom made en verkeersborden simpel zelf vast te leggen.

Lifetime Achievement Award voor oprichter Extrema

Marcel Mingers, oprichter van Extrema, heeft tijdens de Gouden Kabouter Awards in Paradiso de prestigieuze Lifetime Achievement Award in de wacht gesleept. "Na vele jaren hard werken in een turbulente scene en blijven geloven in mooie producten, is het prachtig om bekroond te worden met deze award", aldus Mingers. Mingers is al 25 jaar actief in de dancescene. Hij begon met het geven van feesten in Nederland en België, hiermee was hij een van de pioniers op het gebied van housemuziek. Een nieuwe beweging waar aanvankelijk angstig op gereageerd werd, maar ook een beweging die inmiddels niet meer is weg te denken uit onze samenleving. In 1996 werd met The Extrema Dance Festival – tegenwoordig bekend als Extrema Outdoor - een volgende stap gezet. Het festival was een van de eerste dancefestivals van Nederland en vierde afgelopen zomer haar twintigste editie. Over deze afgelopen 25 jaar verscheen in 2015 tevens een het boek getiteld '20+4 Years of Love'. Dit boek is verkrijgbaar via online webshops zoals bol.com. De Lifetime Achievement Award van gisteren is een kroon op Mingers' werk.

Rent Around 2.0 online

Rent Around, een collectieve verhuurwebshop, speciaal voor Audio Visuele verhuurbedrijven, wil voor AV professionals het AV verhuuraanbod in Nederland transparant maken en de handel een stukje efficiënter. Zo'n twee jaar geleden begonnen en inmiddels een groot succes. Meer dan 180 AV verhuurbedrijven bieden inmiddels meer dan

10.000 producten aan. "Het waren twee geweldige jaren waarin we veel geleerd hebben. Nu is het tijd om wat te doen met de uitkomsten. Rent Around '2.0' is online", aldus een glunderende Joost Maris. Rent Around 2.0 is eigenlijk een database in een mooi jasje. Maris: "Voor elk product dat aangeboden wordt, maken wij een productpagina. Deze bestaat minimaal uit een productnaam, specificatieveld en afbeelding. De verhuurders achter dat product worden in die productpagina weergegeven, de dichtstbijzijnde bovenaan." Het is niet alleen een prachtige showroom, door 2.0 is Rent Around nu ook een kassa. "Een huurder vult zijn winkelwagen en de prijs wordt gecalculeerd op basis van de staffels van de verhuurder. Wanneer de verhuurder akkoord is gegaan met het huurverzoek, kan hij de huurder een netto korting geven en kan daarna de huurder afrekenen. Binnen 24 uur staat het geld op je rekening! Geen offerte, geen debiteurenstand en amper factuureerwerk." www.rentaround.nl

inspHire
specialisten in verhuur software

Krachtige Verhuur Software
Het beheren van ieder proces van uw verhuurbedrijf

Vraag een gratis
Demonstratie

Neem contact op: +31 (0)30 291 9860 | hallo@inspHire.nl | www.inspHire.nl

**IF YOU CAN
IMAGINE IT,
WE CAN
BUILD IT.**

STAGECO
NEDERLAND B.V.

WWW.STAGECO.COM

Tel.: +31 573 25 63 02
Fax.: +31 573 25 60 62
info.nederland@stageco.com

**Concert stages
in all sizes,
temporary structures
for every event.**

HOI

"Geen HOI. Geen deal."
Bert Kamp, mediamanager Rabobank

Een adverteerder die wil weten of hij het juiste bedrag betaalt voor z'n advertentie kijkt of een titel het HOI-keurmerk heeft. Dan zijn de oplagecijfers gecontroleerd en zijn de advertentietarieven daarop gebaseerd. PS Deze titel heeft het HOI-keurmerk.
HOI. De Harde Cijfers. www.hoi-online.nl

Event Group
your success is our business

U BENT OPZOEK NAAR TECHNICI VOOR UW PROJECT?

WIJ LEVEREN:

- LICHTTECHNICI - VIDEO-LED TECHNICI -
- GELUIDTECHNICI - PROJECTLEIDERS - RIGGERS
- CREWCHEIFS - STAGEMANAGERS
- VRACHTWAGENCHAUFFEURS - STAGEHANDS - SITECREW
- MAGAZIJNMEDEWERKERS - HEFTRUCKCHAUFFEURS

9:00 TOT 18:00
0031 (0) 55 534 110
INFO@QC-EVENTGROUP.NL

24/7
0031 (0) 6 26 26 45 85
WWW.QC-EVENTGROUP.NL

Bredenoord ook in Hamburg

Noodstroomleverancier Bredenoord heeft in april officieel haar vestiging in Hamburg geopend. Het is de derde vestiging van het Apeldoornse bedrijf in Duitsland. Als welkomstcadeau aan de stad werd de Hamburg Marathon voorzien van hybride Bredenoord energie. De marathon van Hamburg is één van de grootste marathons van Duitsland en werd gelopen op het moment dat Bredenoord haar deuren opent in Hamburg. Een mooie kans om Bredenoords schone energie te geven aan alle hardlopers van de marathon. Op diverse plekken langs de route waren ESavers (mobiele hybride energiesystemen) te vinden, die tot 70% van de brandstof besparen. "Via onze bestaande klantenkring in Duitsland mochten we de afgelopen jaren meer en meer projecten verzorgen in de omgeving van Hamburg. Door ons te vestigen in deze mooie havenstad kunnen we onze bestaande klanten en toekomstige klanten nu nóg sneller voorzien van mobiele stroom. Daarnaast leert de ervaring dat we met onze specialistische kennis van mobiele stroom complexe projecten aankunnen. Denk hierbij aan het verzorgen van de stroom voor de Kite Surf World Cup in Noord-Duitsland, waarbij met name gevraagd werd om een besparende oplossing met minder CO2 uitstoot, aldus Manager Rental Division Jeroen Dekker. "Sinds twee jaar is onze Areamanager Jan Wedel werkzaam in en rondom Hamburg, hij weet wat er leeft in het gebied en kan daarom onze huidige en toekomstige klanten perfect adviseren." De nieuwe vestiging in Hamburg is de zesde in totaal. Naast het hoofdkantoor in Apeldoorn is Bredenoord ook te vinden in de Nederlandse Havenstad Rotterdam, het Duitse Schopdorf en Wörnitz en het Deense Vejle. Vanuit de zes vestigingen worden werkzaamheden over de hele wereld gedaan.

Samenwerking Hulskamp en UbiCast

De wereld verandert en afstanden worden steeds kleiner. Daarmee stijgt de vraag naar streamingoplossingen binnen de corporate markt, gezondheidszorg, eventbranche en het onderwijs enorm. Of het nu gaat om e-learning, het trainen en informeren van medewerkers verspreid over de wereld; webcasting is een krachtig bewezen communicatiemiddel! Om aan deze stijgende vraag te voldoen heeft Hulskamp in UbiCast de juiste partner gevonden. UbiCast biedt kwalitatief hoogwaardige oplossingen tegen een concurrerende prijs op gebied van recording, streaming en archivering. Met de UbiCast oplossingen kan iedere organisatie profiteren van de voordelen van (live) streaming verrijkt door de unieke HD RichMedia player. De mogelijkheden zijn schaalbaar en daardoor niet alleen geschikt voor universiteiten, ziekenhuizen of multinationals maar zeker ook voor kleinere bedrijven en kleinschaligere opleidingsinstituten. De gebruiker creëert met UbiCast hoge kwaliteit video's van

o.a. presentaties, lectures, vergaderingen, colleges, etc., die in een handomdraai volledig branded kunnen worden verspreid naar ieder type device. Denk hierbij aan smartphones, tablets, laptops en pc's. Daarnaast beschikt UbiCast over een Social Player die uitgebreide mogelijkheden heeft voor interactie met de kijker zoals bijvoorbeeld polls, persoonlijke feedback of aantekeningen bij de content én is het mogelijk om evaluatieformulieren of twitter feeds toe te voegen. "In UbiCast hebben wij een goede strategische partner gevonden, waarmee wij voor onze opdrachtgevers echt toegevoegde waarde creëren op streaming niveau. Autocam mogelijkheden waarbij een camera de spreker live volgt, het automatisch genereren van dynamische content; unieke eigenschappen die deze streamingoplossing echt competitief maken. UbiCast draagt bij aan een interactieve beleving die de kijker helpt om de informatie beter in zichzelf op te nemen", aldus Femke den Neijssel (commercieel manager).

Nieuwe website Faber AV

Om klanten nog beter van dienst te kunnen zijn, heeft Faber Audiovisuals een nieuwe website gelanceerd. Er is gekozen voor een heldere interface zodat men vrijwel direct weet waar onderdelen te vinden zijn. "Op verzoek van onze relaties, hebben wij onze meest belangrijke producten online gezet. Men heeft daarbij direct de mogelijkheid om een spec sheet te downloaden. Een andere mooie feature is dat bij een product gerelateerde projecten

worden getoond. Zo is in één oogopslag te zien welke mogelijkheden het product biedt", aldus marketeer Matthijs Boersma. Ook zijn de nieuwste en beste cases weer te bewonderen op de nieuwe website. Zoals bij de producten de bijbehorende cases worden getoond, worden bij de cases de gebruikte producten weergegeven. De site bezoeken kan op www.faber-av.com.

Hulskamp en AED Lease

Nieuwe energie

Bij de verhuurtak van Hulskamp Audiovisueel moest na zware tijden wat gebeuren. "We waren nog altijd het ordentelijke bedrijf Hulskamp, maar eigenlijk beschikten we niet meer over de spullen die daar bij horen", vertelt operationeel manager Jack Davids. Nu is samen met AED (Lease) uit België het verhuurassortiment vervangen door de allerlaatste innovatieve apparatuur, waardoor Hulskamp weer voorop loopt in de markt. "Dit geeft een geweldige energieboost en stelt ons in staat om sterk concurrerend te zijn met de allerlaatste technieken."

Hulskamp Audiovisueel bestaat al 44 jaar en is van origine vooral een verhuurbedrijf. Door de jaren heen had intern echter een flinke transitie plaatsgevonden van verhuur naar verkoop. Operationeel manager Jack Davids: "Ver-

"Je gaat met partijen praten en uiteindelijk komt het dan ook neer op vertrouwen. Met AED hadden we snel een klik."

koop timmerde flink aan de weg en groeide, maar verhuur kwam op een gegeven moment niet meer los. We waren nog steeds Hulskamp, het bedrijf waar de mensen op de vloer netjes in het zwart verschijnen en correct zijn, maar de spullen die daar bij passen hadden we eigenlijk niet meer. Op dat vlak moest dus écht wat gaan gebeuren."

LIJST

Er werd besloten om de verhuurvloot te gaan vervangen. Iedereen binnen Hulskamp mocht zijn of haar licht laten schijnen op de wensenlijst en uiteindelijk moet dan een partij gevonden worden die daadwerkelijk voor de spullen op die lijst kan gaan zorgen. Dat werd AED Lease. “Je gaat met partijen praten en uiteindelijk komt het dan ook neer op vertrouwen. Met AED hadden we snel een klik. Wij moesten vervolgens keuzes gaan maken. Wat zijn de mogelijkheden en wat is goed voor het bedrijf? Uiteindelijk stel je in eerste instantie dan een hele waslijst aan wensen op. In die lijst is door de maanden heen ook nog heel veel veranderd, maar daar sprongen ze bij AED steeds heel goed op in. Wat dat betreft hebben ze veel geduld gehad met ons”, lacht Davids. Manager corporate communicatie & facilities Steve Klein vult aan: “Het is ook prettig dat je merkt dat zo’n partij je echt wil helpen. Het is voor hen niet alleen een kwestie van scoren, maar ze begeleiden je echt in het maken van de juiste keuzes. Dat zegt wel iets over de service daar.”

GEEN CONCESSIONS

Volgens Steve Klein was het bij het zetten van deze stap heel belangrijk om binnen Hulskamp Audiovisueel draagvlak te creëren. “Dat hebben we gedaan door echt iedereen erbij te betrekken. Wat willen jullie allemaal op het lijstje hebben staan? Dat levert leuke sessies op. De jongens van video...de mensen van audio...ze willen allemaal het nieuwste van het nieuwste en uiteindelijk moet je dan tot de optimale boodschappenlijst komen. We hebben wel altijd de focus op kwaliteit gehouden. We hebben nooit concessies gedaan door met B-merken te gaan werken bijvoorbeeld.” Ook voor Jack Davids was het een leuk traject, vertelt hij: “Ik kom van oorsprong uit de techniek en die passie is nooit verdwenen. Dit was dus ook voor mij een soort speeltuin, net zoals het dat voor de jongens van ‘techniek’ is. Die zijn als een kind zo blij als de nieuwe spullen binnenkomen en gaan er meteen mee aan de slag. Je merkt echt dat deze stap door het hele bedrijf voor nieuwe energie zorgt en dat is ook precies wat we van de daken willen schreeuwen.”

COMPLETE OMSLAG

Sowieso is het meer dan alleen een zwik nieuwe spullen, benadrukken de heren. Klein: “Het is een complete omslag waarmee we ons ook op nieuwe dingen gaan richten, zoals audio op middelgrote festivals. Het portfolio is op dat gebied namelijk ook uitgebreid.” Wat dat betreft is uiteraard goed gekeken naar de toekomst, geeft Jack Davids aan: “Dat is de belangrijkste reden waarom wij o.a. in een line array systeem hebben geïnvesteerd. Een geluidset waarmee we inderdaad ook de middelgrote festivals van prachtig geluid kunnen voorzien. Ook is er een serie nieuwe ‘state of the art’ Barco HDX-projectoren toegevoegd, aangevuld met de nieuwste multimedia switchers.”

“Het voordeel dat je hebt bij grote huizen zoals AED, is dat ze kunnen helpen en assisteren bij de keuzes die

je moet maken”, vertelt Jack Davids. “Ook zij zien de markt veranderen en zien de veranderende behoeften qua ‘bezitten’. Ik zeg altijd: ‘samenwerken is het nieuwe hebben’. De verdienmodellen zijn daar nu ook naar, dus zijn ook wij daarover gaan nadenken. Als Hulskamp moet je gewoon voorop blijven lopen. Dat hebben we altijd gedaan en moeten we ook nu weer gaan doen. We waren altijd de eerste partij met nieuwe spullen en daar hebben we nu ook weer heel erg op ingezet. Hulskamp is een bedrijf dat de goederen niet per se zelf hoeft te bezitten, maar dat wel de kennis heeft en er mee kan werken. Vandaar dat nu met AED Lease voor een leaseconstructie is gekozen, waar overigens ook een koopconstructie aan vastzit.”

WAANZINNIG

Op het moment van spreken zijn veel nieuwe goederen al binnen en zijn er zelfs de eerste klussen al mee gedraaid, terwijl het praktisch gezien bijna onmogelijk is. Davids: “Dat komt echt doordat de technuten het fantastisch vinden als die nieuwe spullen binnenkomen. Voordat er ook maar één training geweest is, hebben zij al uren met die dingen zitten spelen. Het leeft enorm hier en dat is

“Ik kom van oorsprong uit de techniek en die passie is nooit verdwenen. Dit was dus ook voor mij een soort speeltuin, net zoals het dat voor de jongens van ‘techniek’ is.”

waaninnig om te zien. Dat komt ook echt doordat we voor het nieuwste van het nieuwste gekozen hebben. We hadden bijvoorbeeld Barco EC-50 event controllers in bestelling staan, maar toen hoorden we tijdens ISE dat Barco de EC-200 lanceerde. Toen wilden we dus toch liever die nieuwe en dan ook maar meteen twee. Inmiddels staan ze hier en zijn de jongens er al lekker mee bezig.”

SPANNEND

Davids en Klein spreken niet alleen van een leuke, maar zeker ook een spannende stap. Davids: “Absoluut, ook omdat het zich allemaal zal moeten terugverdienen. We moesten veranderen omdat de wereld om ons heen veranderd is en dan is het fijn om een partij als AED aan je zijde te hebben. Het is daardoor wel spannend, maar het voelt goed aan alle kanten.” Steve Klein kan het alleen maar beamen: “Het is spannend, maar vooral ook leuk. Voor de klanten verandert er weinig, behalve qua aanbod dan. Ze zullen een up-to-date Hulskamp zien, vol nieuwe energie. En ja, dat geeft een héél lekker gevoel.”

Meer informatie over AED Lease via
info@aedlease.be – www.aedgroup.com

Pal Mundo Festival

GESLAAGDE SPOEDKLUS

Eind maart vond in Ahoy twee dagen lang Pal Mundo Festival plaats. Met tien internationale artiesten en 15.000 bezoekers per dag is dat het grootste indoor Latin & Caribbean festival van Europa. Georganiseerd door Pal Mundo, dat voor de derde keer op rij ArtFX Events in de arm nam voor de technische productie.

DE BIJDRAGE VAN MOTIONFX

MotionFX is gespecialiseerd in het ontwikkelen en leveren van speciale (internationale) tourconstructies. "Zo leverden we onlangs de toursets voor bijvoorbeeld I AM HARDWELL, SPINNIN' SESSIONS en ARMIN ONLY. Door onze ruime ervaring kunnen we snel schakelen en slimme, efficiënte tijdelijke constructies bedenken en leveren", vertelt Jan Konings. "Voor Pal Mundo hebben we een ground support van veertien torens met een groot aantal speciale onderdelen ontwikkeld en geleverd, inclusief rapportage en crew. Doormiddel van onze unieke aanpassingen kunnen we een vaste maatvoering bieden voor decor, licht, geluid en video en belangrijker nog; een snelle op- en afbouw garanderen. Het uiteindelijke gewicht van de complete constructie is bijna 20.000 kilo. De gehele constructie is zo uitgewerkt dat deze in de toekomst, in combinatie met speciale transportkarren, gemakkelijk kan worden ingezet als internationaal tourende set en zo in een strak en efficiënt tijdschema gebouwd kan worden."

"Het was onze taak om de juiste partijen bij elkaar te zoeken en te zorgen dat iedereen vervolgens optimaal samenwerkt."

Drie jaar geleden, toen Pal Mundo Festival voor het eerst gehouden werd (toen nog in de Silver Dome), raakte ArtFX Events betrokken bij de productie. "Al zat er toen nog een partij tussen die alle bedrijven bij elkaar zocht", weet technisch producent Christian Lehota nog. "Sindsdien doen wij de productie, nu dus voor de derde keer op rij."

OP DE SCHOP

Het is een dag voor Pal Mundo Festival losbarst in Ahoy, maar op de vloer heerst rust, ondanks het feit dat pas heel

De bijdrage van Brok Decor

"Dit is wel weer een productie die we niet snel vergeten", vertelt Steven Grevenstuk van Brok Decor. "In februari kregen we de vraag of we met enige spoed een ontwerp konden aanleveren. Jake Kooi, verantwoordelijk voor onze designafdeling, heeft vervolgens een set ontworpen die in zes weken gebouwd moest worden. Zelf zaten we midden in een verhuizing, dus we moesten uitwijken naar een andere locatie voor de prefab werkzaamheden." Daar ging een team van acht man – onder leiding van Dirk Teeuwen en Cyril Kriek – stevig aan de gang. Grevenstuk: "Het was daar een beetje passen en meten, aangezien de afmetingen van de set enorm waren. Vijftig meter breed, elf meter hoog, een paar dakranden die anderhalve meter uitsteken en ornamenten van 5 x 2 meter...dat zijn serieuze afmetingen." In Ahoy is Brok Decor van dinsdag tot vrijdag bezig geweest om de set op te bouwen, onder aanvoering van Alex Akkerman Manetti en Dirk Teeuwen. "De basis bestaat uit een ground support waar alles op werkhoogte omheen gebouwd kan worden en die in zijn geheel omhoog gaat. Ondanks de korte tijd van ontwerp tot realisatie, is dit ook voor ons een productie geworden waar we allemaal best trost op kunnen zijn. De samenwerking met alle disciplines heeft geresulteerd in een prachtige set en maakte het voor ons een erg prettige productie. Team spirit was in deze de leidraad. Hierdoor krijgt de crew nog meer betrokkenheid en verantwoording voor een product."

laat begonnen werd aan de productie. Lehota: "Een week of zes geleden zijn we pas met het produceren gestart. Er was al wel een plaatje, maar dat is helemaal op de schop gegaan. We zijn echt vijf weken geleden vanaf nul begonnen. De insteek was om het toerbaar te maken, aangezien Pal Mundo Festival na dit weekend naar Spanje vertrekt. Dat is in zoverre gelukt, dat in de Spanje-edities lokaal een technisch setje wordt neergezet. Qua decor is hier een heel grote 'mansion' gecreëerd waar de artiesten straks in staan op te treden. Na dit weekend wordt het opgeslagen voor volgend jaar, dan gaan we

proberen om 'm in het buitenland ook in zijn geheel weg te zetten."

PLAATJE

De mansion is gecreëerd door Brok Decor (zie kadertekst) en is immens. Het is één van drie plekken waar Pal Mundo Festival zich afspeelt in Ahoy. Naast de tweede zaal is er namelijk ook nog een conferentiezaaltje waarin kleinere acts te zien zijn. "Maar dit is echt de main stage", benadrukt Lehota. "Hier komen de echt grote jongens." Volgens Lehota zat iedereen snel op één lijn toen het aankwam op het plaatje dat gecreëerd ging

FABER

AUDIOVISUALS

NEP Worldwide Network

Symphonica in Rosso

Ziggo Dome Amsterdam

Faber Audiovisuals

www.faber-av.com

T. 0518 40 16 29

Check onze **nieuwe** website!

Foto: Jorrit Lousberg

OPEN DAG

15 mei 2016

PRIMETIME

EVENTTECHNIEK + INRICHTING

building the moment

Vind je het leuk om te komen? Je bent van harte welkom!
Schrijf je in via primetime.nl

HET LICHT VAN AMPCO FLASHLIGHT

- 16x VL3500spot
- 54x Robe BMFL
- 71x Sharpy Wash
- 52x RGB Powerstick
- 30x Active Sunstrips
- 20x Thomas 4-lites
- 76x DWE 1-cel blinders
- 15x Sixbar Par64

- 1x Grand-MA 2 Fullsize maindesk
- 1x Grand-MA 2 Lite backup desk
- 1x MA NPU ivm channelcount op MA-light

- 6x ELC dmXLAN node 8s/gb tbv data distributie via sACN
- 3x Cisco 24/4 GB fiber switch
- 3x MA 48 dimmer

Ook alle rigging is door Ampco Flashlight gedaan, evenals de site:

- barverlichting in de main area
- Bar trussconstructie
- S4 Zooms en outdoor floodlight 120w
- Locker gebied (bij entree)
- Crewcatering
- Kleedkamer gebied
- Combi van CDM-t parren en prikkabels

worden: "Die lijn was snel bekend en we wisten wat de mankementen waren in het eerste ontwerp. Die zijn er uitgethaald en het ontwerp wat er daarna lag, was meteen goed. Toen zijn we dat gaan uitproduceren. Het was onze taak om de juiste partijen bij elkaar te zoeken en te zorgen dat iedereen vervolgens optimaal samenwerkt. Gelukkig is het een klein wereldje waarin iedereen elkaar kent, dat is met deze tijdspanne een groot voordeel geweest. Neem het licht bijvoorbeeld, dat is vorige week pas definitief kortgesloten. Eigenlijk wil je iets langer de tijd om dingen voor te bespreken, ook met de artiesten, maar dat was nu even niet anders."

SOEPEL

Desalniettemin is de productie soepel verlopen, net als de bouw op locatie tot dusverre prima is gegaan. "Verrassend soepel zelfs", vertelt Lehota. "Ik zit hier nu lekker op mijn gemak. Natuurlijk, als je meer tijd had gehad, dan had je

nog beter kunnen nadenken over hoe je dingen nog wat makkelijker kunt monteren en dergelijke. Zulke zaken kunnen we er nu weer uithalen en voor volgend jaar herstellen. Wat dat betreft is het ook

"We werken gelukkig met veel goede partijen, die er ook allemaal ontzettend veel zin in hadden. Bovendien werken we vaak met dezelfde partijen."

meteen een goede proefbouw." Dat het allemaal zo soepel loopt, komt uiteraard ook door de verschillende partijen die meewerken aan de productie, benadrukt Lehota: "We werken gelukkig met veel goede partijen, die er ook allemaal ont-

zettend veel zin in hadden. Bovendien werken we vaak met dezelfde partijen. Dat schakelt lekker en werkt het snelst, dat is ook nu weer gebleken. Ze werken allemaal heel autonoom en dat is ook nog wel eens anders."

STAPPEN VOORUIT

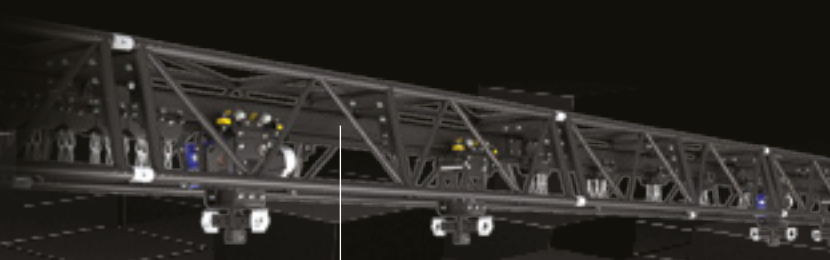
De sfeer op de vloer van Ahoy is dan ook ontspannen. "Gisteren was het zo goed als klaar en nu zijn we de boel aan het afwerken", legt Lehota uit. "Straks beginnen de soundchecks en morgen doen we dan de laatste dingetjes. Daar kunnen we heel ontspannen naartoe werken, dat is ook wel eens lekker. Het is sowieso een fijne productie om aan te mogen werken. Pal Mundo is een leuke organisatie. Een jonge partij, waar ze ook nog dingen van je willen aannemen. Bovendien hebben ze heel veel durf en die combinatie zorgt voor een leuke manier van werken. Deze productie gaat elk jaar met stappen vooruit en dat is ook dit jaar weer het geval." Volgens Lehota zit er qua techniek behoorlijk

of motion, and still moving forward!

www.wicreations.com

New Website

WI-Tracking system + WI-Stack Truss
SELF ENGINEERED - SPACE SAVING -
EXTREMELY FAST ASSEMBLY TIMES

WI Laser Guided Wagons

EVERYTHING AVAILABLE
IN OUR RENTAL STOCK!

Heiße Hoekstraat 3D | B-2220 Heist-op-den-Berg | info@wicreations.com | +32 (0) 16 85 21 60

SCAFFOLDING INDOOR PODIA
VERDIEPINGSVLOEREN OVERDEKTE PODIA
MOBIELE PODIA DJ OVERKAPPINGEN
GROUND SUPPORT PODIA
BOOG OVERKAPPINGEN SCHANSBOUW

Gigant International BV
Meerheide 116
5521 DL Eersel

T. +31(0)497 51 77 71
info@gigantinternational.com
www.gigantinternational.com

Event Group
your success is our business

U BENT OPZOEK NAAR TECHNICI VOOR UW PROJECT?

WIJ LEVEREN:

- LICHTTECHNICI - VIDEO-LED TECHNICI -
- GELUIDTECHNICI - PROJECTLEIDERS - RIGGERS
- CREWCHEIFS - STAGEMANAGERS
- VRACHTWAGENCHAUFFEURS - STAGEHANDS - SITECREW
- MAGAZIJNMEDEWERKERS - HEFTRUCKCHAUFFEURS

9:00 TOT 18:00

0031 (0) 55 534 110
INFO@QC-EVENTGROUP.NL

24/7

0031 (0) 6 26 26 45 85
WWW.QC-EVENTGROUP.NL

De geluidset van Ampco Flashlight

- 3 control sets op aanvraag van de bands, allen voor mainstage.
- Foh en Monitor tafel Digico SD5 met waves en SD racken
- Foh en monitor tafel Avid Profile
- Foh en monitor tafel Yamaha PM5D-RH
- Shure PSM1000 in-ear systemen
- Shure UR4D wireless systemen
- Shure P9HW hardwired systemen
- Synco CW152 wedges
- Synco STS sidefills
- 4 complete microfoon- (o.a. Shure/ AKG/Sennheiser/Electro Voice) en statievensets
- 7kVa stepdown set t.b.v. backline

Alle bands hebben gesoundchecked. Mede hierdoor lange dagen waardoor er gewerkt moest worden met een dubbele ploegbezetting, resp. sound-check- en showploeg.

DE BIJDRAGE VAN VAN HAM TENTEN & PODIA

"Sinds een aantal jaren zijn wij een vaste leverancier van ArtFX, met name op het gebied van podia. Ook bij Pal Mundo was dat weer het geval", vertelt Harold Baijens. "In totaal werd er ruim 1.590 m2 aan Layher podiumvloer gebouwd, uitgespreid over twee area's. Dit alles werd binnen achttien uur opgebouwd met een nachtploeg van elf personen en een dagploeg van tien personen en afgebouwd binnen acht uur met een ploeg van vijftien personen. In totaal ging het om 77 ton materiaal wat met drie opleggers werd verscheept. De producties van ArtFX verlopen altijd erg prettig. Die gasten zijn erg aardig en communiceren met wederzijds respect. Ook de bouwploegen van Van Ham werken graag voor ArtFX. Ondanks dat we tijdens de opbouw nog een kleine wijziging hebben moeten doorvoeren aan het ontwerp van area 2 is ook deze editie van Pal Mundo erg succesvol verlopen."

veel in de set die er staat. "Special effects, LED, het grote decor, een spectaculaire speciale intro die de avond opent... het is niet zomaar een setje inderdaad. Zondag begint na afloop meteen de breek. Op maandag is Ahoy dan weer leeg en vertrekt het circus naar Madrid, om vervolgens ook Malaga en Valencia nog aan te doen."

MAXIMALE

Christian Lehota is terecht trots als we een rondje door de hal maken. "Dat gevoel ontstond gisteren al echt", vertelt hij. "Dan zie je die stage ontstaan en weet je meteen dat het echt mooi is. Dan zie je hoe het geschilderd is, gaat alles omhoog en zie je hoe imposant het is...boem! Als dan ook de organisator nog binnenkomt en dolenthousiast wordt van wat 'ie ziet, dan kun je alleen maar trots zijn. Het is echt een huge ding. We hebben bijna de hele breedte van de hal benut en hoger kunnen we ook niet. We hebben echt het maximale uit deze ruimte weten te halen. Als het naar het buitenland gaat, dan kunnen we het overigens eenvoudig schalen. De zijkanten kunnen er in delen af, daar kunnen we eigenlijk alle kanten mee op. Ik ben echt heel tevreden als ik hier rondkijk. We hebben in korte tijd iets moois neergezet en het gaat gewoon heel soepel. Het is nog een kwestie van de laatste dingetjes doen en dan kan het morgen losgaan. We hebben partijen bij elkaar gezet waar we alle vertrouwen in hadden en nu blijkt wel dat dit helemaal terecht was." Een geslaagde spoedklus dus, in de allerbeste zin van het woord...

**UNLIMITED
PRODUCTIONS**

Technical production design
Event concept & engineering
Technical- & site production
Event production management

Publieks evenementen | Zakelijke evenementen | Theater shows | Sport evenementen | TV Shows | Artiesten management

Minervum 7282 | 48 17 ZM Breda
+31 85 484 33 00
info@unlimited-productions.com

EVENT GROUP BV

< the perfect match for your event! >

Wij leveren gemotiveerd en gekwalificeerd personeel voor de op- en afbouw van evenementen en beurzen. LInQ Crew Services is onderdeel van LInQ Event Group.

T: 085 4864 650 (24/7 bereikbaar)
E: planning@linqeventgroup.nl
I: www.linqeventgroup.nl

Used Sound, Light & Video

ALLE PRODUCTEN DIRECT UIT EIGEN VOORRAAD LEVERBAAR
BEKIJK ONS COMPLETE ASSORTIMENT OP WWW.SLVSALE.COM

Blijf up to date!
Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

info@slvsale.com | Zaerbeemden 14D - 6245 LR Eijsden

Open dag:

Primetime terug na brand

Na de verwoestende brand van augustus vorig jaar, keert Primetime Eventtechniek + Inrichting zeer binnenkort terug in Cuijk. Op 15 mei is iedereen van harte welkom om een kijkje te nemen in het nieuwe bedrijfspand aan de Hapsebaan. Iedereen kan zich vanaf nu inschrijven via www.primetime.nl.

// Wij komen snel terug!", zei eigenaar Patrick Michiels vrijwel meteen na de immense brand. Negen maanden na dato is het volledig nieuwe pand opgeleverd en mag het publiek een kijkje nemen. "Ieder die zo met ons meegeleefd heeft, kan nu zien dat we weer helemaal

terug zijn. Al hebben we niet stil gezeten; een dag na de brand had ik al de sleutel van onze tijdelijke bedrijfsruimte in Escharen. Vijf dagen na de brand draaiden we alweer ons eerste evenement."

OPEN DAG

Tijdens de open dag laat het team van Primetime zien wat ze in huis hebben. Het belooft een rondleiding te worden waar ieder – zowel jong als oud – de ogen uitkijkt. Ontdek bijvoorbeeld de zagerij waar zelf steigerhouten meubels worden gemaakt. En wat te denken van het logistiek centrum met twee loading docks, waardoor een oplegger in no-time kan worden volgeladen met al het materiaal? "Het pand heeft inderdaad een heel andere indeling gekregen; zo kunnen we nog efficiënter te werk gaan", aldus Patrick. Zijn vrouw Sylvia vult aan: "Omdat we niemand willen teleurstellen, dient iedereen zich via onze site www.primetime.nl aan te melden. Print de registratie en toon deze op 15 mei aan de deur. Vanaf dat moment kan de Primetime-experience beginnen. Aansluitend kan men van een drankje genieten in de tent."

THE PRODUCTION FACTORY
ENTERTAINMENT TECHNOLOGY

• TECHNICAL PRODUCTION MANAGEMENT • LOGISTICS & SITE COORDINATION •

• TECHNICAL DESIGN • SOUND • LIGHTING • VIDEO • STAGING • POWER • SITE FACILITIES •

DELTA 46 6825 MS ARNHEM NEDERLAND
PHONE +31- 0 26-38.40.110 FAX +31- 0 26-38.40.111
E MAIL MAIL@PROFAC.NL WEBSITE WWW.PROFAC.NL

FABER
AUDIOVISUALS
NEP Worldwide Network

my
my productions

Wateringweg 62
NL-2031 EJ Haarlem
T 023 532 30 70
E info@my-productions.nl
I www.my-productions.nl

Projectmanagement - Eventmanagement
Technische productie - Site productie

**SAMEN BEWUST
KIEZEN VOOR GROEN**
www.van-overbeek.nl

VAN OVERBEEK
MOBILE SANITARY SOLUTIONS

Quinty's Crew 24/7

Kijk op onze website voor meer informatie
www.QuintyCrew.nl
Met een gegarandeerde bereikbaarheid 24*7

**THE MOJO
BARRIERS®**
www.mojobarriers.com

Omnido
Evenementverzekering

Festivals, Dance, Cultureel,
Sport, Zakelijk.

078 - 677 3265
www.evenementverzekerd.nl

easy
EVENTCREW

www.easyeventcrew.nl

24/7
crew for events

STAGECO
NEDERLAND B.V.
WWW.STAGECO.COM

ShowTex
AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION

Energieweg 2b - 3762 ET Soest
the Netherlands
T +31 35 693 86 92 - F +31 35 693 87 55
E info.nl@showtex.com - I www.showtex.com

SILK SHOW ARCHITECTS

technical production design | show production services

www.silk.nl

**MACHINE
NODIG?**

BEL OF MAIL ONS?
Tel. 0573 - 44 80 82
verhuur@almatlaren.nl

Almat

WWW.ALMATLAREN.NL

GIGANT

WWW.GIGANTINTERNATIONAL.COM
| Stage & Event Constructions |
0497 517 771 | INFO@GIGANTINTERNATIONAL.COM

ALL-AREAS
FOOTBALL & SALES B.V.

Officiële importeur en distributeur
van Pipe & Drape, TextInt en
Mobile Airwall. Totaal inrichting
voor uw evenement.

Veldzicht 3, 3454 PW De Meern
T +31 (0)30-242 82 50
F +31 (0)30-242 82 59
E info@all-areas.nl
I www.all-areas.nl

Grip op geluid!

artlogic®
people network

artlogic bemiddelt en levert Stagehands en
technici in de media- & evenementenindustrie.

Betrouwbaar, toegewijd, heldere werkwijze, uitgestrekt
europees netwerk.

artlogic BV Nederland - T: 013 2201106
info.nl@artlogic.biz - www.crewpool.nl

SMELT
PORTOFOONS.nl

k/ap
Evenementenverzekeringen
www.klap.com/evenementen

Over VVEM:

De Vereniging Van Evenementen-Makers is in 2001 opgericht als brancheorganisatie voor professionals in de publieks-evenementenbranche.

De VVEM vertegenwoordigt bedrijven uit verschillende hoeken van de evenementenbranche. Zowel organisatoren, locatieverstrekkers als leveranciers vinden hun plek binnen deze brancheorganisatie. Kwaliteit, veiligheid en professionaliteit worden als kenmerken uitgedragen. De leden kunnen naar workshops gaan, die op de evenementenpraktijk zijn toegespitst. Er zijn ook vele andere momenten om elkaar te treffen. Directie, secretariaat en kenniscentrum staan klaar om het belang van het maken van goede en veilige evenementen aan te geven en ook andere professionals in de evenementenindustrie te helpen.

Stationsstraat 2a
3851 NH Ermelo
Telefoon: 0341 559504
Fax: 0341 559080
www.vvem.nl

**KLOKGEBOUW
EINDHOVEN**

De voormalige fabriekshallen van het Klokgebouw op Strijp-S in Eindhoven bieden een capaciteit van max. 9000 bezoekers. Het is een ideale locatie waar de meest uiteenlopende creatieve projecten met volledige vrijheid kunnen worden georganiseerd.

Realiseer professioneel en veilig voor uw evenement of onderneming

Medische hulpverlening bij evenementen

Personeel, voertuigen en materialen

EMS
Event Medical Service
Lindendreef 21E
3845 NB Lisse
Tel: +31 (0)30 2512122

Internet: www.ems.nl
E-mail: info@ems.nl
Facebook: www.facebook.com/emsservice

"WE DO THE IMPOSSIBLE EVERY DAY, MIRACLES TAKE A LITTLE LONGER"

**AUTOMATION
WINCHES
HOISTS
TRACKS
SPECIAL
STRUCTURES
& EFFECTS**

WWW.EVENTIONS-PRODUCTS.COM

R & S
verhuur en verkoop
communicatie apparatuur

Roer 48
3068 LE Rotterdam
+31(0)10 4672616
www.rsverhuur.nl
info@rsverhuur.nl

RS VERHUUR
Your partner in communications !

**AMPSCO
FLASHLIGHT**

CREATIEVE OPLOSSINGEN IN
LICHT, GELUID, VIDEO EN RIGGING

www.ampco-flashlight.com

**DMS
CREW**

Sinds 2006 leverancier van vakkundig evenementenpersoneel!

www.dmscrew.nl

SIGHTLINE
XX
SINCE 1996

fence 4 events • nl
your crowd controlled !

WWW.FENCE4EVENTS.NL

UNITY EVENT CREW

www.unityeventcrew.nl

Locker Company

STAP IN DE TOEKOMST

Locker Company doet wat je verwacht van een bedrijf met die naam: lockers verhuren voor evenementen, beurzen, bedrijven en eigenlijk alle andere locaties waar kluisjes van pas komen. Maar het bedrijf bewijst ook dat je als lockerverhuurder meer kan doen dan het verhuren van lockers alleen. Bovendien is Locker Company op dit moment bezig met de uitrol van de 'locker van de toekomst'.

Locker Company bestaat sinds 2009 en is onderdeel van de LInQ Event Group, waar bijvoorbeeld ook LInQ Crew Services onder valt. Afgelopen jaar waren op meer dan 150 events in Nederland, België en Duitsland de lockers van het bedrijf te vinden. "Dat gaat van klein tot groot, maar voor ons allemaal even belangrijk", legt ac-

countmanager Rick Jacobs uit. "Het maakt voor mij niet uit of ze nou tien of vijfhonderd kasten nodig hebben. De markt is voor Locker Company bovendien heel breed. We doen veel aan evenementenverhuur (zowel zakelijk als publiek), maar hebben ook steeds vaker projecten voor langere termijn. Een plek als vluchtelingenopvang Heumensoord in Nijmegen bijvoorbeeld, of vaste locaties die willen testen of het voor hen zin heeft om lockers aan te schaffen of niet."

AANVULLENDE DIENSTEN

Als facilitair dienstverlener op evenementen staat Locker Company te boek als servicegericht. "Onze representatieve showcrew probeert de bezoekers van een evenement aan onze balie ook net wat meer te geven dan alleen maar de sleutel van hun locker", legt Jacobs uit. "Een praatje maken, informatie geven of aanvullende diensten aanbieden... dat gebeurt heel veel en daar hebben we ook echt op ingezet. We zagen namelijk dat onze mensen achter de balie het op twee momenten heel druk hadden: aan het begin en aan het eind van een evenement. We hebben gekeken hoe we dat konden opvullen en dat doen we nu door die aanvullende diensten te vervullen. Mensen kunnen bij ons oordopjes halen, of bijvoorbeeld plattegronden, informatieboekjes en telefoonladers. Zo heb je ook tussendoor aanloop."

DOORLOPEN

Kluisjes klinken misschien niet al te sexy, maar er komt meer bij kijken dan je denkt. Als je het op een goede manier doet, dan draagt het bij aan een soepele in- en uitstroom van de bezoekers op een festival. Jacobs: "Het moet gewoon allemaal vlot gaan. Mensen moeten niet geïrriteerd raken omdat het allemaal te lang duurt, te druk en duur is. Ook bij het naar huis gaan moet het weer lekker doorlopen." Locker Company heeft grofweg vier verschillende soorten lockers in het assortiment. Naast de standaard lockers zijn er bijvoorbeeld ook XL lockers. "Die hebben we speciaal laten maken voor de Zwarte Cross, zodat ook de motorhelmen van de bezoeker erin passen. Run- en andere evenementen zien de XL lockers ook als een welkome aanvulling voor de grote sporttassen", legt Jacobs uit. "Daarnaast hebben we nog laptocklockers voor de zakelijke markt en de zogenaamde stroomlockers, die een stopcontact herbergen."

TOEKOMST

Op het moment van schrijven staat Locker Company voor een grote stap: die naar de locker van de toekomst, waarmee deze zomer de eerste evenementen gedraaid gaan worden en waarmee flinke stappen vooruit

worden gezet. "Dat zijn lockers met sloten drie drie sluitingsmogelijkheden hebben: RFID, NFC, een cijfercode", legt Rick Jacobs uit. Bij NFC (Near Field Communication) draait het om betalen met je smartphone, bij RFID gebeurt dat via een chip die in een polsbandje verwerkt kan zitten, of in een zogenaamde button, bijvoorbeeld bij hardloopevenementen. "Wij denken dat het in de toekomst vooral naar NFC toe zal gaan en daar zijn we nu dus al op voorbereid", vertelt Jacobs.

"Wij denken dat het in de toekomst vooral naar NFC toe zal gaan en daar zijn we nu dus al op voorbereid."

OPTIE

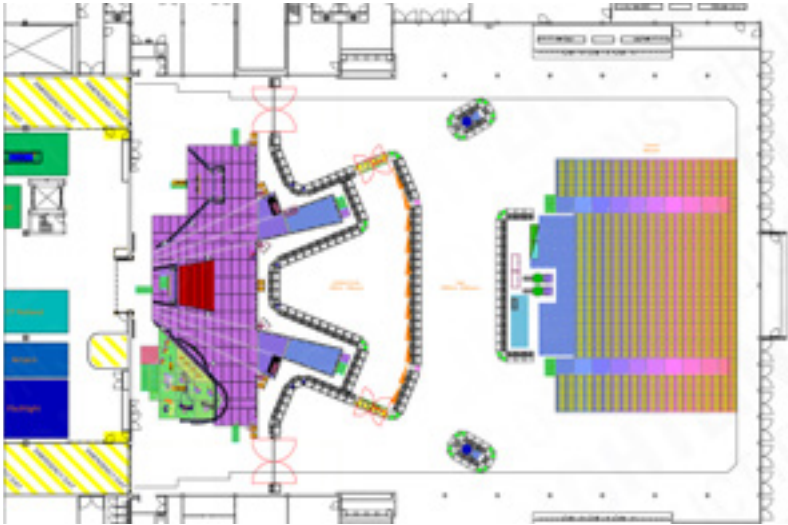
Naast deze twee mogelijkheden is het ook nog altijd mogelijk om de kluis te openen middels een cijfercode of een sleutel. "Lockers in de ticketing-module van het evenement aanbieden doen we nu ook al veel", legt Jacobs uit. "Als mensen dan online hun kaartje kopen, kunnen ze als

optie ook een locker aanvinken. Ze krijgen dan automatisch hun cijfercode of locker e-ticket toegestuurd. Dat scheelt ze een bezoek aan de balie op het evenement en ons geeft het deels inzicht in wat wij op die locatie neer moeten zetten." Ook voor de organisatie van zo'n evenement heeft het voordelen, aldus Jacobs: "Hun liquiditeit wordt namelijk vergroot, aangezien ze het geld eerder binnen hebben. Daarnaast gaat de doorloop sneller. Bij binnenkomst door dat mensen niet meer langs de balie hoeven en bij vertrek omdat ze geen borg meer terug hoeven te halen bij diezelfde balie. Het geldt dat normaal daar ligt gedurende een evenement, hebben de bezoekers nu dus in hun zak zitten en zullen ze dan ook eerder uitgaven aan bijvoorbeeld drank of eten."

STAPPEN VOORUIT

Bij Locker Company zijn ze nu dus stapsgewijs naar de toekomst aan het werken. "Aangezien we heel veel lockers hebben, gaat dat niet in één keer maar dat is wel echt waar het dadelijk naartoe gaat", geeft Jacobs aan. "Deze zomer gaan we er de eerste evenementen mee draaien en van daaruit zal het steeds verder gaan. Hier zetten we echt een paar flinke stappen mee vooruit."

SCAD Re-Event:

Het nieuwe tekenen

De ontwikkelaars van het Ulfse bedrijf AniVizzion hebben met SCAD Re-Event (een CAD-achtig tekenprogramma waar veel 'grote jongens' uit de evenementenbranche al gebruik van maken) een pakket in handen dat het werk voor producenten een stuk eenvoudiger maakt. De bibliotheek met meer dan tienduizend artikelen, de uitgekende commando's waarmee gewerkt kan worden en de mogelijkheid om complexe ontwerpen in gedeeltes te benaderen zorgen voor veel meer snelheid dan standaard CAD-programma's.

Wie qua eventproductie kan werken met AutoCAD, kan dat met SCAD Re-Event sneller en beter. Zelf zullen de mannen van AniVizzion het niet al te hard van de daken schreeuwen, maar wij doen het bij deze graag voor ze. Het zal de Achterhoekse bescheidenheid zijn, zo geeft oprichter en eigenaar Bert Hobelman aan. Feit is evenwel dat de 'eredivisie van de Nederlandse evenementenbranche' werkt met het programma en die olievlek alleen nog maar groeiende is. "We hebben nu bijvoorbeeld Stageco als klant, maar daar zijn we nooit zelf achteraan gegaan", legt Hobelman uit. "Zij waren al vroeg met automatisering bezig en hadden allerlei functies voor zich laten maken. Voor ons idee hoefden wij dan niet te proberen daar tussendoor te fietsen. Uiteindelijk werden wij door henzelf gebeld en toen we lieten zien wat we konden, vroegen ze ons waarom we hen nooit gebeld hadden. Tja, misschien zijn we daar inderdaad te bescheiden voor geweest. Overigens moet

genoemd worden dat de bedrijven Sightline, Ampco Flashlight en Frontline Rigging een belangrijke rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van SCAD Re-Event. Veel van de kennis die wij nu hebben van de evenementenbranche hebben we dankzij de samenwerking met deze bedrijven."

OMFIETSFUNCTIES

"Bij Stageco werd aangegeven dat ze AutoCAD gebruikten en dat ze alleen wilden overstappen naar ons als we bepaalde specifieke functies ook in ons programma zouden overnemen", gaat Hobelman verder. "In onze ogen waren dat echter vaak omfietsfuncties. In ons systeem heb je die functies helemaal niet meer nodig. Al snel zag Stageco dat ook en kwamen ze met hele goede ideeën, inmiddels lopen ze voorop qua automatisering van ontwerp en calculatie." Het programma is overigens compleet compatible met het DWG formaat, waar in AutoCAD gebruik van wordt gemaakt. "Er hoeft dus niet heen en weer geconverteerd te worden en tekeningen zien er precies hetzelfde uit. Er zijn alleen veel meer mogelijkheden en het starten en uitvoeren van programma's gaat veel sneller." Die snelheid waar mee gewerkt kan worden, is meteen één van de sterke punten van SCAD Re-Event, geeft Hobelman aan: "Als je voor een bouwbedrijf een tekening maakt, dan kan het uiteindelijk allemaal nog wel eens weekje uitlopen. In de evenementenwereld kan dat niet. Het moet snel en goed gebeuren. Ik geloof dat er in een jaar 900 evenementen zijn in Nederland. Als je dan een goed product hebt, met een open bibliotheek waarin meer dan tienduizend artikelen van alle grote merken staan, dan kun je daar een hoop voordeel behalen."

TIJD

Het intekenen van materialen gaat bijzonder snel. "Kijk, zelf ben ik een beetje een luie tekenaar, dus ik wil zo min mogelijk handelingen nodig hebben om het goed te kunnen doen", legt Hobelman uit. Daarom heeft hij er

(met de rest van het team) voor gezorgd dat er uitgekende commando's bestaan waarmee het heel eenvoudig wordt om repeterende handelingen uit te voeren. In elk tekenprogramma is het mogelijk om hekken, trussen, lampen, steigers, tribunes, tenten of stoelen te plaatsen of vervanger, maar er is niet één programma waarmee dat net zo snel en makkelijk kan als in SCAD Re-Event. Hobelman geeft een voorbeeld: "Het kost maar vier muisklikken om een bepaald artikel te vervangen door een artikel van een ander merk, ook als dat artikel een paar honderd keer en op verschillende plekken in het ontwerp voorkomt. Het scheelt allemaal tijd en dat komt allemaal weer ten goede aan een productie."

CALCULATIES

Naast alle gangbare hoofdfuncties kent SCAD Re-Event veel specialistische nevenfuncties. Heel mooi is de mogelijkheid om volledig 'in' een tekening te duiken. Je selecteert bijvoorbeeld een deel van een podium en zoomt dan in tot op trussniveau. Als je daar dan weer dieper induikt, dan zie je de losse trussen en alles wat daar weer inhangt. Je kunt een ontwerp helemaal in blokken opdelen, die je tot in het kleinste detail kunt bekijken. Bovendien zijn er uitgebreide modules voor calculaties. Met een druk op de knop zie je tot in detail welke artikelen in de tekening staan ingetekend en samen met Frontline Rigging is een module ontwikkeld waarmee het eenvoudig is om uit te rekenen hoeveel gewicht er in het dak hangt en welke krachten daarmee gepaard gegaan. Hobelman: "Met één druk op de knop kun je laten berekenen wat de gewichten en krachten zijn die aan de trussen in het dak hangen. Normaal gesproken heb je bij een grote productie een paar man nodig die daar dagenlang op zitten te rekenen. Nu kun je dat in twee uur tijd. Je tekent het in en het programma rekent het voor je uit."

STOELEN

Een module die voor Mojo is ontwikkeld, is de stoelenmodule. Hobelman: "Daarmee geef je elke stoel een bepaalde code, bijvoorbeeld een vak, stoel en rijnummer. Je hele tribune kun je zo opdelen in vakken en dat kun je meenemen in je ticketingsysteem. Daarbij kun je heel makkelijk zien hoeveel plekken er nog zijn in een bepaalde rang, hoeveel plekken er

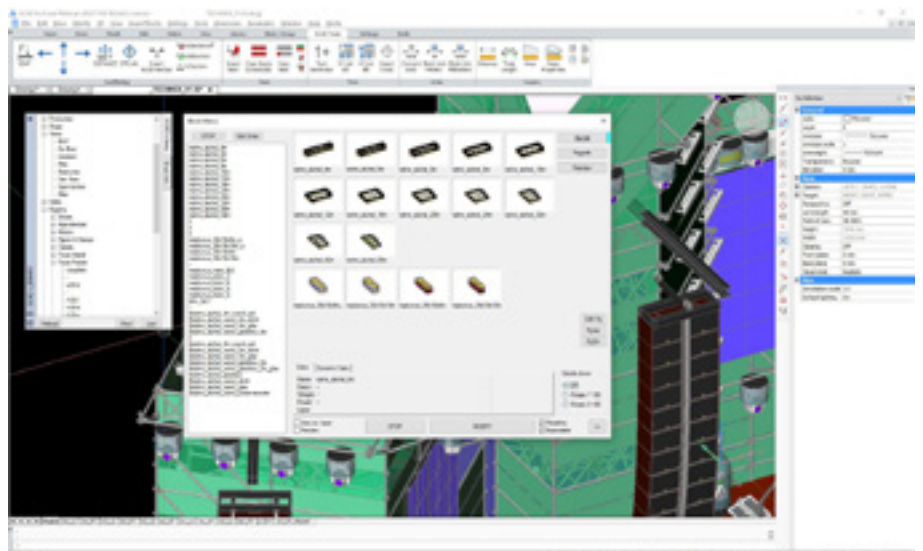
weg zijn en welke plekken je in verband met de zichtlijnen bijvoorbeeld niet kunt verkopen. Dat gaat allemaal naar een partij als Ticketservice en zij kunnen het zo gebruiken. Wat is de opbrengst? Wat is de potentiële opbrengst? De bekende locaties van Nederland – plekken als Ahoy, Gelredome, ArenA, Ziggo Dome etc. – staan er allemaal in."

GEEN BLA BLA

Wie Hobelman op volle snelheid in het programma ziet werken, zal het in eerste instantie misschien even doen duizelen, maar wie overweg kan met een tekenprogramma zal er snel mee uit de voeten kunnen. "In principe kunnen mensen na een dag training en goede moed het pakket al leren", legt Hobelman uit. "Bovendien kun je altijd bellen als je er onverhoopt toch niet uitkomt. Wij kunnen dan vanaf hier je scherm overnemen en dus op afstand

voordoen hoe je een bepaalde handeling moet verrichten. Jij ziet dat dan op je eigen scherm gebeuren en kan daarna weer vooruit. We zijn nu zo snel met het pakket, dat we ook heel snel maatwerk kunnen leveren. Als een klant belt, dan krijgt hij hier ook gewoon de programmeur aan de telefoon. Dat is dus iemand die tot op detailniveau de programma's schrijft, dat zie je ook nergens anders. Ook dat is een deel van onze kracht. We zijn vooral technici en we houden niet van 'bla bla'. Ik denk dat daarom de evenementenwereld ons ook zo goed bevalt."

SCAD Re-Event op twee pagina's uitleggen is onmogelijk. Wie meer informatie wil, doet er goed aan de demo-video's te bekijken op de website van SCAD Re-Event <http://scad-rev.com/> of AniVizzion: www.anivizzion.nl/

Abonnee Aanbieding 2016

Ontvang nu ruim 35% korting op het reguliere abonneetarief: u betaalt slechts € 25,- ipv € 39,-

U ontvangt naast vakinformatie vele voordelen. Abonneer u nu op het vakblad AV&Entertainment Magazine.

ABONNEE VOORDELEN:

- 6 maal per jaar uw eigen vakblad op de deurmat
- Actueel nieuws op www.av-entertainment.nl
- 10 maal per jaar uw eigen digitale AV&Entertainment Magazine nieuwsbrief
- Extra korting op lezersaanbiedingen in uw vakblad
- Gratis bedrijfsgegevens vermelding in bedrijvengids op www.av-entertainment.nl
- Een korting van € 100 op een uitgebreide vermelding in de bedrijvengids; abonnees betalen € 125 voor een heel jaar ipv € 225
- AV&Entertainment Magazine abonnees ontvangen ook 15% abonneekorting op andere tijdschriften van de uitgeverij van Van Munster Media Groep (www.vanmunstermedia.nl): Porsche Scene Live, Great British Cars, Bodylife Benelux, Meeting Magazine, Office Magazine, Rivierenland Business, Vallei Business, Oost-Gelderland Business, Noord Limburg Business

Indien u geïnteresseerd bent in een van deze uitgaven, kunt u bellen met onze klantenservice op: 024-373 8505 (elke werkdag bereikbaar tussen 9.00 uur en 12.00 uur).

U kunt u ook abonneren op AV&Entertainment Magazine via de website: www.av-entertainment.nl

AV&Entertainment

MAGAZINE

JAARGANG 12 | NUMMER 2 | MEI 2016
www.av-entertainment.nl

van munster
media groep

Een uitgave van
MVM PRODUCTIES BV
Postbus 6684 | 6503 GD Nijmegen,
Kerkenbos 12-24a | 6546 BE Nijmegen
T: 024 - 3 738 505 | F: 024 - 3 730 933

UITGEVER
Michael van Munster

HOOFDREDACTIE
Teun van Thiel
teun@av-entertainment.nl

REDACTIEMEDEWERKERS
Arnout van der Hoek, John Huijbregts,
Maud Mentink, Ulco Schuurmans
Email: info@av-entertainment.nl

VORMGEVING
Jan-Willem Bouwman
Joost Franken

MEDIA-ADVIES VAN MUNSTER MEDIA B.V.
René Janssen T: 024-373 8055
E: rene@av-entertainment.nl

Voor advertentietarieven, neem contact op met onze media-adviseurs of ga naar www.av-entertainment.nl

ABONNEMENTEN

Een jaarabonnement bedraagt € 39,- (excl. B.T.W.)
Abonnementen hebben een looptijd van een jaar (tot 31 december) en worden automatisch verlengd.
Opzeggen kan schriftelijk en dient ieder jaar vóór 31 oktober te gebeuren.

Vragen over abonnementen en bestellingen kunt u richten aan de afdeling Abonnementenbeheer. Dagelijks telefonisch bereikbaar van 09.00 uur tot 12.00 uur,
T: 024-373 8505,
E: abonnementenbeheer@vanmunstermedia.nl

Nabestellingen: Oude nummers telefonisch bestellen via 024-373 4467

COPYRIGHTS

Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

ABONNEES ONTVANGEN

- 6 keer per jaar het vakblad
- Toegang tot het volledige archief op www.av-entertainment.nl
- Korting op lezersaanbiedingen AV&Entertainment Magazine
- Gratis opname bedrijvengids

44 series

4 Channels • 3 models • 6,000 to 20,000W

- Over designed switch mode power supply
- Class leading amplifier stages with cutting edge semi-conductor technology
- Comprehensive DSP
- Simple front panel operation
- Software monitoring and control
- 4x Analogue, 2x AES3 and 4x Dante™ digital inputs
- Software grouping with multi-layer EQ for effective control of large systems

4 channels, power output per channel

44 series	M20	M10	M6
2 Ohm	5,000	2,500	1,500
4 Ohm	2,500	2,500	1,500
8 Ohm	1,250	1,250	750

44 M series	All channels driven, continuous program at ambient temp of 40C / 105F	
44 M20	4x 5,000W at 2 Ohm nominal load	€ 6,450
44 M10	4x 2,500W at 2 or 4 Ohm nominal load	€ 5,400
44 M6	4x 1,500W at 2 or 4 Ohm nominal load	€ 4,400
44 M20 Dante	M20 DSP amplifier with Dante™ network audio interface	€ 7,125
44 M10 Dante	M10 DSP amplifier with Dante™	€ 6,075
44 M6 Dante	M6 DSP amplifier with Dante™	€ 5,075

The culmination of five years intensive effort, the Linea Research 44 series amplifiers represent the leading edge of amplifier design. In a straightforward robust package, they surpass similar products in power delivery, sonic performance and efficiency.

Spanning 6,000 to 20,000 Watts RMS output power, all models share a high end specification with generous power reserves. The integrated state of the art DSP being the perfect complement to the world's finest loudspeaker systems.

Distributie

Sint Victorstraat 47-51
2741 JP Waddinxveen

NewTec
Design : Audio

WWW.ACINT.NL

Professionals met Passie

AMPCO FLASHLIGHT

VERHUUR & VERKOOP VAN PROFESSIONELE LICHT- EN GELUIDSAPPARATUUR